Wək Mɨn
Wək Mɨn Rəha Aposol Mɨn
Nəghatən əkuəkɨr rəha naoa u Wək Mɨn

?Pah təməte naoa u? Luk təməte naoa u. Afin e "Nəghatən əkuəkɨr rəha naoa u Luk" o nɨtunən məmə Luk in pah.

?Təməte tatuwɨn kəm pah? Luk təməte naoa u tatuwɨn kəm in kit, nərgɨn u Teofilas, etəm kitiəh əm itəm Luk təməte naoa u "Namnusən Təwɨr Itəm Luk Təməte" tatuwɨn kəm in. Nərɨg u, nɨpətɨn təmə, "Etəmim itəm tokeike Uhgɨn." Luk təməte naoa u tatuwɨn kəm suah u, məto in tɨtun məmə Iaihluə tepət okotafin mɨn.

? Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Naoa mɨn rəha Namnusən Təwɨr koatəghat-in nəmegəhən ne nɨmɨsən rəha Iesu. Naoa u tatən-iarəp məmə niməfak təmahro mətuoun. Naoa u məsɨn tatəghat-in təpət e wək rəha Pita, kən məsɨn mɨn tatəghat-in nəmegəhən ne wək rəha Pol.

? Təməte naoa u o naka? Luk təməte naoa u matən məmə niməfak təmahro min nulan mətuoun, kən otahro min nulan niməfak otatəwiə. Kən e naoa u, kitat okotehm məmə iəfak mɨn okotahruhalpɨn nəghatən kəm netəm Isrel ne netəm Iaihluə mɨn itəm kotolkeike məmə okotɨtun nəukətɨ nahatətəən rəhalat. E naoa u, kotəplan məmə kapman rəha Rom tatəto nəghatən rəha Pol. Kən matəplan məmə Luk ne Pol kiolkeike məmə netəmim rafin itəm Rom tatərəmərə elat, ilat okotən nɨpahrienən e Iesu.

Uhgin təmən məmə otahl-ipa
Narmin rəhan

1 Teofilas, e rəhak naoa itəm eməte aupən, eməte
nolən min rəha natimnat rafin itəm Iesu təmatol
ne matəgətun netəmim lan.
2 Naoa əh tatən-iarəp nian Iesu təmətuoun rəhan
wək mətoarus Uhgin təmiləs matuwin e Nego e
Neai. Məto aupən, təməsuwinən əh e Nego e Neai,
Narmin Rəha Uhgin təmətasitu lan məmə otəgətun
rəhan aposol* min.
3 E nian təməmegəh min e nimisən, nian tepət
tatuwa olat kən ilat kotəplan in e nian kitiəh kitiəh
e nian foti, kən matol əp in kəm ilat məmə okotitun
məmə in təməmegəh pahrien e nimisən. Kən e nian
min əh, təmatəgətun ilat e nərəmərəən rəha Uhgin.
4 Nian Iesu təmətatig əh ilat min ilat, in
təmən-ipən nəghaten kit kəm ilat məmə,
"Itəmat onəsotaupənən motiet u e Jerusalem.
Onəkotəkəike kətatig motətoarus onəkotos Narmin
Rəha Uhgin, u rəhak tata tinəmən-iəkis rəkis məmə
otos-ipinə kəm itəmat, tahmen min məmə inu io
iatən-ipinə kəm itəmat.
5 Aupən Jon təmatol baptais e netəmim e nəhau,
məto otəsuwəhən, Uhgin in otol baptais etəmat e
Narmin Rəhan."

1:1: Luk 1:3 * **1:2:** "Aposol" in suah kit itəm Iesu Kristo təmahl-ipa o nən-iarəpən rəhan nəghatən. Nian nakotafin nəghatən əh "aposol" e naoa u, nipətin tən məmə netəmim tuelef rəha Iesu u kəmotaliwək ilat min. Kən e naoa u, Pol təmən məmə in min aposol kit rəha Iesu, məto in təməsaliwəkən ilat netəmim tuelef min əh. Naoa əh, in tatəghat tepət e aposol mil, Pita ne Pol. **1:2:** Mak 16:19; Luk 24:49-51 **1:3:** Luk 24:36-49; Wək 10:41 **1:4:** Luk 24:49; Jon 14:16-17; Wək 2:33 **1:5:** Mat 3:11

Uhgin təmiləs Iesu muwin e Nego e Neai

6 E nian min əh, itəm aposol min kəmotatig ilat
Iesu, kəmotətapəh ron məmə, “?Iərəmərə, tinuwa
e nian ətuatip əh-roiu məmə ik onəkol kitat netəm
Isrel okotərəmərə min e nitən min rəhatat, o kəp?”
7 Məto Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “E nian
min rəha natimnat min əh, Uhgin təməhluaig-in
otəmat, okol itəmat nəsotitunən. Rəhak tata pisin
əm, in tinitəpun rəkis e rəhan nəsanənən.
8 Məto e nian Narmin Rəha Uhgin otuwa
matig etəmat, itəmat onəkotos nəsanənən. Kən
itəmat onokotəkəike motuwin motən-iarəp rəhak
nəghatən əpəh Jerusalem, ne ikin min əpəh Jutia,
ne Sameria, kən ne ikin min rafin e nətueintən.”
9 Nian təmən rəkis əm nəghatən əh kəm ilat, kən
Uhgin təmiləs-irəkis in tinər matuwin e neai. Nian
ilat kəmoatəplan, kən napuə kit təmuwa malpin,
kən ilat kəməsotəplan minən.
10 Nian kəmotitagpər əh e neai moategəs-in, roiu
agin-əh, suah mil kəiu kəmian e natimnat ruən
kəmuet-arəpa muətul ilugin elat,
11 kən muən-ipən kəm ilat məmə, “!Netəm Kalili!
?Təhrol nəkoatətul ikin-u moatətagpər nəpo lan e
napuə? Iesu əh itəm Uhgin təmiləs-irəkis otəmat
miləs mər matuwin e neai, in otəpanitəlig-pa min
tahmen-pən əm e itəm əh, itəm tər matuwin.”

Aposol min

12 Kən aposol min kəmotiet e nitot u katən məmə,
Nitot Rəha Nig U Olif, motitəlig-pən Jerusalem itəm
sənəmə in isəu pik, in iuəhkir əm.

1:6: Luk 24:21 **1:7:** Mak 13:32 **1:8:** Mat 28:19; Luk 24:48
1:11: Mat 26:64; Luk 21:27 **1:12:** Luk 24:50-53

13 Nian kəmotiet-arəpən Jerusalem, kəmotuwin
e nipəgnoa nimə kit əpəh ilis lan itəm koatatig ikin.
Aposol min əh, nərgilat u Pita ne Jon ne Jemes
ne Antru, kən Filip ne Tomas, kən Patolomiu ne
Matiu, kən Jemes nəti Alfeas, kən Saimon Selot,†
kən Jutas nəti Jemes.
14 Netəm min əh ne nipitan min, ne Meri u mama
rəha Iesu, ne pia Iesu min, ilat koatuwa moatəfak
kitiəh nian tepət.

Etəmim itəm otos nəme Jutas

15 Nian neen tinuwa minuwin rəkis, kən netəm
min u itəm koatahatətə e Iesu kəmotuwa kitiəh.
Ilat tepət, tahmen e wan-hanrit-tuente ilat rafin.
Kən Pita təmətul matəghat kəm ilat məmə,
16 "Piak min ne winik min. Nəghatən rəha Naoa
Rəha Uhgin otəkəike muwa mol nipahrienən lan,
itəm nuwəh aupən Narmin Rəha Uhgin təmos-
ipən nəghatən kəm Kig Tefit, kən Kig Tefit təmən-
iarəp suah u Jutas məmə in otit netəmim motuwin
kaskəlim Iesu. Kən nəghatən əh tinuwa əh-roiu
minol nipahrienən lan.
17 Jutas kitat min kitiəh əm. Kən in rəhan əh-ikin
wək itəm təmatol mətasitu etat."
18 (Jutas u inu təmos-nəmtin nəptən kit e məni u
təmos e nolən rat itəm təmol. E nəptən əh, təmiet
morin kən kəhap nərpin nisgan tiet.
19 Kən netəm Jerusalem kəmotəto nəghatən əh,
kəmotaun-in nəptən əh e nəghatən ikin məmə,
"Akeltama," nipətin u məmə Nəptən e Nita.)

---

† **1:13:** Əplan-tu futnot e Mat 10:4. **1:13:** Mat 10:2-4 **1:16:** Sam 41:9 **1:18:** Mat 27:3-8

20 Kən Pita təmən məmə, “E Naoa Rəha Napuən
Min, nəghatən kit tatən məmə,
‘Təwir məmə rəhan nimə tatətul əpnapin əm, okol
etəmim kit təsatigən ikin.’
“Kən nəghatən kit min tatən min-nulan məmə,
‘Təwir məmə etəm pisin kit otuwa mos nəmeen mol
wək rəhan.’
21-22 “Kən tol nəhlan, okotəkəike kilesipər suah
kit itəm təmehm e niganəmtin nəmegəhən rəha
Iesu e nimisən, kən in otuwa min mehm kitat
məmə otən-iarəp Iesu məmə in Iərəmərə rəhatat.
Suah u, in suah kit itəm kitat min kəmoatan
aupən e nian min u itəm Iərəmərə Iesu təmətaliwək
lan. Suah un in suah kit itəm təmətatig nian Jon
təmatən-iarəp nəghatən rəha nolən baptais etəm,
muwa mətoarus-pən nian itəm Uhgin təmos-irəkis
Iesu o kitat miləs mər muwin e Nego e Neai.”
23 Kən ilat kəmotən-iarəp nərgi etəmim kəiu, kit
nərgin u Josep u nian neen kətaun-in məmə Pas-
apas o Jastas, kən kit min, nərgin u Matias.
24 Kən ilat kəmotəfak motən məmə, “Iərəmərə, ik
nəkitun niki netəmim rafin. Ik asitu etimat məmə
suah mil u, in pəhruən ik ninəmitəpun rəkis
25 məmə otaskəlim wək u rəha aposol itəm Jutas
təmapəs məmə otuwin e suatip itəm tərat, iman
ətuatip ikin.”
26 Nian kəmotəfak rəkis, ilat kəmoturin kəpiel
neen, kotahmen e tais, məmə otəgətun məmə pah
otos wək əh, kən nərgi Matias təmiet. Kən ilat
kəmotiləs-ipən Matias məmə in aposol kit, kən roiu
tinol min tuelef aposol ilat rafin.

1:20: Sam 69:25; 109:8 **1:21-22:** Mak 1:9; 16:19; Jon 15:27

2

Narmin Rəha Uhgin təmuwa e nəmegəhən rəhalat

1 E nian rəha Pentekos,* lafet kit rəha noanol min
rəha Isrel, netəm min u itəm koatahatətə e Iesu
kəmotuwa kitiəh.
2 Kən roiu agin min, kəmotəto nat kit təmisi-pər e
neai tahmen e nimətag asol kit tatelel nat, kən nat
əh kəmotəto təmuwa mər rafin e nipəgnoa nimə
itəm koatəpələh ikin.
3 Kən ilat kəmotəplan nat kit tahmen e nigəm
təmuəp. Kən ləpləpin nigəm min əh, kəmotiwig
motan ahmen-in netəmim rafin itəm koatəpələh əh
imə.
4 Kən ilat rafin, Narmin Rəha Uhgin təmuwa
mərioah mətatig elat, kən minos-ipən nəsanənən
kəm ilat, mol ilat kinoatəghat e nəghatən ik pisin
min.
5 Kən noanol min neen əh-ikin rəha netəm Isrel
itəm koatəfak kəm Uhgin. Ilat kəmotisi-pən ik pisin
pisin min məto kotatig Jerusalem.
6 Nian ilat kəmotəto nəghatən min əh, netəmim
tepət kəmotuwa. Kən ilat kəmotaut pik məto-inu
kəmotəto nəghatən min rəhalat itəm netəm min əh
koatən.
7 Kəmotaut pik agin kən motən məmə, "! Ei! ?
Netəm Kalili əm əh koatəghat, o kəp?
8 ?Tahro kitat rafin koatəto rəhatat nəghatən min
itəm ilat koatən?
9-11 Kitat u netəm ik pisin pisin min tepət. Ikin-
u netəm Patia əh-ikin, ne netəm Metia, ne netəm
Elam, ne netəm Mesopotemia, ne netəm Jutia, ne

---

* **2:1:** Pentekos: Əplan e tiksonari. **2:1:** Lev 23:15-21; Dut 16:9-11
2:3: Mat 3:11 **2:4:** Mak 16:17; Wək 4:31; 10:44-46; 19:6

netəm Kapatosia, ne netəm Pontas, ne netəm Esia,
ne netəm Fritia, ne netəm Pamfilia, ne netəm Ijip,
ne netəm Lipia e nikalin-pən əh Saerin ikin, ne
netəm Rom, neen noanol ətuatip rəha netəm Isrel,
neen netəm pisin məto koatəfak kəm Uhgin, ne
netəm Krit, ne netəm Arepia. Məto kitat rafin
kəmotəto ilat koatən nat asol itəm Uhgin təmol e
nəghatən ik pisin min rəhatat."
12 Narmilat təmiwig pik, rehalat-kapə təmikə,
kən kəmoatətapəh olat min məmə, "!Ei! ?Naka u
tol nulan?"
13 Məto neen kəmotalah-əmnu ilat, motən məmə,
"Nat koatapis əpəh."

Pita təməghat kəm netəmim

14 Kən Pita təmətul ilat lepen aposol min, təmagət
əfəməh matən-ipən kəm netəmim məmə, "Itəmat
rafin noanol min rəha Isrel ne netəm pisin pisin
min u nakoatatig Jerusalem, otətəlig-in wir-tu io,
pəs ekuhapik e nipəti nat əh kəm itəmat.
15 Itəmat nakoatən məmə netəm min u koatapis.
Məto kəp, kəsotapisən. Nain kilok əm əh-roiu
laulaugin. ?Kən tahro ilat koatapis?†
16 "Məto in tol nulan. Ien rəha Uhgin aupən,
nərgin u Joel, təmən rəkis nat u itəm itəmat
nakoatəplan. In təmən məmə,
17 'Uhgin təmən məmə, "E namnun nian min,
ekos-ipən rəhak Narmin kəm netəmim rafin. Ilat
rafin okotos nəsanənən lan. Nenətitəmat min,
nəman ne nipitan, ilat okotən-iarəp nəghatən min
rəhak itəm io iatos-ipən kəm ilat. Netəm aluə

† **2:15:** Netəm əh kəsotənimən wain laulaugin, kən etəm tikə itəm tətapis laulaugin.

min rəhatəmat, Uhgin otos-ipən nat kit tahmen e napilaiirən kəm ilat. Kən naguihl-aguihl min rəhatəmat okotapilaiir e napilaiirən pisin pisin min.
18 Sənəmə netəm-iasol min əm, məto nəman ne nipitan ilat nolwək min əm rəhak, kən ekos-ipən Narmin rəhak kəm ilat. Kən ilat okotən-iarəp nəghatən min rəhak itəm iatos-ipən kəm ilat.
19 Oekol nat pispis min əpəh e neai, ne nəmtətin pisin pisin min e niməptən. Onəkotəplan nita ne nigəm ne nəhaniəm okotər motol napuə lan.
20 Aupən, mitgar otapinəp kən məwig otasiə tahmen e nita. Kən uarisig, Nian asol asol agin rəha Iərəmərə otuwa.
21 E nian əh, netəmim rafin itəm okotaun-in Nərgək, io ekosmegəh ilat.” ’
22 “Noanol min rəha Isrel, itəmat otətəlig-in nəghatən u. Itəmat nəkotitun wir nat pispis min, ne nəmtətin pisin pisin min itəm Iesu təmol e nəsanənən rəha Uhgin, itəm itəmat nəmotəplan. Natimnat min əh tatəgətun məmə Uhgin in pisin əm təmahl-ipa Iesu tuwa.
23 E nalpəkauən rəha Uhgin itəm təmol mələhəu aupən, in təmos-ipinə suah u e nelmitəmat. Kən itəmat nəmotohamnu in e nian nəmotegəhan-in-pən in tuwin e nelmi netəm rat kəsotəfakən. Kəmotoh kətu-pər e nig kəməluau.
24 “Məto Uhgin təmikis Iesu e nahməən rəha nimisən, kən mol in təmegəh min e nimisən, mətoinu nimisən, rəhan nəsanənən tikə o naskəlimən.
25 Tefit təmən nulan e Iesu aupən məmə, ‘Nian rafin ekitun məmə Iərəmərə tətatig itimlau min.

2:21: Joel 2:28-32

Okol esəginən məto-inu tətatig e nikalik itimlau min.
26 Məto-inu o nat əh, io nikik tagien pik, matənwiwi ik e nohlik. Kən nikik təmə̇linu məto-inu ekitun məmə Uhgin otosmegəh nipətik.
27 Kən okol nəsapisən narmək tətatig ima netəm kəmotimis ikin. Kən okol nəsegəhan-in minən nipəti rəham Etəmim Ətuatip məmə otəmnəmit.
28 Ik nəməgətun rəkis suatip rəha nəmegəhən kəm io, kən ik onəkol io nikik tətagien pik nian ekətatig kilau min ik.' In əh nəghatən itəm Tefit təmən e Iesu aupən.
29 "Piak min. Iakolkeike məmə ekən nat ətuatip kəm itəmat. Iaguihl u pipi rəhatat aupən, Kig Tefit, in təmimis rəkis, kən kəmitənim, kən rəhan suwit tətatig imətat ikin mətoarus-pa u-roiu.
30 Məto in ien kit rəha Uhgin, kən in titun məmə Uhgin təmos noanawil kit kəm in mən-iəkis nəghatən kit kəm in məmə etəmim kit e nita rəhan otuarisig-in otəkəike muwa mol Kig.
31 Kig Tefit təməplan məmə nat u otəkəike muwa mol nipahrienən lan. In təmən məmə Kristo əh, itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa, in otol təmegəh min e nimisən, kən Uhgin otəsapəsən narmin tətatig ima netəm kəmotimis ikin, kən nipətin okol təsəmnəmitən.
32 Kən nəghatən u tatəghat e Iesu itəm Uhgin təmol rəkis təmegəh min e nimisən. !Kən itimat emotəplan e niganəmtitimat!
33 Iesu, rəhan tata təmiləs in mər muwin e nikalin matip e ikin rəha nisiaiiən ne nəsanənən. Kən

---

2:28: Sam 16:8-11 **2:29:** 1 King 2:10 **2:30:** 2 Saml 7:12; Sam 89:3-4; 132:11 **2:31:** Sam 16:10

tahmen-pən əm məmə Uhgin təmən-iəkis mihin aupən, in təmos-ipən Narmin rəhan kəm Iesu məmə Iesu otos-ipən kəm rəhan min. Kən natimnat min u, noatəplan, moatəto, Narmin Rəha Uhgin tatol.
34 Kig Tefit təməsuwinən e Nego e Neai tahmen e Iesu. Kən Tefit təməsəghat-in atipən in nian in təmən nəghatən min əh məmə, 'Iərəmərə təmən kəm rəhak Iərəmərə məmə, "Əpələh e nikalik matip, ikin rəha nisiaiian ne nəsanənən, matəsahgin.
35 Oekol rəham tikimir min məmə okotahmen e nimoulul itəm nategotain e nəptən, kən ik matərəmərə elat." '
36 Itəmat rafin noanol min rəha Isrel onəkotəkəike motitun wir məmə Iesu əh itəm itəmat nəmotətu-pər e nig kəməluau, in əh, Uhgin təmol məmə in Iərəmərə ne Kristo - etəm itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa."

Netəmim tepət kəmoatən nipahrienən e Iesu

37 Nəghatən u rəha Pita təmek pahrien nikilat, kən kotətapəh o Pita ne aposol min məmə, "Piatimat min. ?Oekol tahro nulan?"
38 Kən Pita təmən-ipən kəm ilat məmə, "Onəkotəkəike kəuhlin nətəligən rəhatəmat, kən kol baptais etəmat e nərgi Iesu Kristo, məmə Uhgin otafəl rəkis nolən rat min rəhatəmat. Kən Uhgin otos-ipinə Narmin u kəm itəmat,
39 məto Uhgin təmən-iəkis nəghatən u otəmat, ne nenətitəmat min, ne namipitəmat min itəm okəpanotuwa. Nəniəkisən u tətatig o netəm min u itəm Iərəmərə Uhgin rəhatat tətaun-in ilat."

2:33: Wək 5:32; 7:55-56 **2:35:** Sam 110:1 **2:36:** Wək 5:30-31
2:39: Aes 57:19

40 Kən Pita tatən nəghatən wir tepət məmə
otiuw-pa ilat kotuwa, kən matən kəm ilat məmə,
"Onəkotiet rəkis e netəm un, netəm kotərat məmə
Uhgin otəsolən nalpinən kəm itəmat min ilat."
41 Kən ilat tepət itəm kəmotəto nəghatən rəha
Pita kəmotən nipahrienən lan, kən kəmol baptais
elat. E nian əh, netəmim tepət tahmen e tri-taosan
kəmotuwa moatuarisig-in ilat u koatahatətə e Iesu.

Naliwəkən rəha netəm min u kəmoatən nipahrienən e Iesu

42 Nian rafin netəm min u koatən nipahrienən
e Iesu, koatətəlig-in nəghatən itəm aposol
min koatəgətun ilat lan. E naliwəkən rəhalat
kəmoatuwa kitiəh, e nagwənən ne Nagwənən
Rəha Nəmtətin Rəha Iesu,‡ ne nəfakən. Kən nian
rafin nikilat tiəkis məmə okotəkəike moatol nat əh.
43 Aposol min kəmotol nat pispis ne nəmtətin
pisin pisin min e nəsanənən rəha Uhgin. Kən
netəmim narmilat təmiwig pik ron.
44 Netəm min u koatahatətə e Iesu, nian rafin
koatuwa kitiəh moatawte-in rəhalat nautə min
kəm ilat min,
45 tahmen e okəmə suah kit rəhan nat kit tikə, kən
kit otol-salim-in rəhan kit nautə kən masitu lan.
46 Nian rafin kotuwin katəfak kitiəh e Nimə Rəha
Uhgin.§ Kən kəmotuwin e nimə pisin pisin min
moatoor nagwənən nigilat e nagienən ne nikilat
pahrien, kən kəmotagwən min e Nagwənən Rəha
Nəmtətin Rəha Iesu.

2:41: Wək 2:47; 4:4 ‡ **2:42:** Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu: Əplan e tiksonari. **2:42:** Wək 20:7 **2:44:** Wək 4:32-35 § **2:46:** Nimə Rəha Uhgin - ikin itəm noanol min rəha Isrel kotuwa moatəfak ikin kəm Uhgin.

47 Kən nian rafin koatənwiwi Uhgin, kən
netəmim koatenwiwi ilat o rəhalat nolən. Kən
nian rafin Iərəmərə Uhgin tatosmegəh netəmim
kotuwa kitiəh ilat netəm koatahatətə e Iesu.

3

Uhgin təmol nat pispis e etəm u nelkin tərat

1 Nian kit e tri kilok ehnaipən, nian rəha nəfakən,
Pita ne Jon kəmualiwək mətian e Nimə Rəha Uhgin.
2 Suah kit itəm təsaliwəkən e nian təmaiir
mətoarus-pa nian əh, kəmiləs ka kahtu e nafiluə e
Nimə Rəha Uhgin u katən məmə Nafiluə Təwir.
Nian rafin tateasiə-in məni o netəmim itəm
koatuwin imə.
3 Nian təməplan Pita ne Jon kinatian məmə okia
imə, in təmətapəh olau məmə okios-ipən məni kit
kəm in.
4 Kən Pita ne Jon niganəmtilau təmətul lan. Kən
Pita təmə, "Ətag-pa mehm itimlau."
5 Kən təmətag-pən məplan ilau nikin tatəht məmə
otos məni kit olau.
6 Kən Pita təmən-ipən kəm in məmə, "Rəhak məni
tikə agin. Məto nat naka itəm io iatos, ekos-ipinə
kəm ik. !E nərgi Iesu Kristo etəm Nasaret, iatən-
ipinə kəm ik, ətul maliwək!"
7 Kən in təmasitu lan, miləs nelmin matip miuw-
pər məmə otətul. Kən roiu agin nelkin mil kəmuəg-
ətuatip.
8 Kən təmətip mər mətul minataliwək, matətəu-
pən ilau mətəhaluwin e Nimə Rəha Uhgin, kən
minataliwək matətipər-ətipər matənwiwi Uhgin.

2:47: Wək 6:7; 11:21 **3:4:** Wək 14:9 **3:6:** Wək 4:10; 16:18

9 Kən netəmim rafin kəmotəplan in tətaliwək
matənwiwi Uhgin.
10 Nian ilat kinotitun məmə suah ilouin inəh itəm
tateasiə o məni nian rafin e nafiluə rəha Nimə Rəha
Uhgin, kəmotaut pik, narmilat təmiwig e suah əh.

Pita təməghat kəm netəmim əpəh e Nimə Rəha Uhgin

11 Nian təmatəkul-pən e Pita ne Jon, netəmim
narmilat təmiwig ron, kotaiu motuwa məmə
okotəplan iləhal e ikin kit e Nimə Rəha Uhgin u
katən məmə Fəranta rəha Kig Solomon.*
12 Nian Pita təməplan ilat, kən təmən-ipən
kəm ilat məmə, "Noanol min rəha Isrel. ?
Tahro narmitəmat tatiwig pik o nat pispis u? ?
Noatarəplan itiməhal nikitəmat təht məmə itimlau
etəm iasim mil kəiu emioal-wir suah u e nəsanənən
əm rəhatimlau? !Kəp!
13 O nat pispis u itəm nəmotəplan, Uhgin rəha
Epraham, ne Aisak, ne Jekop, ne tipitat min
rafin, in təmiləs-ipər nərgi rəhan iolwək lan,
Iesu. Inu etəm kitiəh əm Iesu itəm nəmotiləs
motuwin o netəm-iasol min rəha kapman məmə
ilat okotohamnu, kən Pailat təmən rəkis məmə
okisohamnuən okəhlman əm, məto itəmat
nəmotən-ipən kəm Pailat məmə nəsotolkeikeən
in.
14 Itəmat nəmotapəs Iesu itəm in iol ətuatip ne
etəm təwir e niganəmti Uhgin, kən nəmotətapəh o
Pailat məmə otəhlman suah əh iohamnu itəm.

---

* **3:11:** Fəranta rəha Kig Solomon - ikin kit imə e Nimə Rəha Uhgin. Ikin əh inəh, nian rafin netəm-iasol rəha noanol min rəha Isrel koatəghat-in Lou rəha Uhgin. **3:13:** Eks 3:6,15; Luk 23:13-25; Wək 2:23

15 Kən e nolən əh, itəmat nəmotohamnu Iesu,
itəm nəmegəhən rafin tatisi-pən ron. Məto
Uhgin təmol təmegəh min e nimisən. Kən
itimat emotəplan e niganəmtitimat məmə in
nipahrienən.
16 Suah u itəm itəmat nəkotitun moatəplan, in
təməsanən əm məto-inu itimat iotahatətə e Iesu
ne nəsanənən rəhan. In nəsanənən rəha Iesu ne
nahatətəən itəm təmos-ipa kəm itimat təmol-wir
suah u, kən itəmat rafin nakoatəplan.

17 "Piak min. Io ekitun məmə nat un nəmotol
e Iesu itəmat rəhatəmat netəm-iasol min, itəmat
rafin nəmotol məto-inu nəsotitun wirən məmə Iesu
in pah.
18 Məto suatip u inu rəha Uhgin o nuhapikən
rəhan nəghatən itəm təmən aupən. E nəghatən
rəha rəhan min ien min, in təmən rəkis məmə
rəhan Kristo itəm təmən rəkis aupən məmə otahl-
ipa, in otəkəike məto nahməən e nipətin.

19 "Itəla, roiu əh, onəkotəkəike motəuhlin itəmat
e rəhatəmat nolən rat min kən motitəlig-pən o
Uhgin məmə in otafəl rəhatəmat nolən rat min,
kən məmə Iərəmərə Uhgin otos-ipinə namegən ne
nəsanənən wi e nəmegəhən rəhatəmat,
20 kən məmə in otahl-ipa Kristo titəlig-pa min,
etəm itəm Uhgin təmən rəkis aupən. Iatəghat-in
Kristo u Iesu.
21 Məto Iesu otətatig pitən e Nego e Neai
mətoarus Uhgin otol-wir min natimnat rafin
tahmen-pən e itəm Uhgin təmən-iəkis kəm itəmat,
itəm rəhan ien min aupən agin kəmotən-iarəp.

3:17: Luk 23:34; 1 Tim 1:13 **3:19:** Wək 2:38

22 “Kən Moses təmən-iarəp məmə, ‘Iərəmərə
Uhgin otiləs-ipər ien kit min etəmat tahmen lak.
Onəkotəkəike motətəlig-in natimnat rafin itəm
otən kəm itəmat motol nəwian.
23 Netəm min u itəm okotəht nəwia ien əh, Uhgin
otiləs-irəkis ilat o rəhan min netəmim kən ilat
okotimis.’
24 Inu nipahrienən. Ien min rafin kəmotən əm
nəghatən kitiəh, təmətuoun e ien u Samuel, muwa
mətoarus-pa u-roiu.
25 “Nəniəkisən min u itəm Uhgin təmən-ipən kəm
rəhan ien min aupən, in rəhatəmat. Kən nəniəkisən
rəha nasituən itəm Uhgin təmən kəm tipitəmat
min aupən, in rəhatəmat min, məto-inu Uhgin
təmən-ipən kəm Epraham məmə, ‘Ekol təwir kəm
netəmim rafin e nətueintən, kən nat kit itəm mipim
Iosmegəh otol, otos-ipən nəwirən əh kəm netəmim
rafin.’
26 Nian Uhgin təmiləs-ipər rəhan iolwək u Iesu
Iosmegəh, təmaupən mahl-ipinə kəm itəmat məmə
in otəuhlin itəmat e rəhatəmat nolən rat min, kən e
nolən əh, in otol təwir kəm itəmat.”

4

1 Nian Pita ne Jon kəmatuəghat əh kəm netəmim,
kən pris min, ne etəm tərəmərə e mopael min
itəm koatehm Nimə Rəha Uhgin, ne Satusi min,*
kəmotiet-arəpa.
2 Nikilat təmahmə pik məto-inu ilau katuəgətun
netəmim məmə Iesu təmimis kən məmegəh min.

3:23: Dut 18:15,18-19 **3:25:** Jen 22:18 **3:26:** Wək 13:46

* **4:1:** Əplan nəghatən min əh e tiksonari: pris min, ne mopael itəm koatehm Nimə Rəha Uhgin, ne Satusi.

Kən inu tatəgətun məmə netəm u kəmotimis, Uhgin
otosmegəh min ilat.
3 Kən kəmotaskəlim ilau, kiləs-ipən ilau e kala-
pus məto-inu tinapinəp rəkis, kən okuəməhl əm
mətoarus olauwig.†
4 Məto netəmim tepət itəm kəmotəto nəghatən itəm
kəmuən kəmotən nipahrienən lan. Kən netəmim
rafin itəm kəmotən nipahrienən e Iesu, ilat iuəhkir
tahmen e faif-taosan.

Pita ne Jon kəmuətul e niganəmti kaonsel

5 Kəmən lawigin, pris asol, ne netəm-iasol
rəha noanol min rəha Isrel, ne iəgətun min rəha
Lou rəha Moses,‡ kəmotargəfimin ilat min əpəh
Jerusalem.
6 Kəmotəpələh ilat Anas u pris asol agin, ne
Kaeafas, ne Jon, ne Aleksanta, ne netəmim neen
e noanol rəha suah u pris asol agin, kəmotəpələh e
kaonsel.
7 Kəmotən Pita ne Jon kian muətul aupən elat,
kən kotətapəh olau məmə, "?Nəmios hiə nəsanənən
u mioal nat u, o nəmioal e nərgi pah?"
8 Kən Narmin Rəha Uhgin təmərioah e niki Pita,
kən Pita təmən-ipən kəm ilat məmə, "Itəmat u itəm
noatərəmərə e noanol min rəha Isrel, ne netəm-
iasol min.
9 Itəmat noategəs-in-pa otimlau məmə suah u
itəm nelkin təmərat təmos hiə nəwirən, o emuahrol
nulan mioal-wir nelkin.
10 Itəmat rafin ikin-u ne noanol min rafin rəha
Isrel, onəkotəkəike motitun məmə suah u itəm

† **4:3:** Okuəməhl mətoarus olawig məto-inu lou təmən məmə suah kit təsolən pas e kot lapin. **4:4:** Wək 2:41 ‡ **4:5:** Lou rəha Moses - lou min itəm Uhgin təmos-ipən kəm Moses əpəh nitot Saenae.

nelkin tinəwir rəkis tatətul aupən-in itəmat e nəsanənən əm e nərgi Iesu Kristo, etəm Nasaret. Suah əh inəh, itəmat nəmotətu-pər e nig kəməluau, in təmimis. Məto Uhgin təmol təmegəh min.

11 Suah əh inəh, itəm Naoa Rəha Uhgin təmən lan məmə, ‘Kəpiel u itəm itəmat netəm rəha niləkinən nimə, nakotəmə tərat motərakin, məto roiu in tinuwa kəpiel keike itəm nimə tatətul-pər lan.’

12 Nərig kit tikə e nətueintən itəm Uhgin təmos-ipa məmə titun nosmegəhən netəmim, məto Iesu pisin əm titun nosmegəhən netəmim.”

13 Netəm-iasol rəha kaonsel kəmotaut pik nian kəmotəplan məmə kəsuəginən ilat, nat əpnapin kəsioalən skul, ilau etəmim əm. Kəmotitun ətuatip məmə suah mil əh ilat pahrien Iesu kəmotaliwək moatan.

14 Kən kinotəruru nuhalpinən nəghatən rəhalau məto-inu suah u nelkin tinəwir rəkis tatətul iləhal min ilau.

15 Kən kəmotən-ipən kəm iləhal məmə okəhaliet məhaluwin ihluə pəs ilat əm kotəghat pitən.

16 Kən kəmoatətapəh-ətapəh olat min məmə, “? Okotahro suah mil əh? Netəmim rafin u Jerusalem kinotitun rəkis məmə nat pispis u kəmol e suah u, in iahgin pik, okol kəsotən-iamninən.

17 Məto pəs kotən-iəhau əskasik ilau məmə okəsuən-iarəp minən nərgi Iesu kəm netəmim, kən nəghatən e nat pispis əh otəsiet minən netəmim kotəto.”

kaonsel təmegəhan-in ilau məmə okiaiet

4:10: Wək 3:6,13-16 **4:11:** Sam 118:22 **4:12:** Mat 1:21

18 Kən kəmotaun-in iləhal kəhaluwa min imə,
kən kəmotən-ipən kəm Pita ne Jon məmə okəsuən-
iarəp minən nərgi Iesu, kən məsuəgətun minən
netəmim lan.
19 Məto ilau kəmuən-ipən kəm ilat məmə, "Itəmat
əm otakil məmə tətuatip e niganəmti Uhgin məmə
ekioal nəwiatəmat o nəwia Uhgin.
20 Məto itimlau okol esuakimən nohlitimlau.
Oekuəike muən-iarəp natimnat itəm emuəplan e
niganəmtitimlau kən muəto e matəlgitimlau."
21 Kən kaonsel təmən-ipən min kəm Pita ne Jon
məmə ilat okotol nalpinən kit kəm ilau okəmə
ilau okatuəkəike matuən-iarəp Iesu kəm netəmim,
kən motahl-iarəp ilau. Kəmotahl-iarəp ilau məto-
inu kinotəruru məmə okotahruəh ilau. Kəmotitun
məmə netəmim nikilat otahmə okəmə ilat oko-
tol nalpinən kəm ilau, məto-inu netəmim rafin
koatənwiwi Uhgin o nat pispis itəm Uhgin təmol e
etəm nelkin təməfaiu
22 nian təmaiir mətoarus-pa əh-roiu. Rəhan nup
taprəkis-in foti.

Nəfakən rəha netəm kəmoatahatətə e Iesu

23 Nian netəm-iasol rəha kaonsel kəmotegəhan-
in ilau məmə ilau okatian, kəmiaiet uəhai əm mian
əpəh netəm koatahatətə e Iesu koatatig ikin, kən
muən-iarəp rafin nəghatən itəm pris asol min ne
netəm-iasol rəha kaonsel kəmotən-ipən kəm ilau.
24 Nian kəmotəto nəghatən əh, ilat rafin
kəmotuwa kitiəh motəfak-pən kəm Uhgin motən
məmə, "Iərəmərə Uhgin, ik nəmol neai, ne
niməptən, ne nitəhəi, ne natimnat rafin elat.

4:18: Wək 5:28 **4:19:** Wək 5:29 **4:24:** Eks 20:11; Neham 9:6; Sam 146:6

25 Ik nəməghat e nəsanənən e Narmin rəham
kəm tipitimat u aupən Kig Tefit, u in rəham iolwək,
kən in təmən-iarəp rəham nəghatən məmə,
‘? Tahro netəm e nəptən pisin pisin min nikilat
titahmə pik nəhlan?
Tahro ilat koatəte noa məmə okotol nəratən min
əh, u itəm okol koatol pap, təsuwinən miet,
otikə-pən əm olat.
26 Netəm koatərəmərə e nitən min, koatol əpen-
əpenə okotəmou,
kən netəm-iasol min rəha nətueintən koatuwa
kitiəh ilat min ilat,
məmə okotəmou ilat Iərəmərə Uhgin ne Iosmegəh
itəm in təmən’
27 Iərəmərə Uhgin, in nipahrienən nəghatən itəm
Kig Tefit təmən tinuwa minet-arəp, məto-inu Kig
Herot Antipas, ne Pontias Pailat, ne noanol min
rəha Isrel, ne Iaihluə min, ilat rafin kəmotuwa
kitiəh ikin-u latuənu Jerusalem, moatol noa eko-
eko məmə okotohamnu Iesu, itəm in rəham iol
ətuatip itəm nəmitəpun.
28 Kəmoatəte noa rəhalat tatətəu-pən əsas əm
rəham nəghatən itəm ik ninəmən rəkis e nəsanənən
ne nenatigən rəham aupən.
29 Tol nəhlan, Iərəmərə, nikim tatəht nəghatən itəm
ilat kəmoatən məmə okotoh itimat, ol itimat rəham
iolwək min məmə esotəginən məmə ekotən-iarəp
rəham nəghatən.
30 Əgəfəməhin-pa nelməm məmə otol-wir netəm
koatimis, kən mol nat pispis min ne nəmtətin pisin
pisin min e nərgi Iesu, rəham iol ətuatip.”

4:26: Sam 2:1-2 **4:27:** Mat 27:1-2; Luk 23:7-11; Wək 3:13 **4:28:** Wək 2:23 **4:29:** Efes 6:19

31 Nian kəmotəfak rəkis, kən nat kit təməloal e
nimə, kən Narmin Rəha Uhgin təmuwa mərioah
mətatig elat, kən kinoatən-iarəp nəghatən rəha
Uhgin məsotəginən.

Netəm kəmoatən nipahrienən e Iesu koatoor nautə rəhalat kəm ilat min

32 Netəm koatən nipahrienən e Iesu rəhalat
nətəligən təmuwa kitiəh. Kit təməsaumisən
məhluaig-in rəhan nautə məto kəmoatoor nautə
rəhalat kəm ilat min.
33 Kən aposol min kəmotos nəsanənən e Narmin
Rəha Uhgin kən moatən-iarəp məmə Iərəmərə Iesu
təmegəh min e nimisən. Kən e nəwirən rəha Uhgin,
in tətasitu elat rafin itəm koatəfak.
34 Kən ilat kit, rəhan kit nat kit təməsikəən, mətoinu netəmim neen kəmotosalim-in rəhalat nəptən
o nimə, kən motos-ipən məni lan kəm aposol min,
35 kən ilat kəmoatoor kəm itəm min u rəhalat nat
kit tikə.
36 Tol nəhlan, suah kit əh-ikin nərgin u Josep,
noanol kit rəha Lifae, etəm Saepras, aposol min
kəmotos-ipən nərig wi kit kəm in, nərgin u Panapas, u nipətin təmə, "etəm tətasitu matiləs-ipər
nətəligən."
37 In təmosalim-in rəhan kit nəptən, kən məmik
məni lan muwa məmki-pən kəm aposol min məmə
ilat okotoor kəm ilat min.

5

Ananaeas ne Safaera

4:32: Wək 2:44

1 Məto suah kit min əh-ikin, nərgin u Ananaeas, ne
rəhan pətan nərgin u Safaera. Ilau min kəmioal-
salim-in rəhalau kit niməptən.
2 In təmaskəlim anion məni məsin, kən rəhan pətan
əm titun. Kən məmik əm məsin muwin məmki-pən
kəm aposol min məmə məni e nəptən rafin.
3 Məto Pita təmən-ipən kəm in məmə, “Ananaeas.
? Tahro nategəhan-in iərmis u Setan tatuwa e
nikim? Nakateiuə-in Narmin Rəha Uhgin kən
mətaskəlim anion məni məsin rəha niməptən
məmə rəham.
4 ? Aupən niməsosalim-inən niməptən u, in rəham
o kəp? ? Kən nian nəmosalim-in, rəham məni lan
o kəp? ? Tahro natol nuhlan? ! Ik niseiuə-inən
etəmim, məto nateiuə-in Uhgin!”
5 Nian Ananaeas təmətо nəghatən əh, əmun misi-
pər morin rəhan namegən tiet. Kən netəmim itəm
kəmotəto nat əh, kəmotəgin motasiəp.
6 Kən netəm aluə min kəmotuwa motalpin nipətin
motiləs motiet motuwin kitənim.
7 Iuəhkir aua kisil təmuwa muwin rəkis, kən
rəhan pətan Safaera təmiet-arəpa məruru məmə
rəhan iərman tinimis rəkis.
8 Kən Pita təmətapəh ron məmə, “? Ən-tu kəm
io məmə məni e nəptən rafin əh rəhatəlau itəm
nəmiosalim-in?” Kən in tən məmə, “Əwəh. Məni
rafin un.”
9 Kən Pita təmən-ipən kəm in məmə, “? Tahro
nəmatioal anion noa kit məmə nakueiuə-in
Narmin Rəha Iərəmərə məmə okol təsitunən nat
u nəmioal? ! Əto-tu! Netəm kəmotitənim rəham
iərman, ilat u e nafiluə koatuwa məmə okotiləs
min ik.”

5:2: Wək 2:45 **5:3:** Jon 13:2

10 Kən roiu agin tisi-pər morin-pən əpəh nelki
Pita ikin, mimis namegən tiet. Nian netəm aluə
min kəmotuwa imə, motəplan tinimis rəkis, kən
kotiləs motiet motuwin kitənim e nikali rəhan
iərman.
11 Nian netəmim rəha niməfak ne netəm
əpnapin kəmotəto nat əh, kəmotəgin kəmotəgin.

Aposol min kəmotasitu e netəmim tepət motol-wir rəhalat nimisən

12 Kən aposol min kəmotol nəmtətin tepət ne nat
pispis min e niganəmti netəmim. Kən netəmim
min u itəm koatən nipahrienən e Iesu kəmoatuwa
kitiəh əm e Feranta rəha Kig Solomon e Nimə Rəha
Uhgin. 13 Netəmim kəmoatisiai-in ilat, məto netəm
min u kəsotənən nipahrienən e Iesu kəmotəgin
nuwinən ikin əh mehm ilat.
14 Məto nian rafin netəmim tepət koatuwa
moatən nipahrienən e Iesu, nəman ne nipitan, kən
ilat tatepət.
15 Məto-inu e nat pispis min itəm aposol min
kəmoatol, netəmim koatos rəhalat nimisən min
moatuwa, kən moatəlin ilat kotapil e rəhalat pet
ne nimitiwin e suatip məmə nian Pita otaliwək
mapikalin ilat, in otek neen o kəm-naka nəghanpis
in əm tos neen kən məmə ilat okotəmegəh.
16 Kən netəmim tepət tepət kəmotisi-pən e
latuənu min iuəhkir o Jerusalem kəmotuwa.
Kəmotəmik rəhalat netəm koatimis ne netəm
itəm narmin rat tətatig elat motuwa, kən aposol
min kəmotəfak elat kən ilat rafin kotəwir.

5:12: Wək 2:43; 14:3

Netəm-iasol min kəmotəmki-pən aposol min e kalapus

17 Kən suah u pris asol agin ne rəhan min
netəmim Satusi min u, ilat e pati kitiəh, kəmotol
pik timəht elat məto-inu netəmim tepət kinoatapəs
ilat minoatuwin o aposol min.
18 Kən kəmotaut kaskəlim aposol min kəmki-pən
ilat e kalapus.
19 Məto lapin-in, nagelo kit rəha Iərəmərə
təmuwa merəh e nafiluə e kalapus mit ilat motiet.
20 Kən mən-ipən kəm ilat məmə, "Otuwin e Nimə
Rəha Uhgin motən-iarəp nəghatən pahrien rəha
nəmegəhən wi u kəm netəmim."
21 Kən kəmən lawigin, kəmotol nəwia nagelo kən
minotuwin əpəh e Nimə Rəha Uhgin moatən-iarəp
nərgi Iesu kəm netəmim.

Aposol min kəmotuwin e kot

Kən pris asol agin ne rəhan min, kəmotaun-in
netəm-iasol min rəha noanol min rəha Isrel, kən
ilat kəmotuwa kitiəh məmə ilat okotəpələh e kaon-
sel* asol rəha noanol min rəha Isrel. Kən motahl-
ipən nəghatən kəm netəm kotərəmərə e kalapus
məmə okotahl-ipa aposol min kotuwa e kot əpəh e
kaonsel.
22 Məto nian mopael min kəmotuwin e kalapus,
məto aposol min kotikə. Kən kotitəlig-pa e kaonsel
motən məmə,
23 "Nian emotuwin ket-arəpən e kalapus,
motəplan toa tətahtosig, lok tatəkul-pən wir əm
lan, kən mopael min rəha kalapus koatətul katehm

5:19: Wək 12:7-10 * **5:21:** kaonsel - netəm-iasol rəha Isrel koatiuw-iarəp netəmim ikin e kot.

wir əm nafiluə e kalapus, məto nian emoterəh
motuwin imə, məto kikə-kikə əh imə.”
24 Nian etəm tatərəmərə e mopael min itəm
koatehm Nimə Rəha Uhgin, ne pris asol min
kəmotəto nəghatən əh, kəmotaut pik, rəhalat-kapə
təmikə, minotəruru əpnapin əm məmə nat naka
otuwa min.
25 Kən əmun etəmim kit tiet-arəpa məmə, “!
Ei, nəman! !Netəm min ilouin itəm nəmotəmki-
pən ilat e kalapus, ilat əpəh e Nimə Rəha Uhgin
koatəgətun netəmim!”
26 Kən etəm tərəmərə e mopael min təmit mopael
min rəhan motuwin motəmik aposol min motuwa.
Məto kəməsotewkəkanən ilat məto-inu koatəgin
məmə netəm əpnapin okotaht ilat e kəpiel apin
okəmə okotewkəkan ilat.
27 Nian kəmotit ilat motuwa imə, kən motən
məmə ilat okotətul aupən-in netəm-iasol rəha
kaonsel. Kən pris asol agin təmən-ipən kəm ilat
məmə,
28 “Emotən-iəhau əskasik agin itəmat məmə
onəsətəgətunən netəmim e nərgi suah əh Iesu.
Məto nəgətunən rəhatəmat tinaiu rafin əpəh
Jerusalem. Kən moatol məmə netəmim okotən
məmə itimat emotoh suah əh.”
29 Məto Pita təməghat rəhalat aposol min lan
məmə, “Itimat ekotəkəike motol nəwia Uhgin,
sənəmə nəwia netəmim əm.
30 Itəmat nəmotohamnu rəkis Iesu motətu-pər e
nig kəməluau, məto Uhgin u rəha tipitat min aupən
təmol təmegəh min e nimisən.
31 Uhgin u inu təmiləs-ipər rəkis Iesu məmə
otuwin matəpələh e nikalin matip, ikin rəha

5:28: Mat 27:25 **5:29:** Wək 4:19

nisiaiiən ne nəsanənən, məmə in Iərəmərə ne Iosmegəh. Uhgin təmol nat əh məmə in otol suatip məmə noanol min rəha Isrel kotitun nəuhlinən ilat e rəhalat nolən rat min, kən in otafəl rəkis nolən rat min rəhalat.
32 Kən itimat Narmin Rəha Uhgin ekoatən-iarəp natimnat min u, kən Uhgin tatos-ipən Narmin rəhan kəm netəmim itəm koatol nəwian."

33 Nian netəmim rəha kaonsel kəmotəto nəghatən əh, təmew pik rəhalat neməha, kən kotolkeike məmə okotohamnu əm ilat.
34 Məto suah kit təmətul, nərgin u Kamaliel, in Farisi kit ne iəgətun kit rəha Lou, u itəm netəmim rafin koatisiaiiən. Kən təmətapəh o mopael min məmə okotit aposol min motuwin ihluə pitən.
35 Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, "Natimak min, netəm Isrel. Otakil wir noa rehatəmat məmə onəkotahro netəm min u.
36 Wi agin huə suah kit nərgin u Teutas, təmiet-arəp matən məmə in etəm-iasol kit, kən iuəhkir netəmim fo-hanrit kəmotuarisig-in. Məto kəmohamnu in, kən rəhan netəmim kəmotan kitiəh kitiəh, kən rəhan nətəligən təmuwin mikə.
37 Uarisig lan, nian kapman təmətafin netəmim, suah kit min nərgin u Jutas, etəm Kalili, in min təmiw netəmim koatuarisig-in. Məto netəmim neen kəmotohamnu min, kən rəhan netəmim kəmotan kitiəh kitiəh.
38 Kən inu rəhak nətəligən e nənən u. ! Ekən kəm itəmat, pəs kotapəs əm ilat motegəhan-in ilat kotiet! Məto okəmə nat koatol in rəha etəmim əm, otəpanisas.

5:31: Wək 2:33-34; Efes 1:20; Hip 2:10; 12:2 **5:36:** Wək 21:38

39 Məto okəmə tatisi-pən o Uhgin, okol kəsotosən
nəsanənən məmə okotən-iəhau ilat. Okotəplan
əm məmə kitat Uhgin koatəmou." Kən ilat rafin
kəmotegəhan-in rəhan nəghatən.
40 Kən kəmotaun-in aposol min məmə oko-
tuwa imə, kən motən məmə mopael min okotalis
ilat. Kən motən-iəhau əskasik min ilat məmə
okəsotəghat minən kəm netəmim e nərgi Iesu kən
motəhlman ilat kotiet.
41 Nian aposol min kəmotiet e kaonsel, nikilat
tətagien, məto-inu Uhgin təmisiai-in ilat kən
megəhan-in məmə netəmim okotoh ilat məto-inu
koatuarisig-in Iesu.
42 Kən nian rafin e Nimə Rəha Uhgin ne nimə
min, ilat kəməsotapəsən kəmoatəkəike katən-iarəp
kən moatəgətun nəghatən wir məmə Iesu in Kristo
itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa.

6

Kəmos-ipər netəm sepin

1 Nian neen tinuwa minuwin rəkis, kən netəm rəha
Iesu tinatər minatepət. Neen rəhalat kəmotisi-pən
ikin pisin pisin min, kən koatən əm nəghatən Kris.
Kən tepət, ilat netəm Isrel əm. Məto iəfak min itəm
koatən əm nəghatən Kris kinoatən nikali iəfak min
u netəm Isrel, moatən məmə nian koatoor məni ne
nagwənən kəm nəutahlimis min, məto kəsotehm
wirən nəutahlimis min rəha itəm min u koatən
nəghatən Kris.
2 Kən tuwelef aposol min kəmotaun-in netəm
rəha Iesu məmə okotuwa-tu. Kən kəmotən-ipən

5:40: Wək 4:18 **5:41:** Mat 5:10-12; 1 Pita 4:13 **6:1:** Wək 4:35

kəm ilat məmə, “Piak min. Təsəwirən məmə itimat ekotapəs nən-iarəpən ne nəgətunən nəghatən rəha Uhgin məmə itimat ekotimnə katoor məni ne nagwənən kəm nəutahlimis min.

3 Məto roiu, otətgi-arəp-tu etəmat min, netəmim sepin u itəm noatisiai-in ilat, kən kotenatig, ne Narmin Rəha Uhgin tərioah e nəmegəhən rəhalat. Kən itimat ekotos-ipən nat u kəm ilat məmə ilat okoatol.

4 Mapəs itimat e nəfakən kəm Uhgin ne nən-iarəpən ne nəgətunən nəghatən rəha Uhgin.”

5 Kən ilat rafin nikilat təmagiən, kən motegəhan e nəghatən əh. Kən kəmotətig-iarəp Stipen u rəhan nahatətəən təskasik e Uhgin ne Narmin Rəha Uhgin tərioah mətatig lan, kəmotətig-iarəp min Filip, ne Prokoras, ne Nikano, ne Timon, ne Pa-menas, ne Nikolas etəm Antiok u aupən təmapəs nəfakən rəha netəm iman ikin minuwa matətəu-pən nəfakən rəha netəm Isrel.

6 Kəmotit ilat motuwin kəm aposol min, kən aposol min kəmotələhəu-pən nelmilat elat motəfak elat.

7 Kən netəm rəha Iesu koatən-iarəp nəghatən rəha Uhgin kəm netəmim, kən netəm rəha Iesu u Jerusalem tinatepət-natepət. E netəm əh, pris min tepət kəmotahatətə e Iesu.

Kəmaskəlim Stipən

8 Kən Stipen u etəm tərioah e nəwirən ne nəsanənən rəha Uhgin, təmol nəmtətin tepət ne nat pispis min e niganəmti netəmim.

6:7: Wək 2:41; 16:5

9 Məto netəmim neen e nimə rəha nuəfiminən
rəha Netəm Kəmikis Ilat,* kəmotəghat ilat Stipen.
Netəm min u noanol min rəha Isrel u kəmotisi-pən
Saerin ne Aleksantria. Kən netəmim neen min
u noanol min rəha Isrel u kəmotisi-pən Silisia ne
Esia, ilat kəmotuwa kitiəh, kən minoatərgəhəu ilat
Stipen. Kotəmə nəghatən rəha Stipen təsətuatipən,
meto rəhalat tətuatip.

10 Məto Narmin Rəha Uhgin təmol Stipen tenatig-
pik, kən nian in otəghat, rəhan nəghatən tatoh-
iəhau rəhalat.

11 Kən ilat kəmotətou anion netəmim neen məmə
okotasitu elat motən-iarəp məmə, "Itimat emotəto
məmə Stipen təmən rat Moses ne Uhgin."

12 Kən rəhalat nəghatən təmol niki netəmim, ne
netəm-iasol rəha Isrel ne iəgətun min rəha Lou,
kəmotetəhau Stipen. Kən kəmotuwin kaskəlim
motiləs motuwin məmə otətul e niganəmti kaonsel.

13 Kən kəmotəmik netəmim neen motuwa məmə
okoteiuə e Stipen. Kən netəm min un kotən məmə,
"Nian rafin tatən nəghatən rat e Nimə Rəha Uhgin,
kən matən rat Lou rəha Moses.

14 Itimat emotəto in təmən məmə Iesu u etəm
Nasaret, in otiləs-iəhau Nimə Rəha Uhgin, kən
məuhlin nolən min itəm Moses təmos-ipa kəm kitat
aupən ikin."

15 Kən netəmim rafin itəm kəmoatəpələh e
kaonsel kəmotətag-pən ətuatip o Stipen, kən
kəmotəplan məmə niganəmtin tinəhag-əhag
tahmen e rəha nagelo.

---

* **6:9:** "nimə rəha nuəfiminən rəha Netəm Kəmikis Ilat" Netəm min əh, aupən ilat slef rəha suah kit, məto roiu kəmikis ilat. **6:10:** Luk 21:15

7

Stipen təməghat-in Epraham

1 Kən pris asol agin təmətapəh o Stipen məmə, “?
Tahro, nəghatən min əh nipahrienən?”
2 Kən Stipen təmən məmə, “Piak min ne tata min.
Otətəlig-in-tu io. Uhgin u itəm in ilis ilis pik, təmiet-
arəpa o tipitat Epraham nian in təmətatig əpəh
Mesopotemia, məsuwinən əh əpəh Haran.
3 Uhgin təmən-ipən kəm in məmə, ‘Apəs rəham
min, ne ikin nətatig ikin, muwin e ikin kit itəm io
epanəgətun kəm ik.’
4 Kən Epraham təmiet əh Kaltia muwin mətatig
əpəh Haran. Təmətatig ikin-u kən rəhan tata
təmimis, kən Uhgin təmiləs muwa e nəptən u itəmat
noatatig lan əh-roiu.
5 Məto təmisos-ipənən nəptən məsin huə tahmen
e nuwigi iar ne kəm in məmə in rəhan ətuatip.
Məto Uhgin təmən-iəkis kəm in məmə otəpanos-
ipən rafin nitən əh kəm in ne namipin rat min. Kən
in otuwa iməlat agin ikin, nat əpnapin e nian əh
Epraham təmisiləsən əh nətin kit.
6 Nəghatən itəm Uhgin təmən kəm in tol nulan,
in təmən məmə, ‘O nian kit, noanol min rəham
okotuwin katig e nəptən pisin kit. Okol iapispis
elat kotol wək kəm netəmim e nəptən pisin, okol
nahməən kəm ilat kətoarus nup fo-hanrit.
7 Məto ekol nalpinən kəm netəmim itəm
koatərəmərə elat. Kən uarisig, noanol min rəham
okotiet e nitən min əh motuwa kəfak kəm io e nitən
u.’

7:3: Jen 11:31; 12:1 **7:4:** Jen 11:31—12:5 **7:5:** Jen 12:7; 15:18; 17:8 **7:7:** Jen 15:13-14; Eks 12:40 **7:7:** Eks 3:12

8 Kən Uhgin təmən-iəkis məmə in otehm wir Epra-
ham ne noanol min rəhan. Kən mən-ipən kəm in
məmə in otəhg-ipən nisualkələh nəman məmə in
nəmtətin kit məmə ilat netəmim rəha Uhgin. Kən
nian Epraham təmiləs Aisak, kən məhg-ipən nian
təmos nian eit.* Kən nian Aisak təmiləs Jekop, kən
matig məhg-ipən min. Kən nian Jekop təməmik
nenətin ilat tuwelef, kən təməhg-ipən min ilat. Ilat
tuwelef əh, nəukəti nita rəhatat."

Stipen təməghat-in tipilat min

9 Kən Stipən təmən-ipən min kəm ilat məmə,
"Məto-inu netəm min əh, nəukəti nita min u
rəhatat, kəmotetəhak e Josep, kəmotosalim-in-pən
kəm netəm Ijip, məmə otuwa slef rəhalat, məto ilau
Uhgin e nian rafin,
10 kən Uhgin tiləs-irəkis in e nəratən. Nian
təmətul e niganəmti kig rəha netəm Ijip, kən Uhgin
təmos-ipən nenatigən kəm in kən matig mol min
məmə kig otolkeike in, kən mol in tatərəmərə e
nitən Ijip ne netəmim ne natimnat rafin rəhan.
11 "Kən əmun nəumis təman e nitən əpəh Ijip ne
Kenan mol nagwənən tikə, kən nəumis natus asol
netəmim, kən tipitat min nigilat nagwənən təmikə.
12 Nian Jekop tinəto məmə nagwənən əpəh
Ijip, təmahl-ipən tipitat min əh kotuwin, kən inu
nətuounən ilat kəmotuwin Ijip.
13 Kən uarisig ilat kəmotuwin min, kən təmən-
iarəp in kəm ilat, məto-inu ilat kəsotitunən məmə

* **7:8:** Nolən rəha netəm Isrel tol min-nulan, nian suakəku iərman təmaiir, e nian eit, kotəhg-ipən. **7:8:** Jen 17:9-14; 21:4 **7:9:** Jen 37:11,28; 39:2,21-23 **7:10:** Jen 41:37-44 **7:11:** Jen 41:54; 42:1-2

in Josep pialat. Kən kig rəha Ijip təmətо namnusən
rəha Josep ne pian min.
14 Kən Josep təmahl-ipən nəghatən kəm rəhan
tata Jekop ne rəhan min məmə okotuwa motatig
ilat min. E netəm əh, ilat rafin sepinte faif.
15 Kən Jekop ne rəhan min kəmotuwin kətatig
Ijip, kən nian kəmotatig kətatig kimis ikin.
16 Kən kəməmik ilat kan əpəh Sekem kitənim ilat
ikin e nipəg kəpiel kit itəm Epraham tinos-nəmtin
rəkis o noanol min rəha Hamor."

Stipen təməghat-in Moses

17 Kən Stipen təmatəkəike matən-ipən kəm ilat
məmə, "Tinatuwa iuəhkir məmə Uhgin otosmegəh
rəhan netəmim itəm təmən-iəkis kəm Epraham,
kən noanol min rəhatat itəm kəmotatig Ijip aupən,
roiu əh tinepət-nepət.
18 Kən kig kit min rəha Ijip təmətul, in təruru agin
Josep.
19 In təmos-iəhau tipitat min e neiuəən, matol
nahməən kəm ilat. Kən in təmol lou kit məmə
okotəmki-arəp nenətilat min ihluə məmə okotimis.
20 "Kən e nian əh, Moses təmaiir, kən in suakəku
wir kit e niganəmti Uhgin. Rəhan mama ne tata
kəmuəhluaig-in anion əpəh imə mios məwig kisil.
21 Nian kəmiləs-iarəp ihluə, nəti kig pətan
təməplan, kən tiləs məmə otehm wir rəhan.
22 Kəmotəgətun in e nenatigən rafin rəha netəm
Ijip, kən nian in təmepət, in təsanən e nəghatən ne
nolən nat.

7:13: Jen 45:1-4,16 **7:14:** Jen 45:9-11; 46:27 **7:15:** Jen 46:1-7; 49:33 **7:16:** Jen 23:2-20; 33:19; Jos 24:32 **7:18:** Eks 1:7-8 **7:19:** Eks 1:11-22 **7:20:** Eks 2:2 **7:21:** Eks 2:3-10

23 “Nian tinos nup foti, nikin təht məmə otuwin-
tu muag natiman min, netəm Isrel,
24 kən məplan kit etəm Ijip kit tatoh. Kən in
təmuwin məmə otasitu e in kit əmun mohamnu
etəm Ijip apon.
25 Kən Moses nikin təməht məmə kəm-naka
in min neen netəm Isrel okotitun məmə Uhgin
təmahl-ipən in məmə otuwin məmki-rəkis ilat e
nahmməən katol elat. Məto ilat kotəruru.
26 Kən lawigin təməplan min noanol kəiu rəha
Isrel kətioh ilau min, kən tuwin məghat kəm ilau
məmə otoor rəkis ilau, kən məmə otol ilau kioal-
wir ilau min. Kən mən-ipən kəm ilau məmə, ‘Suah
mil. Itəlau piatəlau agin mil. ?Tahro natioh itəlau
min?’
27 Məto suah u təmətuoun nəmohən təmətgi-pən
Moses isəu, kən mən-ipən kəm in məmə, ‘? Pah
təmiləs-ipər ik məmə nakatərəmərə kən matiuw-
iarəp itimat?
28 ! Okəm-naka nakolkeike məmə onakohamnu
min io tahmen e etəm Ijip u nəmoh nəniəp!’
29 Nian Moses təmətо nəghatən əh, kən təməgin
miet Ijip magim muwin əpəh Mitian mətatig ikin
mahmen e iapispis kit. Nian təmətatig mətatig mit
pətan ikin kit, kən mialəs nətilau kəiu iərman mil.
30 “Nian təmətatig Mitian minos nup foti, kən
nian kit tuwin mətan iuəhkir o nitot asol əh Sinae
əpəh ikin taruən-aruən ikin. Kən nagelo kit təmiet-
arəpa ron e nigəm itəm tatuəp e nig əkəku kit.
31 Nian təməplan nigəm əh, narmin təmiwig pik
ron, kən muwin iuəhkir məmə otəplan wir, kən
məto Iərəmərə Uhgin təməghat kəm in məmə,

7:24: Eks 2:11-15 **7:28:** Eks 2:14 **7:29:** Eks 2:21-22; 18:3-4

32 ‘Io Uhgin rəha tipim min, Uhgin rəha Epraham,
ne Aisak, ne Jekop.’ Kən Moses təməgin minətasiəp
minatəgin nətag-pənən əh nigəm ikin.
33 Kən Iərəmərə Uhgin təmən-ipən kəm in məmə,
‘Oh-rəkis rəham put e nelkəm məto-inu nəptən ik
natətul ikin in tol pisin agin, məto-inu io əh-ikin.
34 Eməplan nəratən itəm katol e rəhak netəmim
əpəh Ijip, eməto nasəkən rəhalat, kən minatite
muwa məmə ekəmki-rəkis ilat o netəm Ijip. Wa.
Roiu əh ekahl-ipən ik nakitəlig muwin min Ijip.’ ”

Noanol min rəha Isrel kəməsotolkeikeən Moses

35 Kən Stipen təmatəkəike matən məmə, “Inu
etəm kitiəh əm Moses itəm ilat kəmotapəs nəwian
nian ilat kəmotən-ipən kəm in məmə, ‘?Pah təmiləs-
ipər ik məmə nakatərəmərə kən matiuw-iarəp
itimat?’ Məto Uhgin pisin əm təmahl-ipən suah
əh Moses məmə otərəmərə kən mosmegəh ilat.
Təmahl-ipən nian nagelo təmiet-pa ron e nigəm
itəm tatuəp e nig əkəku kit.
36 Kən Moses təmit ilat motiet Ijip, kən in təmol
nat pispis ne nəmtətin tepət, təmol əpəh Ijip, ne
nian kəmoateguəfimin e nitəhəi u katən məmə
Nitəhəi Asiə, ne nup foti e ikin taruən-aruən ikin.
37 Inu etəm kitiəh əm Moses u təmən-ipən kəm
netəm Isrel məmə, ‘Uhgin otiləs-ipər ien kit min
etəmat tahmen lak.’
38 “Inu Moses itəm noanol min rəha Isrel
kəmoatan kitiəh ilat min, kən nagelo təməghat
kəm in e Nitot Sinae, kən ilat tipitat min kəmoatan.

7:34: Eks 3:1-10 **7:35:** Eks 2:14 **7:36:** Eks 7:3; 14:21; Nam 14:33 **7:37:** Dut 18:15

Kən Uhgin təmos-ipən nəghatən keike min itəm koatəmegəh, kən in otəhlman tuwa kəm kitat.
39 “Məto nian in təmətatig əh əpəh e Nitot Sinae, tipitat min kəmotəht nəwian, motapəs nətəlig-inən məto nikilat təmitəlig-pən o nat Ijip.
40 Kən kəmotən-ipən kəm Eron məmə, ‘Ol narmi nat kit məmə in otuwa uhgin rəhatat. ?Məto Moses əh inəh, itəm təməmik itat kotiet Ijip, kinotəruru məmə in tinahruwin?’
41 Kən e nian əh, ilat kəmotol narmi nəti kau kit məmə in otuwa uhgin rəhalat, kən kəmotol sakrifais e nat megəh min məmə okotəfak kəm in. Kən kəmotol lafet rəha narmi nəti kau itəm ilat əm kəmotol.
42 Məto Uhgin təməuhlin-pən məntaan kəm ilat, kən megəhan-in ilat məmə okotəfak kəm mitgar ne məwig ne məhau min e napuə. Kən nat əh tatəgətun əsas əm nəghatən rəha Uhgin itəm kəməte e naoa rəha ien min rəha Uhgin. Tatən məmə, ‘!Netəm Isrel! ?Nian rafin e nup foti e ikin taruən-aruən ikin, itəmat nakoatoh nat megəh min məmə nakoatol-pa sakrifais kəm io? !Kəp!
43 Məto itəmat nəmoatiləs nimə tapolen rəha uhgin eiuə u Molek, ne narmi məhau rəha uhgin eiuə u Refan. Nat mil u nəmoatol məmə onokotəfak kəm ilau. O nat əh ekahl-iarəp itəmat nakotuwin isəu motaprəkis-in Papilon.’ ”

Stipən təməghat e Nimə Rəha Uhgin

44 Stipen təmatəkəike matən məmə, “Nian tipitat min kəmotatig ikin taruən-aruən ikin aupən, ilat kəmotos rəhalat nat kit, Nimə Tapolən rəha

---

7:38: Eks 19:3 **7:40:** Eks 32:1 **7:41:** Eks 32:2-6 **7:43:** Amos 5:25-27

Uhgin itəm tatəgətun məmə Uhgin tətatig ilat min.
Kən Moses təmol Nimə Tapolən əh tətəu-pən əm
nətəligən rəha Uhgin u təmən-ipən rəkis kəm in.
45 Kən nup tepət uarisig, e nian Josua təmit ilat
motuwa məmə okotos-irəkis nitən əh o netəm
Kenan, kən kəmotiləs Nimə Tapolən u motuwin e
nitən u Uhgin təməhg-irəkis netəmim ikin. Kən ilat
kəmotiləs motuwin motatig ilat min kətoarus-pa e
nian rəha Tefit təmol kig lan.
46 Uhgin təmol təwir kəm Tefit, kən Tefit
təmətapəh ron məmə Uhgin otegəhan in pəs tol
nimə kit itəm Uhgin otətatig ikin.
47 Məto nimə əh, Kig Tefit təməsolən, məto nətin
Kig Solomon təmol.
48 Məto Uhgin itəm ilis agin, təsatigən e nimə itəm
etəmim əm təmol, tahmen e nəghatən rəha Uhgin
itəm ien rəhan təmən məmə,
49 'Ikin min rafin e neai tahmen in əm io məmə
iakəpələh ikin mərəmərə,
kən nətueintən rafin tahmen in əm məmə ekəf-pən
nelkək ikin.
? Məto nimə-naka itəm nəkotitun nolən məmə
otahmen-in io?
?Kən ikin pəhruən nəkotitun nolən məmə ekuwin
mameg ikin?
50 Otən-tu. ?Pah təmol rafin natimnat min əh?
Io pisin əm, io Uhgin emol rafin ilat.' "

Stipen təməhai netəm-iasol rəha kaonsel

51 Kən Stipen təmatəkəike matən məmə, "!Itəmat
u! Rəhatəmat-kapə təskasik. Rəhatəmat nətəligən

7:45: Jos 3:14-17 **7:46:** 2 Saml 7:1-16 **7:47:** 1 King 6:1-38
7:50: Aes 66:1-2

tapinəp tahmen e rəha netəm kəsotəfakən. Itəmat
nəsotolkeikeən məmə onəkotol nəwia Uhgin. !
Itəmat nəkotahmen e tipitat min itəm koatəht
nəwia Narmin Rəha Uhgin!
52 ? Ien min rəha Uhgin aupən, pah tipitəmat
min kəməsotolən nəratən kəm in? !Tikə! Kəmotol
nəratən kəm ilat rafin. Kəmotohamnu min itəm
min u koatən-iarəp nuwamən rəha Etəm Ətuatip.
Kən itəmat nəmotegəhan-in-pən Etəm Ətuatip u e
nelmi rəhan tikimir min kən kotohamnu.
53 Itəmat nəmotos rəkis Lou rəha Uhgin u
aupən nagelo min kəmotos motuwa, məto itəmat
nəməsotətəu-pən aginən Lou əh."

Kəmahtimnu Stipen

54 Nian kəmoatəto nəghatən min rəha Stipen,
niganəmtilat təmapinəp, nikilat nahmə nahmə,
kən moatəgətain-pən nəluilat kəm in məto-inu
nikilat nahmə agin.
55 Məto Narmin Rəha Uhgin təmərioah e Stipen,
kən titagpər e Nego e Neai məplan nəhag-əhagən
itəm təsanən pik təmiet imə Uhgin ikin, kən
məplan Iesu tatətul e nikali Uhgin matip, ikin rəha
nərəmərəən ne nəsanənən.
56 Kən Stipen təmən-ipən kəm ilat məmə, "! Ei,
nəman! Iatəplan Nego e Neai rəha Uhgin taterəh,
kən Nəti Etəmim tatətul e nikali Uhgin matip, ikin
rəha nərəmərəən ne nəsanənən."
57 Nian netəm-iasol rəha kaonsel kəmotəto
nəghatən əh, kəmotasitig matəlgilat min e
noanelməlat, kən motearig e Stipen e nəwialat
rafin motaut motaiu motuwin kea-pən ahmən-
ahmen əm ron,

7:51: Aes 63:10 **7:52:** Mat 23:31 **7:55:** Sam 110:1 **7:56:** Kol 3:1

58 motewkəkan ka kərakin-iarəp e taon, kən
minoatətuoun kətaht e kəpiel apin. Kən ilat
kəmotapeg rəhalat sot asol min, motəlin-pən
iuəhkir o nelki etəm aluə kit, nərgin u Sol.
59 Nian kəmotaht Stipen e kəpiel apin, in təməfak
məmə, "Iərəmərə Iesu, os narmək."
60 Kən təmeiuaiu misin nulin kən masək əfəməh
məmə, "Iərəmərə, afəl nolən rat itəm ilat koatol
lak." Nian təmol namnun rəhan nəfakən, kən
rəhan namegən tiet.

8

1 Kən Sol tatətul əm nikin tətagien məmə ilat
kəmotahtimnu Stipen.

Sol təmoh netəm koatəfak

Mətuoun e nian əh, nəratən asol kinatol e
niməfak əpəh Jerusalem. Kən ilat kəmotiet
Jerusalem motagim-pən Jutia ne Sameria,
motapəs pisin əm aposol min koatatig Jerusalem.
2 Netəmim neen itəm koatəfak əskasik
kəmotuwa motiləs Stipen motuwin kitənim, kən
ilat kəmotasək pik ron.
3 Məto Sol təmətuoun minatərəkin-ərəkin
niməfak, matuwin e nimə min matewkəkan-iarəp
nəman ne nipitan itəm koatəfak, kən matəmki-pən
ilat e kalapus.

Filip təmən-iarəp namnusən təwir əpəh Sameria

4 Kən netəm koatəfak itəm kəmotiet Jerusalem
moatagim, kəmotən-iarəp nəghatən rəha Uhgin
ikin min rafin itəm ilat koatuwin ikin.

7:60: Luk 23:34 **8:3:** Wək 9:1,13; 22:4; 26:9-11

5 Filip təmuwin e taon kit rəha Sameria, kən
matən-iarəp namnusən rəha Kristo itəm Uhgin
təmən məmə otahl-ipa.
6 Nian nimanin netəmim kəmotəto Filip, kən
motəplan nat pispis min itəm in tatol, ilat rafin
kəmotuwa iuəhkir katətəlig-in nat naka in tatən.
7 Netəmim tepət narmin rat min kəmotiet elat.
Nian narmin rat min kəmoatiet, kəmotearig
əfəməh. Kən netəmim tepət itəm nipətilat təmimis,
o itəm kəsotaliwəkən, kəmotəwir min.
8 Kən netəmim rafin e taon əh, ilat rafin
koatagien.

Saimon u təmol natimnat e nəsanənən rəha iərmis min

9 Kən e taon əh, suah kit nərgin u Saimon, in
təmatol nat pispis tepət e nəsanənən rəha iərmis
min, kən netəmim rafin rəha Sameria, narmilat
təmiwig ron. Təmol nuwəh məsin. In matos-ipər
atip in məmə in etəm-iasol kit.
10 Kən netəmim rafin, netəm-iasol mətoarus-
pa iolwək min əm, kəmoatətag-pən pik ron kən
moatən məmə, "Suah u in uhgin kit u nərgin u
Uhgin Itəm Rəhan Nəsanənən Ilis."
11 Kəmoatətəu-pən in nuwəh məsin məto-inu
narmilat tatiwig o natimnat min itəm in tatol.
12 Məto nian netəmim kəmotəto nəghatən
itəm Filip tatən-iarəp e namnusən təwir rəha
nərəmərəən rəha Uhgin ne nəghatən rəha Iesu
Kristo, kəmotən nipahrienən lan, kən kəmol
baptais elat, nəman ne nipitan.
13 Suah min u Saimon, təmən min nipahrienən e
Iesu, kən kol baptais min lan. Kən in tatətəu-pən

Filip ikin min rafin. Narmin tatiwig o nat pispis
min ne nəmtətin min itəm in tatəplan Filip tatol.
14 Nian aposol min əpəh Jerusalem kəmotəto
məmə netəm Sameria kinotahatətə e nəghatən
rəha Uhgin, kən kəmotahl-ipən Pita ne Jon məmə
okian olat.
15 Nian ilau kəmian muet-arəpən olat, kəmuəfak
olat məmə Narmin Rəha Uhgin otərioah mətatig
elat,
16 məto-inu kəmol baptais əm elat e nərgi
Iərəmərə Iesu, məto Narmin Rəha Uhgin
təsərioahən əh e nəmegəhən rəhalat.
17 Kən Pita ne Jon kəmuələhəu-pən nelmilau elat
muəfak elat, kən Narmin Rəha Uhgin təmərioah
mətatig elat.
18 Nian Saimon təməplan məmə Narmin Rəha
Uhgin tatuwin e nəmegəhən rəha netəmim nian
aposol mil katuələhəu-pən nelmilau elat matuəfak
elat, kən in təməmki-arəp məni məmə otos-ipən
kəm ilau,
19 kən mən-ipən kəm ilau məmə, “Ios-ipa min
nəsanənən u kəm io məmə nian iakələhəu-pən
nelmək e netəmim, kən ilat kotitun nosən Narmin
Rəha Uhgin.”
20 Məto Pita təmən-ipən kəm in məmə, “! Ik ne
rəham məni onakian e nigəm asol! Məto-inu ik
nikim təht məmə nəkitun nos-nəmtinən e məni nat
u itəm Uhgin tatos-ipən əm kəm netəmim.
21 Okol ik nəsolən wək u məsin ne, məto-inu
rəham nətəligən təsətuatipən e niganəmti Uhgin.
22 Əuhlin ik e rəham nolən rat min kən məfak-pən
kəm Iərəmərə, məta in tafəl rəkis rəham nolən rat

8:17: Wək 19:6

min itəm nikim tatuəhl-uəhl ilat.
23 Eməplan məmə nian rafin netəhakən təmol
rəham nətəligən tuwin ik pisin, kən nolən rat əh
təməlis ik tiəkis."
24 Kən Saimon təmən-ipən məmə, "!Awi! Uəfak-
pən kəm Iərəmərə ron io məmə natimnat itəm
itəlau nəmuən, kit otəsuwamən ron io."
25 Nian ilau kəmuən-iarəp nəghatən rəha
Iərəmərə ne natimnat itəm in təmol, kən ilau
kəmiaiet Sameria mətian Jerusalem, muətul
əgmagim e latuənu min rəha Sameria matuən-
iarəp min namnusən təwir rəha Iərəmərə.

Filip təməghat kəm etəm Itiopia kit

26 Kən nagelo kit rəha Iərəmərə təmən-ipən kəm
Filip məmə, "Əsou pis muwin e suatip tatisi-pən
Jerusalem matuwin Kasa." (Suatip əh tatəməhl
əpəh ikin taruən-aruən ikin.) 27 Kən in təmatuwin
əmun məplan etəm Itiopia kit e suatip. Suah əh
in etəm-iasol kit rəha kwin rəha netəm Itiopia.*
Kən in tatərəmərə e məni rafin rəha kwin. Suah u
təmisi-pən Jerusalem e nəfakən,
28 kən minitəlig matuwin iman ikin. Kən in
tatəpələh-pər e nat kit katən məmə, "kat" itəm hos
tatiuw. Kən mətafin naoa itəm ien rəha Uhgin
Aesea təməte.
29 Kən Narmin Rəha Uhgin təmən-ipən kəm Filip
məmə, "Uwin maliwək iuəhkir o kat əh."
30 Kən Filip təmaiu muwin iuəhkir ron, məto
suah u tətafin naoa itəm ien rəha Uhgin Aesea

* **8:27:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə in suah kit itəm kəmate. E nian əh, okəmə suah kit tatol wək nian rafin iuəhkir e Kwin kit, kən okate məmə otəsitən Kwin.

təməte. Kən təmətapəh ron məmə, “?Nəkitun nipəti
nat un nakatafin, o kəp?”
31 Kən suah un təmən-ipən kəm Filip məmə,
“? Ekahro mitun? Məto-inu suah kit tikə itəm
otuhapik nipəti nəghatən u kəm io.” Kən in
mətapəh məmə Filip otər muwin ilau min
muəpələh.
32 In təmətafin nəghatən u e Naoa Rəha Uhgin,
tatən məmə,
“Kəmit tahmen e sipsip kan məmə okohamnu.
Kən tahmen e nəti sipsip, təsəghatən nian katəte
noanun,
Kən in təməpnapin əm, məsəghatən.
33 Kəmol aulis in, kən nian kəmakil e kot, kisakil
ətuatipən.
Nian kəmotohamnu, in etəm aluə əm kit, itəm nətin
tikə.”
34 Kən suah u təmətapəh o Filip məmə, “?Karmə
Aesea təmatəghat atip in, o etəm pisin kit?”
35 Kən Filip təmətuoun e nəghatən kitiəh əm itəm
təmətafin, matən-ipən namnusən təwir rəha Iesu.
36 Nian kəmatian e suatip muea ikin kit nəhau
əh-ikin, kən suah un təmən-ipən kəm Filip məmə,
“!Əplan-tu! Nəhau kit əpəh. ?Tahro? ?Pəs nakol
baptais lak lan?”†

8:33: Aes 53:7-8 † **8:36:** E kopi oas min neen rəha Niutesteman itəm kəməte e nəghatən Kris aupən, nəghatən u e ves 37, kəməsəteən. Məto katəplan ves 37 e naoa neen uarisig, kən in tatən məmə, “Kən Filip təmən-ipən kəm in məmə, ‘Okəmə nakatən nipahrienən e Iesu e nikim rafin, ekitun nolən baptais lam.’ Kən tən məmə, ‘Io iatən nipahrienən e Iesu, məmə in Nəti Uhgin pahrien.’ ” **8:36:** Wək 10:47

38 Kən təmən-iəhau kat məmə otətul, kən ilau
kərən kəmian əpəh ləhau e nəhau, kən Filip tol
baptais lan.
39 Nian kəmuər e nəhau muea ilis, Narmin
rəha Iərəmərə tiləs-irəkis Filip. Kən suah un
təmisəplan minən, məto təmitəlig matuwin iman
ikin e nagienən asol e nikin.
40 Məto Filip təmaut əm, məplan tatətul əpəh e
nitən pəhap ikin əpəh Astot. Kən in təmatuwin əpəh
e taon min matən-iarəp namnusən təwir rəha Iesu
mətoarus in təmiet-pən əpəh Sisaria.

9

Sol təməplan Iesu e suatip rəha Tamaskes
(Wək 22:6-16; 26:12-18)

1 Kən e nian əh, Sol təmatəghat əskasik matən-iəkis
məmə otohamnu netəmim rəha Iesu. In təmuwin
məplan pris asol agin
2 mətapəh ron məmə otəte naoa kit kəm nimə
rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel əpəh Tamaskes,
məmə okəmə otəplan kit tatətəu-pən Suatip Rəha
Iesu, nat əpnapin iərman o pətan, otaskəlim ilat
məlis ilat məmik ilat muwin e kalapus əpəh
Jerusalem.
3 Nian Sol təmuwa iuəhkir o Tamaskes, roiu
agin min nəhag-əhagən kit təmisi-pər e neai tatuəp
tahmen e nipitən muwa masiəgəpin in ne ikin min
titəlau lan.
4 Kən in təmiet morin e nəptən, kən məto nəwia
suah kit tatən-ipən kəm in məmə, “!Sol! !Sol! ?
Tahro natol nəratən kəm io?”

8:40: Wək 21:8 **9:1:** Wək 8:3

5 Kən Sol tətapəh məmə, “?Ik pah, Iərəmərə?” Kən
nəwia suah un təmən-ipən kəm in məmə, “Io Iesu
itəm ik natol tərat kəm io.
6 Məto roiu ətul muwin əpəh e taon. Ikin əh, suah
kit əh-ikin otəpanən-ipinə məmə nat naka onəkol.”
7 Kən netəmim itəm koatuarisig-in Sol, kəmotaut
kətul kəsəghatən, kəmotəto əm nəwia suah un,
məto kəsotəplanən.
8 Kən Sol tətul, məto niganəmtin tinoapoap,
tinəruru nehmən nat. Kən kəmotos əm nelmin
motit motuwin Tamaskes.
9 Təmos nian kisil təmisehmən nat, kən
təməsagwənən kən məsənimən nəhau ne.
10 Əpəh e Tamaskes, etəm rəha Iesu kit əh-ikin,
nərgin u Ananaeas. Iərəmərə təmaun-in e nat kit
tahmen e napilaiirən, kən mən-ipən kəm in məmə,
“! Ananaeas!” Kən in tagət məmə, “Iərəmərə, io
əpəh.”
11 Kən Iərəmərə tən-ipən kəm in məmə, “Uwin əh
e nimə rəha Jutas e suatip asol itəm katən məmə
Tətuatip, kən mətapəh o etəmim kit, etəm Tasas,
nərgin u Sol. In tatəghat roiu kəm Uhgin e nəfakən,
12 kən Uhgin təmos-ipən napilaiirən kit, kən
təməplan etəmim kit, nərgin u Ananaeas, təmuwa
mələhəu-pən nelmin lan məmə niganəmtin otəwir
min.”
13 Məto Ananaeas təmə, “Iərəmərə, eməto nənən
tepət e suah əh e rəhan nolən rat min itəm tatol e
netəm koatahatətə lam əpəh Jerusalem.
14 Kən in təmuwa ikin-u e nərgi pris asol min
məmə otaskəlim, məlis netəm koatahatətə lam.”
15 Məto Iərəmərə təmən kəm Ananaeas məmə,
“! Uwin! Məto-inu suah u in rəhak etəmim itəm
enəmaun-in rəkis məmə otən-iarəp nərgək kəm

netəm Iaihluə u sənəmə netəm Isrel, ne rəhalat kig min, ne netəm Isrel.
16 Kən io epanəgətun in məmə otos nahməən o nərgək.”
17 Kən Ananaeas təmuwin latuənu muwin imə, kən mələhəu-pən nelmin e Sol, mən-ipən kəm in məmə, “Piak Sol. Iərəmərə Iesu itəm təmiet-arəp ron ik e suatip nian nəmoatuwa ikin-u, in təmahl-ipa io məmə ik onakehm min nat, kən Narmin Rəha Uhgin otərioah mətatig lam.”
18 Roiu agin, nat kit tahmen e nuwiligi nəm təmiet rəkis e niganəmti Sol, kən in tinaiir min minatehm nat. Kən in təmətul minataliwək, kən kol baptais lan məmə in nəmtətin rəha nahatətəən.
19 Kən nian təmun nagwənən neen, kən nipətin təməsanən min.

Sol tinətuoun matən-iarəp nərgi Iesu əpəh Tamaskes

Kən Sol təmatig mos nian neen min ilat netəm rəha Iesu əpəh Tamaskes.
20 Təmətuoun min əm e nian əh, matən-iarəp nərgi Iesu əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel, məmə Iesu in Nəti Uhgin pahrien.
21 Kən netəmim rafin itəm kəmotəto in, kəmotaut pik ron, kən motən məmə, “! Ei! ? Suah u inu təmatol nəratən kəm netəm koatahatətə e Iesu əpəh Jerusalem aupən, o kəp? Kən in təmuwa ikin-u məmə otaskəlim ilat məlis ilat məmik muwin kəm pris asol min. ?In əh, o kəp?”
22 Kən nəghatən itəm Sol tatən-iarəp, in təsanən pik maprəkis-in nəghatən rəha netəm Isrel itəm

---

9:15: Wək 26:2,6; 27:24; Rom 1:5 **9:16:** 2 Kor 11:23-28 **9:21:** Wək 8:3

koatatig Tamaskes, kən matəgətun wir məmə Iesu in Kristo itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa. Kən ilat kinotəruru nat okotən.

23 Nian tepət təmuwa muwin rəkis, kən netəm Isrel neen kəmoatəte anion noa kit məmə okoto-hamnu Sol,

24 məto Sol təməto noa anion rəhalat. Kən roiu e nərauiəgən ne lapin min, netəm Isrel kotətlosig əpəh e nafiluə rəha fenis kəmol e kəpiel məmə okotohamnu Sol.*

25 Məto in min neen kəmotiləs lapin motaii-pən e kətim asol kit itəm kəmətu-pən təulə lan, motuwin motiləs-iarəp e nakuhal e fenis. Kən in təmagim muwin Jerusalem.

Sol əpəh Jerusalem

26 Nian Sol təmuwin Jerusalem, təmalkut məmə otuwin mətəu-pən netəm rəha Iesu, məto ilat koatəgin, nikilat təht məmə tateiuə-in əm ilat məmə in etəm rəha Iesu.

27 Məto Panapas təmit muwin mit-ipən kəm aposol min, mən-ipən kəm ilat məmə təmahro nulan Sol təməplan Iərəmərə Iesu e suatip nian təmatuwin Tamaskes. Kən təmən-ipən min kəm ilat məmə Iərəmərə təməghat kəm Sol, kən tahro nulan in tinatən-iarəp nərgi Iesu əpəh Tamaskes, məsəginən.

28 Kən ilat Sol kəmotatig kən tatuwin ikin min əpəh Jerusalem matən-iarəp nərgi Iərəmərə Iesu məsəginən.

9:22: Wək 18:28 * **9:24:** E taon əh Tamaskes, tahmen e taon tepət, aupən aupən kəmol fenis asol e kəpiel titəlau e taon. **9:25:** 2 Kor 11:32-33 **9:26:** Kal 1:17-19 **9:27:** 1 Kor 9:1

29 Kəmotəghat ilat netəm Isrel itəm kotən
nəghatən rəha netəm Kris, kəmotoh ilat min e
nəghatən. Kən kinoatol məmə okotohamnu Sol.
30 Nian in min neen rəha niməfak kəmotəto,
kəmotuwin motit Sol motuwin əpəh ləhau iuəhkir
o itəhəi e taon əh Sisaria, kən motahl-ipən məmə
otagim muwin əpəh isəu e taon əh Tasas.
31 Kən netəm koatəfak əpəh Jutia, ne Kalili,
ne Sameria kəmotatig e nəməlinuən, etəmim tikə
itəm otol nəginən kəm ilat. Kən Narmin Rəha
Uhgin təmətasitu elat mol ilat koatətul əskasik, kən
ilat rafin koatatig katisiai-in Iərəmərə. Kən ilat
tinatepət.

Pita təmol nelki Aeneas təwir min

32 Pita təmaliwək muwin ikin min məmə otuag
netəm koatahatətə e Iesu. E rəhan naliwəkən,
təmuwin məplan netəmim rəha Iərəmərə əpəh e
taon əh Lita.
33 Təmuwin ikin əh məplan suah kit nərgin u
Aeneas, nipətin təmimis tinos nup eit, təsaliwəkən
mətapil əm e rəhan pet.
34 Kən Pita təmən-ipən kəm in məmə, "Aeneas.
Iesu Kristo tosmegəh ik əh-roiu e rəham nimisən.
Ətul, maiu-aiu rəham nimitiwin." Kən roiu agin
min, Aeneas təməwir min mətul.
35 Kən netəmim rafin Lita ne ikin min rafin
əpəh Saron kəmotəplan suah u təmaliwək mətan,
kən ilat rafin kinotəuhlin rəhalat nətəligən kən
minoatəfak kəm Iərəmərə.

Pita təmol Tokas təmegəh min

36 E taon kit Jopa, pətan kit əh-ikin itəm in etəm
rəha Iesu, nərgin u Tapita, u nipətin təmə, "tia," u in
nat megəh kit. E nəghatən rəha netəm Kris, koatən

məmə Tokas. Pətan u, nian rafin tatol təwir kəm
netəmim kən mətasitu min e ian-rat min. 37 Məto e
nian əh, nimisən kit təmol kən timis. Kən kəmotau
kol senis kəm in, kələhəu e nimə əpəh ilis agin.
38 Ikin əh Lita iuəhkir əm o taon əh Jopa. Kən
nian netəm rəha Iesu kəmotəto məmə Pita əpəh
Lita, kəmotahl-ipən suah mil kəiu məmə okian
mən-ipən kəm in məmə, "!Otuwa uəhai əm-tu!"
39 Kən Pita təmətəu-pən ilau. Nian kəməhalet-
arəpa latuənu, kəmotit motuwin əpəh ilis agin.
Məto nəutahlimis min tərioah əpəh ikin koatasək
ron, kən kəmoatəgətun kəm Pita rəhalat natimnat
itəm pətan əh təməhl nian təmatəmegəh.
40 Kən Pita təmahl-iarəp rafin ilat, kən meiuaiu
misin nulin matəfak. Kən mətag-pən o pətan əh
təmimis məmə, "Tapita, ətul." Kən pətan apon
təmaiir məplan Pita, kən mətul matəpələh.
41 Kən Pita təmea-pən ron maskəlim miuw-pər
məmə otətul e nelkin mil. Kən maun-in-pən netəm
koatahatətə e Iesu ne nəutahlimis min məmə oko-
tuwa imə, kən mit-ipən pətan əh kəm ilat.
42 Kən nəghatən e nat əh təmaiu mitəlau e taon
əh Jopa. Kən tepət kəmotən nipahrienən e Iərəmərə
Iesu.
43 Kən Pita təmatig əh Jopa məsin ilau suah kit
nərgin u Saimon itəm tatol natimnat e nuwigi kau.

10

Uhgin təməghat kəm Konilias

1 E taon Sisaria, suah kit əh-ikin nərgin u Konilias.
In etəm Rom, kən in etəm-iasol rəha mopael ilat
rafin wan-hanrit. Kən ilat koatisi-pən e "Mopael
rəha Itali."

2 In etəmim kit itəm tatisiai-in Uhgin rəha netəm
Isrel, in ne rəhan min ne rəhan iolwək min. In
tatos-ipən rəhan məni tepət kəm ian-rat min, kən
matəfak kəm Uhgin rəha Isrel nian rafin.
3 Nian kit əmun e tri kilok ehnaipən e nian tatəfak
lan, təməplan nat kit tahmen e napilaiirən. In
təməplan wir nagelo kit rəha Uhgin tatuwa ron,
kən maun-in məmə, "!Konilias!"
4 Nian niganəmti Konilias təmətul lan, in təməgin
kən mən məmə, "?Iərəmərə, tahro?"
Kən nagelo təmən-ipən kəm in məmə, "Uhgin
tinəplan rəkis nəfakən rəham ne nəwirən itəm na-
tol kəm ian-rat min.
5 Ahl-ipən netəmim neen kotuwin əpəh Jopa,
motiləs suah kit motuwa, nərgin u Saimon Pita.
6 In tətatig ilau suah kit nərgin u Saimon u tatol
natimnat e nuwigi kau. Rəhan nimə tatətul iuəhkir
o itəhəi."
7 Nian nagelo itəm təmatəghat kəm in təmagim,
kən Konilias təmaun-in rəhan iolwək kəiu ne
mopael kit itəm tatol wək kəm in, kən in etəm rəha
nəfakən.
8 In təmən-ipən rafin natimnat itəm təməplan
kəm iləhal, kən mahl-ipən iləhal məmə okəhaluwin
Jopa.

Uhgin təməghat kəm Pita e napilaiirən

9 Kən kəmən lawigin, nian mitgar tinalalin, kən
suah miləhal əh kəmatəhaluwa e suatip iuəhkir o
taon əh Jopa, Pita təmuwin əpəh ilis e nətuei nimə
itəm tepin-epin ikin məmə otəghat kəm Uhgin e
nəfakən. 10 Məto nəumis tinus, kən nian kəmatol əh
nigin nagwənən, in taiir məto təməplan napilaiirən
kit itəm Uhgin tatos-ipa.

11 E napilaiirən əh, təməplan neai təmerəh,
kən nat kit tahmen e tapolən asol kətaskəlim
nipəgnəmtin min, kən kəhlman-əhlman teiuaiu
matuwa e nəptən.
12 E nipəg nat əh, təməplan nat megəh pisin
pisin min əh-ikin itəm kotaliwək ne motəkioah, ne
mənig pisin pisin min.
13 Kən nəwia suah kit təmən-ipən kəm in məmə,
"Pita, ətul. Ohamnu neen mon."
14 Məto Pita təmə, "! Iərəmərə, kəp! E rəhak
nəmegəhən esonən əh nat kit nulan itəm Lou
rəham təmən-iəhau məmə kəsunən tamkimik e
niganəmtim."
15 Kən nəwia suah u təməghat min kəm in məmə,
"Əsənən məmə nat kit tamkimik itəm io Uhgin iatən
məmə təwir əm, təsamkimikən."
16 Kəmuəghat o natimnat min əh mau kisil, kən
roiu agin min, tapolən apon təmər muwin əpəh e
neai.

Pita təmos nipəti napilaiirən

17 Kən Pita nikin təmatəht pik məmə otitun
nipəti nat əh tahmen e napilaiirən itəm təməplan.
Məto suah miləhal un itəm Konilias təmahləpis
iləhal, kəməhalətapəh o nimə rəha Saimon, kən
minəhaluwa minəhaləplan. Kən minəhaluwin
mətəhalətul əpəh e nafiluə.
18 Kən məhlaun əfəməh məmə, "!Ei! ?Suah kit u
ikin-u nərgin u Saimon Pita?"
19 Kən nian Pita tətalkut əh məmə otitun nipəti
nat əh tahmen e napilaiirən, kən Narmin Rəha

10:14: Lev 11:1-47; Esik 4:14 **10:15:** Mak 7:15,19

Uhgin təmən-ipən kəm in məmə, “!Ei, əto-tu! Suah
miləhal kisil əpəh katəhalegəs-in ik.
20 Ətul uəhai matite muwin məplan iləhal. Kən
məsəginən o nətəu-pənən iləhal məto-inu io emahl-
ipa iləhal məmə okəhaluwa.”
21 Kən Pita təmeiuaiu muwin mən-ipən kəm
iləhal məmə, “Io u inu itəm itəməhal natəhalegəs-
in. ?Nakəhalolkeike io o naka?”
22 Kən kəhalən-ipən kəm in məmə, “Əwəh. Etəm
tatərəmərə e mopael min, u Konilias, təmahl-
ipa itiməhal məmə ekəhaluwa. In suah kit itəm
tətuatip e niganəmti Uhgin, kən in matəfak min
kəm Uhgin. Kən noanol min rəha netəm Isrel
koatisiai-in pik. Nagelo kit rəha Iərəmərə təmən-
ipən kəm in məmə ik onəkuwin əh iman ikin, kən
mamnus nəghatən kəm in pəs in otəto.”
23 Kən Pita təmit iləhal motuwin imə məmə ilat
okotapil əh-ikin.

Pita təmuwin e nimə rəha Konilias

Kən kəmən lawigin, Pita təmətəu-pən iləhal, kən
iəfak min neen rəha Jopa, kəmotətəu-pən ilat.
24 Kəmən lawigin min, kəmotiet-arəpən əpəh Sis-
aria. Ikin əh Konilias təmətapəh o rəhan min ne
netəmim neen məmə okotuwa katəsahgin Pita.
25 Nian Pita təmatuwin məmə otuwin imə, kən
Konilias təmiet misin nulin e nelki Pita ikin məmə
otəfak kəm in.
26 Məto Pita təmitol-ipər min mən-ipən kəm in
məmə, “Ətul, io etəmim əm tahmen lam.”
27 Kən Pita təmatəghat ilau Konilias kən kəmian
imə. Pita təplan məmə netəmim tepət kinotuwa
rəkis katəpələh.

10:26: Wək 14:13-15; Nol Əpən 19:10

28 Kən Pita təmən-ipən kəm ilat məmə, “Itəmat
rafin nəkotitun wir məmə tasim e Lou rəha netəm
Isrel məmə okotuwa mətan kitiəh ilat netəm
sənəmə netəm Isrel o kotuwin motətag ilat. Məto
Uhgin təmən kəm io e napilaiirən məmə esənən
məmə suah kit in tamkimik e niganəmtin.
29 Tol-pən nəhlan, nian nəmotahl-ipinə nəghatən
ron io, eməsənən nat kit, nikik təmagien əm məmə
ekuwa. ?Məto iakolkeike məmə ekətapəh məmə
nəmotahl-ipinə nəghatən ron io məmə ekuwa o
naka?”
30 Kən Konilias təmə, “Nian kisil tinuwin rəkis
tahmen əh-roiu e tri kilok ehnaipən, ematəfak
əpəh e rəhak nimə. Kən roiu agin suah kit itəm
rəhan natimnat təhag-əhag tətul aupən-in io,
31 kən mən məmə, ‘Konilias. Uhgin təmətо rəkis
rəham nəfakən, kən məsaluinən nat wir min itəm
ik natol kəm ian-rat min.
32 Ahl-ipən netəmim neen kotuwin əpəh Jopa
o suah kit əh-ikin, nərgin u Saimon Pita məmə
otuwa. In tətatig e nimə rəha suah kit, nərgin u
Saimon, u itəm tatol natimnat min e nuwigi kau.
Rəhan nimə tatətul iuəhkir o itəhəi.’
33 Kən ekahl-ipinə uəhai əm nəghatən ron ik. Kən
təwir pik məmə ik nəmuwa. Itimat rafin u ikin-u e
niganəmti Uhgin ioatətəlig-in ik məmə onakən-ipa
rafin natimnat itəm Iərəmərə təmos-ipinə məmə
onakən-ipa kəm itimat.”

Pita təməghat

34 Kən Pita təməghat mən məmə, “Roiu enitun
məmə sənəmə noanol rəha Isrel əm itəm Uhgin
nikin tagien olat,

10:34: Dut 10:17; Rom 2:11

35 məto nikin tagien o netəmim ikin min rafin
itəm koatisiai-in ne moatol nat itəm tətuatip.

36 “Itəmat nəkotitun rəkis nəghatən itəm Uhgin
təmos-ipən kəm netəm Isrel itəm tatən namnusən
təwir rəha nəməlinuən ilat Uhgin e Iesu Kristo itəm
in Iərəmərə rəha netəm rafin.
37 Itəmat nəkotitun natimnat min itəm Iesu etəm
Nasaret təmol əpəh ikin min e Jutia təmətuoun e
Kalili. In təmol natimnat min əh uarisig e wək rəha
Jon Baptais itəm tatən-iarəp kəm netəmim məmə
okəike kol baptais elat.
38 Iesu əh, Uhgin təmitəpun mos-ipən Narmin
Rəha Uhgin ne nəsanənən kəm in, kən məto-inu
Uhgin tətatig ilau min, in təmuwin e ikin min matol
nat wir min, kən matol-wir netəmim itəm Setan
təməlis ilat.

39 “Itimat emotəplan natimnat itəm in təmol
əpəh Jerusalem ne ikin min əpəh Jutia. Kən itimat
emotəplan nian netəmim kəmotoh kətətu-pər e nig
kəməluau kən timis.
40 Məto Uhgin təmol təmegəh min e nian itəm
tatol kisil lan, kən matol əp in kəm netəmim neen
məmə okotəplan məmə in təməmegəh min.
41 Sənəmə netəmim rafin kəmotəplan in, məto
netəm əm un itəm Uhgin təmitəpun ilat məmə
okotəplan, itimat əh inəh emotagwən kitiəh itimat
min nian təməmegəh min e nimisən.

42 “Kən in təmən-ipa kəm itimat məmə ekotən
Iesu kəm netəmim, kən motən-iarəp məmə Uhgin
təmiləs-ipər rəkis in məmə in otakil nolən rəha

10:37: Mat 4:12-17 **10:41:** Luk 24:42-43; Wək 1:8

netəmim rafin itəm koatəmegəh ne itəm kinotimis rəkis.
43 Ien min rafin rəha Uhgin aupən kəmoatən-
iarəp in məmə, netəmim rafin itəm koatən
nipahrienən lan, Uhgin otafəl rəkis rəhalat min
nolən rat min e nərgi in Iesu."

Narmin Rəha Uhgin təmuwa o Iaihluə min, netəm u sənəmə netəm Isrel

44 Nian Pita təmatəghat əh, Narmin Rəha Uhgin
təmuwa mərioah mətatig elat u itəm koatəto
nəghatən əh.
45 Kən netəm Isrel itəm koatən nipahrienən
e Iesu itəm kəmotətəu-pən Pita əpəh Jopa mo-
tuwa, kəmotaut pik nian kəmotəplan nat əh məmə
Uhgin təmawte-in min Narmin Rəhan kəm netəm
u sənəmə netəm Isrel.
46 Kinotitun məmə təmos-ipən Narmin Rəhan
kəm ilat məto-inu kəmotəto netəmim koatəghat e
nəghatən ik pisin min moatiləs-ipər nərgi Uhgin.
Kən Pita təmə,
47 "?Pah titun nən-iəhauən netəm min u məmə
okəsolən baptais elat? Məto ilat kinotos rəkis
Narmin Rəha Uhgin tahmen etat."
48 Kən in təmən-ipən məmə okol baptais elat e
nərgi Iesu Kristo. Kən ilat kəmotətapəh o Pita
məmə otatig məsin ilat min.

11

Pita təmamnus kəm netəm koatəfak əpəh Jerusalem

10:42: Wək 17:31; 1 Pita 4:5 **10:43:** Aes 53:5-6; Wək 2:38 **10:44:** Wək 11:15; 15:8 **10:46:** Wək 2:4; 19:6 **10:48:** Wək 19:5

1 Kən aposol min ne netəm koatəfak əpəh ikin min
e nitən Jutia kəmotəto məmə Iaihluə min, ilat min
kinoatən nipahrienən e nəghatən rəha Uhgin.
2 Kən nian Pita təmər muwin Jerusalem, məto
netəm rəha iəfak min itəm koatən məmə okəkəike
katəhg-ipən netəmim, ilat kinoatən nikalin,
3 moatən məmə, "?Tahro ik nəmuwin mətatig e
nimə rəha netəm kəsəhg-ipənən ilat, mətagwən
itəmat min ilat?"
4 Kən Pita tinətuoun matən wir kəm ilat nam-
nusən rəha natimnat rafin əpəh Sisaria,
5 təmatən kəm ilat məmə, "Nian emətatig Jopa
matəfak məplan nat kit tahmen e napilaiirən. E
nat əh, eməplan nat kit tahmen e tapolen asol
kit itəm təmiet e neai kətaskəlim nipəgnəmtin min
kəhlman-əhlman teiuaiu matuwa ron io.
6 Emətag-pən wir e nipəgnoa nat əh məplan nat
megəh pisin pisin min əh-ikin itəm kotaliwək ne
motəkioah, ne nat megəh iarupin min, ne mənig
pisin pisin min.
7 Kən eməto nəwia suah kit tatən-ipa kəm io
məmə, 'Pita, ətul mohamnu neen mon.'
8 "Məto ekən-ipən kəm in məmə, '!Iərəmərə, kəp!
E rəhak nəmegəhən esunən nat kit nulan itəm Lou
rəham təmən-iəhau məmə ekisunən tamkimik e
niganəmtim.'
9 "Eməto min nəwia suah un təmisi-pən e neai
matən-ipa kəm io məmə, 'Əsənən məmə nat kit
tamkimik itəm io Uhgin iakən məmə təwir əm
təsamkimikən.'
10 Emuəghat o natimnat min əh mau kisil, kən
tapolən apon təmər muwin əpəh e neai.

11:3: Wək 10:28; Kal 2:12

11 “Kən roiu agin e nian əh, suah kisil kəhaliet-
arəpa e nimə itəm iotatig ikin. Netəm Sisaria
kəmotahl-ipa iləhal məmə okəhaluwa ron io, kit io
kan.
12 Kən Narmin Rəha Uhgin təmən-ipa kəm io
məmə ekətəu-pən iləhal, nat əpnapin iləhal sənəmə
netəm Isrel. Piatat min ilat sikis itəm kəmotətəu-
pa io, emotuwin kiet-pən əpəh e nimə rəha suah əh
Konilias motuwin imə.
13 Kən in təmən-ipa kəm itimat məmə təhrol
nulan in təməplan nagelo kit rəha Uhgin təmuwa
miet-arəpa ron e rəhan nimə, kən mən-ipən kəm in
məmə, ‘Ahl-ipən netəmim neen kotuwin əpəh Jopa
o suah kit nərgin u Saimon Pita.
14 In otən-ipinə nəghatən kit kəm itəmat məmə
itəmat rafin, ik ne rəham min, ne rəham iolwək
min, məmə Uhgin otosmegəh itəmat rafin.’
15 “Kən nian emətuoun matəghat, Narmin Rəha
Uhgin təmeiuaiu mərioah matig elat tahmen əm e
inu təmuwa min etat aupən.
16 Kən nikik tatəht nəghatən itəm Iərəmərə təmən
məmə, ‘Jon tatol baptais e netəmim e nəhau, məto
otəsuwəhən Uhgin tol baptais etəmat e Narmin
Rəhan.’
17 Kən okəmə Uhgin tatos-ipən kəm ilat Narmin
kitiəh əm itəm təmos-ipa kəm kitat nian kitat
kəmotən nipahrienən e Iərəmərə Iesu Kristo, io
etəmim əm, okol esən-iəhauən Uhgin o nat naka
itəm in tolkeike məmə otol kəm ilat.”
18 Nian kəmotəto nəghatən rəha Pita, ilat
kəməsotetəhau minən, məto kəmotənwiwi Uhgin
motəmə, “Nat əh tol nulan məmə Uhgin tinol rəkis

11:14: Wək 16:31 **11:15:** Wək 10:9-48 **11:15:** Wək 2:4
11:16: Wək 1:5

suatip rəha Iaihluə min məmə ilat min okotəuhlin ilat e rəhalat nolən rat min məmə Uhgin otosmegəh ilat.”

Niməfak əpəh Antiok

19 Nian Sol ne rəhan min kəmotohamnu Stipen, kəmatol tərat kəm netəm koatən nipahrienən e Iesu. Kən iəfak min əh kəmotagim motuwin əpəh ikin min əpəh Fonisia ne Saepras ne Antiok, motən-iarəp nərgi Iesu kəm netəm əm u, netəm Isrel.
20 Məto ilat neen netəm Saepras ne Saerin kəmotuwin Antiok motən-iarəp min namnusən təwir rəha Iərəmərə Iesu kəm netəm əpnapin əm, sənəmə netəm Isrel əm.
21 Kən Iərəmərə təmatol wək tepət e rəhan nəsanənən kən mətasitu pik elat, kən netəmim tepət tepət kəmotəuhlin ilat motən nipahrienən e Iərəmərə Iesu.
22 Netəm rəha niməfak əpəh Jerusalem kəmotəto namnusən rəha nat əh, kən kəmotahl-ipən Panapas məmə otuwin əpəh Antiok.
23 Nian təmiet-arəpən, təməplan məmə Uhgin təmolkeike pik ilat matol təwir kəm ilat, kən netəmim tepət kəmotən nipahrienən e Iesu, kən Panapas nikin təmagien masitu elat məmə ilat okoatətul əskasik e Iərəmərə e nikilat rafin.
24 Panapas in etəm wir kit itəm Narmin Rəha Uhgin tərioah mətatig lan, kən rəhan nahatətəən in təskasik o Uhgin. Kən in təmasitu e netəmim tepət ikin əh məmə ilat okotən nipahrienən e Iərəmərə Iesu.

11:18: Wək 13:48; 14:27 **11:19:** Wək 8:1-4 **11:22:** Wək 4:36

25 Kən Panapas təmiet muwin Tasas mategəs-in Sol.
26 Nian təməplan Sol, təmit mian əpəh Antiok, kəmuatig ikin o nup kitiəh muatəfak ilat netəm rəha niməfak əh matuəgətun netəmim tepət. Ikin əh Antiok kəmətuoun kaun-in netəm rəha Iesu Kristo məmə, "Kristin."*
27 E nian əh, ien neen rəha Uhgin kəmotiet Jerusalem motuwin əpəh Antiok.
28 Kit nərgin u Akapus təmətul məghat e nəsanənən e Narmin Rəha Uhgin məmə otəsuwəhən nəumis otan e nitən Rom apiəpiə. (Nəumis təman nian Klotias təmatərəmərə e netəm Rom.)
29 Kən netəm rəha Iesu əpəh Antiok kəmotolkeike məmə okotasitu e netəm rəha Iesu əpəh Jutia. Kit tahl-ipən məni naka, tepət o noan məsin, itəm titun nahl-ipənən.
30 Kən kəmotol məni min əh, motəmki-pən kəm Panapas ne Sol məmə okuəmik mian kəm elta min rəha niməfak əpəh Jerusalem.

12

Kig Herot Akripa Kitiəh təmol nəratən kəm niməfak

1 E nian əh, nian Panapas ne Sol kəmatuəgətun əpəh Antiok, Kig Herot Akripa Kitiəh təmahl-ipən rəhan mopael min məmə okotaskəlim netəmim neen rəha niməfak əpəh Jerusalem məmə otol ilat kotəto nahməən e nipətilat.

11:25: Wək 9:30 * **11:26:** E nəghatən Kris, nipəti nəghatən u "Kristin" tatən məmə "rəha Kristo." **11:28:** Wək 21:10 **11:30:** Wək 12:25

2 Təmahl-ipən rəhan min netəmim kəmotuwin
kaskəlim Jemes pia Jon kən motətamnu e rəhalat
naip asol.
3 Nian təmətamnu Jemes, məplan məmə netəm
Isrel nikilat təmagien pik ron. Kən in təmatig
maskəlim min Pita. Təmatol nat u e nian kəmatol
lafet mil lan Rəha Nuhagego-inən ne Pret U Is Tikə
Lan.
4 Nian tinaskəlim rəkis Pita, kən təmiləs-ipən e
kalapus. Kən Herot təmən məmə mopael sikistin
okoatətlosig-in, kuwit kuwit e aua min rafin e
nərauiəgən ne lapin. Kən Herot tolkeike məmə
otiuw-iarəp tətul e niganəmti netəmim nian lafet
tinol namnun.
5 Məto nian Pita təmətatig e kalapus, kən netəm
rəha niməfak kəmotəfak-pən əskasik ron kəm
Uhgin.

Uhgin təmiləs-iarəp Pita e kalapus

6 E lapin itəm olawig in, kən Herot tiuw-iarəp,
Pita təmətapil ilugin e mopael kəiu, kəməlis nelmin
mil e sen kəiu, kətu-pən kit e mopael kit, kən
kətu-pən kit e mopael kit min. Kən mopael kəiu
katuətul matuehm nafiluə e kalapus. 7 Roiu agin-
əh, nagelo kit rəha Iərəmərə tiet-pa, kən təmasiə
məhag-əhag e nipəgnoa kalapus. Təmekek nikali
Pita kən məhgaiir lan. Kən məmə, "!Ətul uəhai!"
Kən sen mil kəmuisas atip e nelmi Pita mil.

8 Kən nagelo tən-ipən kəm in məmə, "Uwin e
rəham put ne natimnat." Kən Pita tuwin elat. Kən
tən-ipən min kəm in məmə, "Uwinin rəham kot,
kən mətəu-pa io."

9 Kən Pita təmətəu-pən miaiet e nipəgnoa kala-
pus, məto in təsitunən məmə natimnat min u

nagelo tatol lan in nipahrienən. Nikin təht məmə tatehm nat kit tahmen e napilaiirən.

10 Kəmualiwək muaprəkis-in mopael kit itəm tatehm kalapus, kən mualiwək muaprəkis-in min mopael kit min, kən kəmuea e namnu toa itəm kəmiləkin e iaen. Toa u tatuag-pən e taon asol. Nian kəmuea iuəhkir ron kən təmerəh atip kən kəmiaiet-pən ikin. Nian kəmualiwək məsin mian e suatip, kən əmun nagelo təmikə min.

11 Kən Pita in tinitun məmə sənəmə napilaiirən, kən tən məmə, "Roiu enitun ətuatip məmə Iərəmərə təmahl-ipa rəhan nagelo təmuwa miləs-irəkis io e nat naka itəm Herot tolkeike məmə otol lak itəm netəm Isrel kəmoatolkeike məmə okotəplan."

12 Nian Pita tinitun məmə Uhgin təmiləs-irəkis in, kən təmuwin əpəh e nimə rəha Meri, mama rəha Jon Mak. Netəm koatahatətə e Uhgin tepət kəmotuwa kitiəh moatəfak-pən kəm Uhgin məmə otasitu lan.

13 Kən Pita təməht-əht toa e iat rəha nimə əh, kən pətan iolwək kit, nərgin u Rota, təmaiu muwin məmə karmə pah əh tatəht-əht toa.

14 Nian təmətо nəwia Pita, kən təmitun məmə in Pita pahrien. Kən nikin təmagien pik agin-əh kən taluin nerəhən e toa mətо təmaiu mitəlig muwin məplan netəmim u koatəfak, kən təmən məmə, "! Ei, netəmim, Pita əpəh ihluə e toa tatətul!"

15 Mətо kotəmə, "Ah. Ik ialməl." Mətо in təmatəkəike matən məmə, "!Kəp! Iatən pahrien." Kən ilat kotən məmə, "Okəmə naka rəhan nagelo tiə."

12:10: Wək 5:19

16 Məto Pita tatəkəike matəht-əht toa. Kən
kəmotuwin kerəh e toa, kən nian kəmotəplan in,
nikilat təmaut pik ron.
17 Məto Pita təmiləs-ipər nelmin mefətutu ilat
məmə okəsotəghatən. Kən matən-iarəp kəm ilat
məmə təmahro nulan Iərəmərə təmiləs-iarəp in e
kalapus. Kən mən-ipən kəm ilat məmə, "Otən-ipən
nəghatən u kəm Jemes ne piatat min e niməfak."
Kən təmiet magim matuwin ik pisin kit min.
18 Kəmən lawigin, mopael min itəm kəmoatehm
Pita e kalapus, kəmotətapəh-ətapəh olat min, kən
minotəruru əfəməh məmə Pita təmahruwin.
19 Kən nian Herot təməto məmə Pita təmikə,
kən təmahl-ipən mopael min məmə okotegəs-in.
Məto nian mopael min kəməsotəplanən, kən Herot
təmaun-in mopael min itəm kəmotehm kalapus
mətapəh olat məmə Pita təmahrol magim. Məto
ilat kotəruru kən in təmən məmə okəmik mopael
min əh kan kohamnu ilat. Kən Herot təmiet Jutia
muwin e taon kit Sisaria matig ikin o nian neen.

Kig Herot Akripa Kitiəh təmimis

20 E nian əh, Kig Herot Akripa Kitiəh nemə̈ha
təmol pik təmetəhau netəm kotatig e taon mil əh,
Taea ne Saeton. Kən netəm-iasol min rəha taon mil
əh kəmotuwa kitiəh kən motuwin məmə okotəplan
kig məmə okotaru nego, məto-inu netəm iməlat
ikin kotuwin katos-nəmtin nagwənən imə kig
ikin. Məto aupən ilat kəmotuwin motəplan kig,
kəmotəghat ilat suah kit nərgin u Plastus, itəm
tatehm wir natimnat e nimə rəha Kig Herot,
motiuw-pən məmə otətəu-pən ilat.

12:18: Wək 5:22-24

21 E nian itəm Kig Herot təmitəpun lan məmə
otuwin məplan ilat, kən təmuwin e rəhan natimnat
wir min itəm tatəgətun məmə in tatərəmərə. Kən
təmuwa məpələh e ikin imə kig, kən matəghat kəm
netəmim.
22 Kən netəmim kəmotagət əfəməh məmə, "!Suah
u tatəghat sənəmə in etəmim məto uhgin kit!"
23 Kən roiu agin min nagelo kit rəha Iərəmərə
təmoh e nimisən əskasik kit məto-inu Herot
təmos nənwiwiən o netəmim, kən məsos-ipənən
nənwiwiən kəm Uhgin, kən wom min kəmoton
nisgan kən timis.
24 Kən e nian əh, netəm koatən nipahrienən
e Iesu kəmoatəkəike kətamnus-iarəp nəghatən
rəha Uhgin e ikin min tepət, kən netəmim tepət
kəmotuwa katən nipahrienən e Iesu.
25 Nian Panapas ne Sol kəmioal namnun rəhalau
wək əpəh Jerusalem, miatəlig mian Antiok iləhal
Jon Mak.

13

Uhgin təmitəpun Panapas ne Sol məmə okioal rəhan wək

1 E niməfak Antiok, ien min əh-ikin ne iəgətun min.
Ilat u Panapas, ne Simeon katən məmə etəm iapin,
ne Lusias etəm Saerin, ne Manaen u təmepət ilau
Herot Antipas u təmatərəmərə e Kalili aupən, ne
Sol.
2 E nian kit ilat kəmotapəs nagwənən kən
moatəfak-pən kəm Iərəmərə, kən Narmin Rəha
Uhgin təmən-ipən kəm ilat məmə, "Iakolkeike

12:23: Dan 5:20 **12:24:** Aes 55:11 **12:25:** Wək 11:29-30; 15:37

məmə roiu əh onəkotiləs-ipər Panapas ne Sol
məmə ilau okioal wək u itəm emaun-in ilau ron.”
3 Kən nian kinotapəs rəkis nagwənən motəfak,
kən motələhəu-pən nelmilat e rəhalau-kapə məmə
okotiləs-ipər ilau, kən motahl-ipən ilau məmə
okian mioal wək.

Panapas ne Sol kəmuən-iarəp nəghatən rəha Uhgin
əpəh Saepras
(Əplan map rəha naliwəkən rəha Pol e namnu naoa u.)

4 Kən məto-inu Narmin Rəha Uhgin təmahl-ipən
ilau məmə okioal wək u, kən ilau kəmian əpəh e
taon Selusia, kən ikin əh kəmian e nego kit mian
əpəh e nəptən kit Saepras.
5 Nian kəmiet-arəpən e taon Salamis, kəmian e
nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel matuən-
iarəp nəghatən rəha Uhgin. Kən Jon Mak tatətəu-
pən ilau mətasitu elau.

6 Kən kəməhlaliwək əm e nəptən un mətoarus
məhaliet-arəpa e taon Pafos. Ikin əh kəməhaləplan
noanol kit rəha Isrel itəm tatol nat pispis e
nəsanənən rəha iərmis min, kən in ien eiuə, nərgin
u Patisas.
7 Suah u tətaliwək nian tepət ilau Setias Po-
las u kapman asol rəha netəm Saepras. Setias
Polas in tenatig, rəhan nətəligən təwir. Kən in
təmahl-ipən nəghatən məmə Panapas ne Sol okuea
muəplan, məto-inu tolkeike məmə otəto nəghatən
rəha Uhgin.

13:2: Wək 9:15 **13:3:** Wək 6:6 **13:5:** Wək 12:12; 15:39

8 Məto suah u Patisas təmatən rat ilau. (Nərgin e
nəghatən Kris katən məmə Elimas). Kən mətalkut
məmə otəuhlin nətəligən rəha Setias Polas məmə
otəsənən nipahrienən e Iesu.
9 Kən Sol u kətaun-in min məmə Pol, Narmin
Rəha Uhgin təmərioah e nikin, kən təmətag-pən
ətuatip o Elimas kən mən məmə,
10 "!Ei! Ik nəti Setan. Ik tikimir rəha natimnat
rafin itəm kotətuatip. Ik nakərioah əm e
neiueiuəən ne nəratən. ? Onəghan nəpanapəs
nən ratən suatip pahrien rəha Iərəmərə itəm
natəuhlin?
11 Roiu əh, Iərəmərə otol nalpinən kit kəm
ik məmə niganəmtim otəpis, onəsəplanən nəhag-
əhagən kit ne o nian neen." Kən roiu agin min
təməplan norəu ne napinəpən kəmuea mualpin
niganəmtin, kən niganəmtin təpis agin. Kən
təmətul matea-pən əpnapin əm məmə suah kit ot-
asitu lan mit.
12 Nian kapman Setias Polas təməplan nat əh,
təmən nipahrienən e Iesu məto-inu təmaut magien
o nəgətunən rəha suah mil e Iərəmərə.

Panapas ne Pol kəmian Antiok əpəh ikin Pisitia

13 Kən Pol ne rəhan min netəmim kəmotiet Pafos
motuwin e nego kit motuwin əpəh taon Perka e
ikin Pamfilia. Ikin əh Jon Mak təmapəs ilat mitəlig-
pən əpəh Jerusalem.
14 Kən ilat kəmotiet Perka motuwin əpəh taon
Antiok əh-ikin Pisitia. Kən e nian rəha Sapat,
kəmotuwin imə e nimə rəha nuəfiminən rəha
netəm Isrel moatəpələh.

13:11: Wək 9:8 **13:13:** Wək 15:38

15 Nian kəmotəto nafinən rəha Lou ne Ien
Min, kən netəm-iasol rəha nimə əh kəmotahl-ipən
nəghatən kəm Pol ne Panapas motən məmə, “Piak
min. Okəmə itəmat kit tatos nəghatən wir məmə
otən tasitu e netəmim, tətul mən-iarəp.”
16 Kən Pol təmətul mefətutu ilat məmə
okəsotəghatən, kən mən məmə, “Noanol min rəha
netəm Isrel ne itəmat Iaihluə min itəm noatəfak-
pən kəm Uhgin, otətəlig-in-tu io.
17 Uhgin rəha noanol min rəha Isrel təmitəpun
timitat min aupən kən mol ilat kotepət nian ilat
kəmoatatig əpəh ikin Ijip. Kən e nəsanənən asol
rəhan, təmit-iarəp ilat e nəptən əh.
18 Kən matehm wir ilat o nup foti nian kəmotan
əpəh ikin taruən-aruən ikin.
19 In təmol noanol min rəha netəm Isrel kəmotoh
kapman min rəha nəptən sepin itəm kotatig e nitən
əh Kenan, kən mos-ipən nəptən əh rəhalat kəm
tipitat min məmə rəhatat.
20 Natimnat min əh kəmol nup fo-hanrit-fifti
tinuwa minuwin rəkis. Uarisig e natimnat min
əh, Uhgin təmos-ipən kəm noanol min rəha Is-
rel netəm-iasol min məmə ilat okotərəmərə elat
mətoarus-pa e nian rəha ien rəha Uhgin Samuel.
21 Kən netəmim kəmotətapəh kəm Samuel o kig,
kən Uhgin təmos-ipən kəm ilat Sol u nəti Kis, təmisi-
pən e noanol rəha Benjamin. Kən in təmərəmərə
elat o nup foti.
22 Kən nian Uhgin təmiləs-irəkis Sol, kən in mol
Tefit təmuwa kig. In təmən-iarəp nat kit təwir lan

13:17: Eks 1:7; 6:6; 12:51 **13:18:** Nam 14:34; Dut 1:31-32 **13:19:** Dut 7:1; Jos 14:1 **13:20:** Jdg 2:16; 1 Saml 3:20 **13:21:** 1 Saml 8:5,19; 10:20-24

məmə, ‘Eməplan suah kit Tefit nəti Jese, in etəm
tətuatip itəm io iakolkeike. Kən in otol natimnat
rafin itəm io iakolkeike məmə otol.’
23 “Kən Uhgin təmol məmə Iosmegəh kit, inu
Iesu, otisi-pən e noanol rəha suah u Kig Tefit, məmə
otosmegəh netəm Isrel tahmen-pən əm məmə in
təmən-iəkis mihin.
24 Məto uarisig Iesu tətuoun rəhan wək, Jon
təmaupən mən-iarəp kəm noanol min rəha Isrel
məmə okotəkəike motəuhlin ilat e rəhalat nolən rat
min kən kol baptais elat.
25 Nian Jon təmatuwa iuəhkir o nolən namnun
rəhan wək, in təmən məmə, ‘?Nikitəmat təht məmə
io pah? Io sənəmə etəm ilouin itəm Uhgin təmən
rəkis. !Kəp! In tatuarisig lak itəm io esahmenən
məmə ekapeg rəkis rəhan put.’*
26 “Piak min itəm nəmotisi-pən e noanol rəha
Epraham, ne itəmat Iaihluə min itəm nəkoatəfak
kəm Uhgin, otətəlig-in wir, Uhgin təmahl-ipa kəm
kitat nəghatən u e Iesu məmə in otosmegəh kitat.
27 Kən netəmim itəm kotatig Jerusalem ne
rəhalat netəm-iasol min kəməsotitunən məmə
suah əh inəh Iesu, Uhgin təmahl-ipa məmə
otosmegəh ilat. Kən nat əpnapin kəmatafin-iarəp
kəm ilat e Sapat min rafin nəghatən rəha ien
min rəha Uhgin itəm kəmoatən e Iesu, məto ilat
kəməsotitunən. Kən ilat kəmotən məmə okohamnu
Iesu tahmen-pən əm itəm ien min rəha Uhgin
kəmotən aupən məmə netəmim okotol mihin.

13:22: 1 Saml 13:14; 16:12; Sam 89:20 **13:23:** 2 Saml 7:12-16
13:24: Mat 3:1-2 * **13:25:** Iolwək rəha etəm-iasol in tatapeg rəkis put rəha etəm-iasol rəhan. Wək u in ləhau agin. **13:25:** Jon 1:20,27

28 Nat əpnapin kəməsotəplanən nat kit məmə
otimis ron, məto kəmotətapəh məmə Pailat oto-
hamnu.
29 “Nian kəmol rafin natimnat itəm Nəghatən
rəha Uhgin təmən məmə okol mihin lan, kən rəhan
min netəmim kəmotiləs-iəhau e nig kəluau motiləs
ka kitənim e nipəg kəpiel.
30 Məto Uhgin təmol in təmegəh min e nimisən.
31 Kən e nian tepət tatiet-arəpa o rəhan min
netəmim. Netəm əh, ilat Iesu kəmotan aupən əpəh
Kalili mətoarus-pa Jerusalem. Kən roiu əh netəm
əh koatən-iarəp kəm piatat min u noanol min rəha
Isrel, məmə ilat kəmotəplan pahrien Iesu, kən in
təməmegəh pahrien.
32 “Kən roiu əh, itimat ioatən-ipinə kəm itəmat
namnusən təwir əh, məmə nəniəkisən itəm Uhgin
təmol kəm tipitat min aupən,
33 roiu əh, tinol rafin nəghatən rəhan kəm ki-
tat noanol min rəhalat nian təmosmegəh Iesu e
nimisən. Tahmen-pən əm e Naoa Rəha Uhgin e
Naoa Rəha Napuən Min kəiu tatən məmə,

‘Ik nətik. Roiu enuwa rəham tata ətuatip.’

34 “Uhgin təmən-iəkis rəkis e rəhan Naoa məmə
otəpanosmegəh Iesu e nimisən, kən okol təsimis
minən, kən nipətin otəsəmnəmitən. Tatən məmə,

‘Nipahrienən, oekos-ipinə nat wir agin min kəm ik
itəm emən-iəkis rəkis kəm Kig Tefit aupən.’

35 “Kən e ik pisin min kit min e Naoa Rəha Uhgin,
Kig Tefit təmən kəm Uhgin e Iosmegəh məmə,

13:28: Mat 27:22-23 **13:29:** Mat 27:59-60 **13:31:** Wək 1:3,8
13:33: Sam 2:7 **13:34:** Aes 55:3

‘Kən oniseɡəhan-inən məmə nipəti Iolwək Ətuatip rəham otəmnəmit məpien.’

36 “Nian Tefit təmatəmeɡəh, təmol natimnat min itəm Uhɡin tolkeike. Uarisiɡ ikin timis, kən kəmitənim ilat tipin min, kən nipətin təməmnəmit.

37 Kən nəɡhatən əh, təməsəɡhat-inən Tefit, məto təmatəɡhat-in Iesu məmə in min təmimis, məto Uhɡin təmol təmeɡəh min, kən nipətin təmisəmnəmitən.

38 “Kən piak min, iakolkeike məmə onəkotitun məmə roiu iatən-ipinə kəm itəmat məmə e Iesu, Uhɡin otos-irəkis nolən rat min rəhatəmat.

39 Kən itəmat onəkotəkəike motitun məmə Iesu pisin əm titun nos-irəkisən nolən rat rəha netəm u itəm koatahatətə lan. In otikis ilat o nolən rat min rəhalat. Məto suatip rəha nətəu-pənən Lou rəha Moses təsahmenən o nosmeɡəhən etəmim.

40 Kən itəmat onəkotəkəike moatəto itəmat məmə nəɡhatən rəha ien min rəha Uhɡin otəsuwamən etəmat.

41 Kən in tatən məmə,

‘Ei, otətəlig-in-tu, itəmat itəm noatəɡhat nausit moatən rat natimnat rafin. Onəkotaut kən motimis, məto-inu e nian nakoatəmeɡəh, oekol nat kit tərat pik otəmat itəm okol nəsotənən nipahrienən lan, nat əpnapin okəmə suah kit otən ətuatip kəm itəmat.’ ”

Netəmim kəmotaɡien o namnusən təwir

42 Nian Pol ne Panapas kinatiaiet e niməfak, netəmim kəmotətapəh olau məmə, “Awi, okol nakuea min e Sapat u tatuwa, muən-iarəp min nəɡhatən əh neen kəm itimat.”

13:35: Sam 16:10 **13:39:** Rom 10:4 **13:41:** Hab 1:5

43 Kən nian netəmim kəmotiet e nimə, ilat tepət
kəmotətəu-pən Pol ne Panapas. Netəm əh, neen
noanol min rəha Isrel, kən neen netəm rəha ikin
min itəm kəmotapəs rəhalat nahatətəən moatətəu-
pən nahatətəən rəha netəm Isrel.

Kən ilau kəmuəghat kəm ilat matuən-ipən
əskasik kəm ilat məmə, "Onəkotəkəike motaskəlim
nahatətəən rəhatəmat e Uhgin."

44 Kən e Sapat itəm tatuwa, iuəhkir netəmim
rafin e taon asol əh kəmotuwa məmə okotəto
nəghatən rəha Uhgin.
45 Kən nian netəm Isrel kəmotəplan nimanin
netəmim kəmotuwa o nəghatən rəha Pol, kən
kəmotetəhak pik olat, kən minotətuoun moatən rat
Pol ne nat naka itəm in tatən.
46 Kən Pol ne Panapas kəməsuaginən kəmuən
məmə, "Itimlau oekuəike muən-iarəp nəghatən
u rəha Uhgin kəm itəmat pitən, noanol min
rəha Isrel. Kən itəmat nəmotapəs nəghatən rəha
Uhgin, kən itəmat nakoatən atip əm məmə itəmat
nəsotahmenən o nosən nəmegəhən lilin. Kən
roiu itimlau enatian məmə ekuən-iarəp namnusən
təwir u kəm Iaihluə min itəm sənəmə noanol min
rəha Isrel,
47 kən inu, inu nəghatən itəm Iərəmərə təmos-
ipa rəkis kəm itimlau məmə ekioal, in tatən e Naoa
Rəha Uhgin məmə,

'Io emol ik məmə onəkuwa ik nəhag-əhagən kit
rəha Iaihluə min, məmə natən-iarəp kəm
netəmim rafin məmə iakolkeike məmə ekos-
megəh ilat.' "

13:46: Wək 3:26; 18:6 **13:47:** Aes 49:6

48 Nian Iaihluə min kəmotəto nəghatən əh,
nikilat təmagien ron, kən minoatamnus-amnus
kəm ilat min məmə nəghatən rəha Iesu Iərəmərə in
təwir pik. Kən netəm u itəm Uhgin təmaun-in rəkis
ilat məmə okotos nəmegəhən u itəm namnun tikə,
ilat kəmotən nipahrienən lan.
49 Kən nəghatən rəha Iərəmərə təmaiu mitəlau e
nitən əh rafin e taon əh.

Noanol min rəha Isrel kəmotəhg-iarəp Pol ne Panapas

50 Məto noanol min rəha Isrel neen kəmotuwin
motəplan nipitan asol rəha taon əh itəm koatəfak
ilat netəm Isrel, ne netəm-iasol min e taon əh,
motiuw-pa ilat moatol nemə̈ha kəm Pol ne Pana-
pas. Kən kəmotəhg-iarəp ilau imə̈lat ikin.
51 Məto ilau kəmioah pispis nəptən e nelkilau
tahmen e nəmtətin kit məmə Uhgin təməuhlin
məntaan kəm ilat kən otol nalpinən kəm ilat. Kən
ilau kəmiaiet mian e taon əh Ikoniam.
52 Məto netəm rəha Iesu əpəh Antiok, Narmin
Rəha Uhgin tatərioah elat, kən ilat nikilat tətagien
pik.

14

Pol ne Panapas kəmian Ikoniam

1 E Ikoniam kəmian min əpəh e nimə rəha
nuəfiminən rəha netəm Isrel, kən matuən-iarəp
nəghatən rəha Uhgin, kən nəghatən rəhalau
təwir pik məmə təmiuw-pa netem Isrel tepət ne
netəm Iaihluə tepət min, məmə ilat kəmoatən
nipahrienən e Iesu. 2 Məto netəm Isrel itəm

13:51: Mat 10:14; Wək 18:6

kəsotənən nipahrienən e rəhalau nəghatən,
kəmotuwin o Iaihluə min, motol ilat kotetəhau
pik netəm u koatən nipahrienən e Iesu, moatol
neməha kəm ilat.
3 Məto Pol ne Panapas kəmuatig ikin tuwəh,
məsuəginən ilat, kəmatuəkəike matuən-iarəp
nəghatən rəha nəwirən rəha Uhgin kəm netəmim
rafin. Kən Iərəmərə təmol ilau kioal nat pispis
ne nəmtətin tepət məmə netəmim okotitun məmə
rəhalau nəghatən rəha nosmegəhən in nəghatən
pahrien.

4 Kən netəm ikin əh, kəmotəhap ilat min,
neen kəmotətəu-pən netəm Isrel itəm kəsotənən
nipahrienən e Iesu, kən neen kəmotətəu-pən
aposol mil əh, Pol ne Panapas.
5 Kən netəm Isrel ne Iaihluə min, ne netəm-
iasol min rəhalat min, kinoatol nəghatən anion
kit məmə okotərəkin ilau, kən motahtimnu ilau e
kəpiel.
6 Məto nian kəmotəto nəghatən anion rəhalat,
kəmuagim mian əpəh e ikin Likaonia, kən mian
mətuatig e taon mil əh, Listra ne Tepe.
7 Kən e taon mil əh ne ikin min titəlau e taon mil
əh, ilau katuən-iarəp namnusən təwir rəha Iesu
Iosmegəh.

Pol ne Panapas əpəh Listra

8 Kən e Listra, suah kit əh-ikin. Nian təmaiir
məto nelkin təməfaiu təruru naliwəkən, tatəpələh
əm, kən in tatəpələh ikin əh

14:3: Mak 16:20; Hip 2:4 **14:5:** Wək 14:19

9 matətəlig-in nəghatən rəha Pol. Pol təmətag-
pən ətuatip o suah əh, minitun məmə suah əh
tinatahatətə rəkis məmə nelkin titun nəwirən,
10 kən magət əfəməh lan məmə, “! Ei piak,
ətul!” Kən əmun, suah apon təmətip mər kən
minataliwək.
11 Nian nimanin netəmim kəmotəplan nat əh
itəm Pol təmol, kəmotən əfəməh e nəghatən Likao-
nia məmə, “! Ei! Otəplan-tu. Uhgin min rəhatat
kinotol netəmim in, ilat minotuwa imətat ikin.”
12 Kən kəmotəuhlin nərgi Panapas məmə Sus u
nipətin təmə in iərəmərə rəha uhgin min rəhalat.
Kən kəmotəuhlin min nərgi Pol məmə Heremes,
nipətin u məmə in iəghat asol rəha uhgin min
rəhalat.
13 Nimə rəha narmi nat rəha uhgin əh Sus, in
tatətul ihluə e taon əh. Kən pris rəha uhgin əh
Sus təmasig kau min neen itəm tinətu-pən rəkis
nəgui-nig elat. Kən məmik ilat muwa e nafiluə rəha
latuənu rəhalat itəm kəmotol əpətin e kəpiel. Məto
in ne nimanin netəmim kotolkeike məmə kotol
sakrifais kəm ilau motol nənwiwiən lan kəm Pol ne
Panapas.
14 Məto nian aposol mil kəmuəto nəghatən e nat
əh, kəmuəhap rəhalau natimnat.* Kən kəmuaiu
mian əpəh ilugin elat. Kən muagət əfəməh məmə,
15 “! Ei, nəman! ? Nakotəmə nəkotol nat un
o naka? Itimlau etəmim əm tahmen etəmat.
Etios namnusən təwir matuea kəm itəmat, kən
ekioalkeike məmə ekuəuhlin nətəligən rəhatəmat
məmə nakotapəs nəfakən kəm uhgin min u itəm

14:11: Wək 28:6 * **14:14:** “kəmuəhap rəhalau natimnat” in nəmtətin kit məmə kəmotəto tərat pik e nolən əh

rəhalat nəsanənən tikə. Məto onəkotəfak əm kəm Uhgin itəm tatəmegəh, mətatig namnun tikə. In pisin əm təmol neai, nəptən, nitəhəi, ne natimnat rafin itəm koatatig ikin min rafin.

16 Aupən in təmegəhan-in məmə netəmim e ikin min rafin məmə ilat okotətəu-pən atip əm suatip min rəhalat.
17 Məto nian rafin in tatol suatip kəm ilat məmə ilat kotitun nəplanən rəhan nəwirən itəm in tatol. In tatol nuhuən tatəfik, matol nagwənən min e nasumən, kən koatol nipətilat e nian ətuatip rəhalat. In tatos-ipən nagwənən kəm itəmat mol itəmat nakoatəto təwir."
18 Məto kəmatuən pap nəghatən əh kəm ilat, iuəhkir əm kuakiə o nən-iəhauən ilat o nolən sakrifais, o nos-ipənən nənwiwiən kəm ilau.

19 Kən netəmim neen e noanol min rəha netəm Isrel kəmotiet e Antiok əh Pisitia ne Ikoniam motiet-pa Listra motiuw-pa netəmim tepət məmə okotuwa kəplan ilat. Kən kəmotiləs Pol kən motaht e kəpiel, kən motewkəkan ka kərakin-iarəp e taon motapəs tətaməhl. Nikilat təht məmə təmimis.
20 Məto nian netəm rəha Iesu kəmotuwa kətul kitəlau in, kən tətul əmun muwin min əpəh imə e taon. Kən kəmən lawigin, in ne Panapas kəmiaiet mian Tepe.

Pol ne Panapas kəmietəlig-pən Antiok əh Siria

21 Kən Pol ne Panapas kəmuən-iarəp namnusən təwir e taon əh Tepe, kən kəmiaiuw-pa netəmim tepət kotuwa o Iesu. Kən kəmiatəlig muea Listra,

---

14:15: Sam 146:6; Wək 10:26 **14:16:** Wək 17:30 **14:17:** Jer 5:24 **14:19:** Wək 17:13; 2 Kor 11:25

kən uarisig u, kiaiet min muea Ikoniam, kən miaiet
min muea Antiok əh Pisitia.
22 Kən ikin əh, kəmatuem əskasik netəm rəha
Iesu. Kən matioas-ipən nəghatən məmə okotətul
əskasik e nahatətəən e Iesu. Kən matuən məmə,
"Kitat okotatig e nəratən tepət nian koatuwin e
suatip rəha nuwinən matig ahgin nərəmərəən rəha
Uhgin. Məto nat əpnapin əm, kitat okotəkəike
moatətul əskasik."
23 Kən e niməfak min e ikin min rafin itəm
ilau katian ikin, katuəmki-pər elta min rəhalat.
Kən matuapəs nagwənən matioal nəfakən, kən
matuələhəu e nelmi Iərəmərə netəmim itəm
kinoatən rəkis nipahrienən lan.

24 Kən ilau kəmian-pən Pisitia ikin muatite-pa
Pamfilia ikin e taon əh Peka,
25 ikin əh ilau kəmuən-iarəp namnusən təwir
ikin. Kən ilau kəmuatite-pa min e taon kit min
Atalia,
26 kən kəmios nego ikin miatəlig-pa Antiok əh
Siria. Netəm Antiok əh inəh, aupən ikin ilat
kəmotahl-ipən Pol ne Panapas məmə okian muən-
iarəp nəghatən rəha Uhgin, kən motəfak məmə
Uhgin otehm wir ilau e ikin min itəm ilau katian
ikin. Kən roiu kinioal namnun wək rəhalau.
27 Nian ilau kəmiatəlig-pa min, kəmuaun-in
netəmim rəha niməfak məmə okotuwa kitiəh.
Kən ilau kəmuən-iarəp kəm ilat natimnat itəm
Uhgin təmol elau e nəsanənən rəhan, kən məmə
təmahro nulan Iaihluə min, ilat kəmotuwa moatən
nipahrienən e Iesu.

14:22: Wək 15:32; 1 Tes 3:3 **14:26:** Wək 13:1-2 **14:27:** Wək 15:4,12

28 Kən ikin əh, ilau kəmuatig tuwəh ilat netəm
rəha Iesu.

15

Iəfak min neen kəmoatən məmə netəmim okotətəu-pən
Lou rəha Moses

1 Kən netəmim neen kəmotiet əpəh Jutia motatite-
pa Antiok moatəgətun piatat min moatən məmə,
"Okəmə kəsəhg-ipənən itəmat, tahmen e inu
itəm Lou rəha Moses tatən mihin, okol Uhgin
təsosmegəhən itəmat."
2 Kən Pol ne Panapas ilat netəm əh koatərgəhəu
o nəghatən əh, kən kəmotəghat əfəməh e nənən
əh. Kən uarisig, netəm rəha niməfak əh Antiok
kəmotitəpun Pol ne Panapas ne ilat neen min
məmə okotuwin Jerusalem motəplan aposol min
ne elta min rəha niməfak o nənən əh.
3 Netəm rəha niməfak kəmotahl-ipən ilat
kotuwin, kən nian ilat kəmoatiet-pən Fonisia
ne Sameria, kəmoatən-iarəp məmə tahro nulan
Uhgin tatiuw-pa Iaihluə min koatuwa rəhan
netəmim. Kən nəghatən əh təmol piatat min ikin
əh nikilat tətagien pik.
4 Nian kəmotiet-pa Jerusalem, netəm rəha
niməfak ne aposol min ne elta min rəha niməfak,
kəmotagien məmə okotos ilat motuwin iməlat min
ikin. Kən Pol ne netəm əh kəmotən-iarəp natimnat
itəm Uhgin təmasitu elat lan.
5 Məto Farisi neen əh-ikin itəm koatən
nipahrienən e Iesu, kəmotətul motən məmə,
"Iaihluə min, okəike kəhg-ipən ilat, kən

15:1: Kal 5:2 **15:2:** Kal 2:1 **15:4:** Wək 14:27

onəkotəkəike kəgətun ilat məmə okotətəu-pən Lou rəha Moses.”

Aposol min ne netəm-iasol min kəmotəghat əpəh Jerusalem

6 Kən aposol min ne elta min rəha niməfak kəmotəpələh kəmotəghat-in nənən əh.
7 Kən nian kəmotəghat nəfəməh məsin, kən Pita təmətul mən məmə, “Piak min. Itəmat nəkotitun wir məmə nuwəh rəkis Uhgin təmitəpun io e nikitat məmə ekən-iarəp namnusən təwir rəha Iesu kəm Iaihluə min məmə okotən nipahrienən lan.
8 Uhgin titun nətəligən rəha netəmim, kən in tinəgətun rəkis məmə nikin tagien məmə oto-smegəh netəm u sənəmə noanol min rəha Isrel, məto-inu təmos-ipa Narmin Rəha Uhgin kəm ilat e suatip kitiəh əm itəm təmos-ipa kəm kitat.
9 In təməsol pisinən kəm ilat. ! Kəp! In təmafəl rəkis rəhalat nolən rat min məto-inu koatən nipahrienən lan tahmen-pən əm e itəm tinol rəkis kəm kitat.
10 “? Məto tahro itəmat nakoatuwin e suatip pisin məmə Uhgin nikin otahmə? ?Tahro itəmat ninoatiləs-ipən Lou kəm ilat məmə in nat təfigəm kit itəm ilat kotalis? !Kəp! Itəmat, otəplan-tu. Ki-tat ne tipitat min kitat rafin kəsotahmenən məmə okotiləs nat figəm əh.
11 Məto kitat koatahatətə məmə Iesu in Iərəmərə rəhatat, kən in tatosmegəh kitat e rəhan nəwirən əm, kən in matol əm nəhlan kəm ilat.”

15:7: Wək 10:1-43 **15:8:** Wək 10:44; 11:15 **15:10:** Mat 11:30; Kal 3:10 **15:11:** Kal 2:16; Efes 2:5-8

12 Nəghatən əh təmol ilat kotəruru nat okotən,
kən moatətəlig-in Pol ne Panapas kinatuamnus-
iarəp nat pispis min ne nəmtətin pisin pisin min
itəm Uhgin təmol ilau kioal e niganəmti Iaihluə
min.

Jemes təmahtosig-in nəghatən

13 Nian kəmioal namnun nən-iarəpən wək min
rəhalau, kən Jemes tətul mən məmə, "Piak min.
Otətəlig-in wir-tu rəhak nəghatən.
14 Pita təmən wir agin kəm kitat məmə tahro
nulan Uhgin təmiet-pa pitən o Iaihluə min məmki-
rəkis ilat neen məmə rəhan min.
15 Məto nat əh tahmen-pən əm e nəghatən itəm
ien rəha Uhgin təmən itəm kəməte e Naoa Rəha
Uhgin. Uhgin tatən məmə,
16 'Uarisig e natimnat min əh, oekitəlig-pa min.
Oekol-wir nego rəha nərəmərəən rəha Kig Tefit u
təməhap aupən iuəhkir tamnim.
Nat əpnapin iuəhkir tamnim, məto ekiləs-ipər
milpin mafəl mol təskasik min,
17 məmə netəm əpnapin e nitən min u Iaihluə min,
itəm ninəmitəpun rəkis ilat məmə rəhak
netəmim min, ilat okotegəs-in io.
18 Io Iərəmərə iatən mihin kən emol netəmim
kotitun rəkis nat əh aupən.' "
19 Kən Jemes təmən məmə, "Kən tol nəhlan,
io iakən məmə roiu Iaihluə min kinoatəuhlin
nətəligən rəhalat minoatuwa o Uhgin. Kən
təsəwirən məmə kitat okotol tiəkis pik min olat.
20 Məto pəs okotəte naoa kit tuwin kəm ilat məmə
okəsotunən nagwənən min u itəm kinol rəkis sakri-
fais lan kəm narmi nat min u iərmis min, kən

15:13: Kal 2:9 **15:18:** Amos 9:11-12

kotamkimik e niganəmti Uhgin. Kən məsotolən təfagə e pətan. Kən məsotunən nat megəh itəm kəmaril nentou məto-inu nitan əh-ikin e nipətin. Kən okəsotunən nitan.
21 Okotəkəike motən-iəhau ilat nəhlan o nələhəuən nəmənlinuən tətatig, məto-inu təmətuoun rəkis e Sapat min rafin, netəmim koatafin Lou rəha Moses əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel. Kən katən-iarəp nəghatən min əh e taon min rafin."

Kəməte naoa kəm iəfak min u Iaihluə min

22 Kən aposol min ne elta min ne netəm rəha niməfak kəmotegəhan məmə okotahl-ipən ilat min neen kotətəu-pən Pol ne Panapas motuwin Antiok. Kən kəmotətgi-arəp Saelas ne Jutas u katən məmə Pasapas. Suah mil əh netəmim koatisiai-in ilau.
23 Kən kəmotos-ipən naoa kəm ilat məmə okotos motuwin. Naoa tatən məmə,

"Itimat aposol min ne elta min rəha niməfak, itimat piatimat u itəmat. Iakotən təwir kəm itəmat əpəh Antiok, ne Siria, ne Silisia u Iaihluə min, məto roiu ninotuwa piatimat min.
24 Itimat emotəto məmə netəmim neen u e nikitimat kəmotol tiəkis pik kəm itəmat, kən itəmat nəmotəto tərat e nəghatən rəhalat. Məto itimat emisotos-ipənən nəghatən məmə okotuwin kən mihin.
25 Tol nəhlan kən itimat emotaun-in nəghatən kit, kən motegəhan məmə itimat kəiu okioas nəghatən rəhatimat muətəu-pən Pol ne Panapas u ilau kuəwir pik otat.

15:20: Eks 34:15-17; Lev 17:10-16

26 Iuəhkir kiamis o wək u rəha Iərəmərə
rəhatat, Iesu Kristo.
27 Kən itimat ioatahl-ipinə Jutas ne Saelas
məmə okiamnə muehm itəmat. Ilau okuən əsas
kəm itəmat nəghatən kitiəh əm itəm itimat emotəte.
28 Kən Narmin Rəha Uhgin nikin tagien ne
nikitimat tagien məmə esotos-ipinə minən lou kit
kəm itəmat məmə otəfigəm pik otəmat, məto in əm
u nəkotəkəike motol:
29 onisotunən nagwənən min u itəm kinol rəkis
sakrifais lan kəm narmi nat min u iərmis min; kən
məsotunən nitan; kən məsotunən nat megəh itəm
kəmaril nentou məto-inu nitan əh-ikin e nipətin;
kən məsotolən təfagə e pətan. Okəmə nakotətəu-
pən nəghatən min əh, onəkotuwin e suatip təwir.
Inu namnun rəhatimat nəghatən."
30 Kən netəm-iasol min əh kəmotahl-ipən netəm
əh ilat kuwit məmə okotuwin əpəh Antiok. Nian
kəmotiet-pən Antiok, kəmotaun-in netəmim rəha
niməfak e ikin min əh, kən kotuwa kitiəh, kən
kotos-ipən naoa un kəm ilat.
31 Kən nian kəmotafin naoa un, nikilat təmagien
məto-inu nəghatən əh təmiləs-ipər nikilat.
32 Jutas ne Saelas ilau ien mil rəha Uhgin.
Kəmuəghat təfəməh kəm piatat min əh mətialəs-
ipər nətəligən rəhalat matioal ilat koatətul əskasik.
33 Kəmuatig tuwəh məsin ikin əh, kən piatat min
kəmotauiatipin ilau kən motətapəh məmə Uhgin
otos-ipən rəhan nəmə̇linuən kəm ilau, kən motahl-
ipən ilau kiatəlig-pən o netəm u kəmotahl-ipa ilau.
34-35 Kən Pol ne Panapas kəmuatig tuwəh məsin
əpəh Antiok, kən ilat netəmim tepət kəmoatən-

15:28: Mat 23:4

iarəp ne moatəgətun netəmim e Iərəmərə.

Pol ne Panapas kəmuəhap ilau min

36 Nian neen uarisig, Pol təmən-ipən kəm
Panapas məmə, "Təwir məmə kiatelig min mian
muəplan pialau min e taon min itəm kəmuən-iarəp
nəghatən ikin rəha Iərəmərə kəm ilat, muəplan-tu
məmə koatahratig."
37 Kən Panapas tolkeike məmə otit min Jon Mak.
38 Məto Pol təplan məmə təsətuatipən, məto-inu
Jon Mak tinapəs rəkis ilau əpəh Pamfilia mitəlig
məsətəu-pənən ilau mətoarus kioal namnun e wək.
39 Kən kəmuən təskasik e nənən əh, kən muəhap
ilau min. Kən Panapas təmit Mak kən mios nego
kit mian əpəh Saepras.
40 Məto Pol təmit Saelas ilau min. Kən netəm
koatəfak kəmotəfak məmə Iərəmərə otehm wir ilau
e rəhan nəwirən, kən motahl-iarəp ilau.
41 Kən kəmualiwək mian-pən Siria ne Silisia ikin
kən matuem əskasik niməfak min.

16

Timoti təmətəu-pən Pol ne Saelas

1 Kən Pol təmaliwək min muwin əpəh Tepe ne
Listra. Kən ikin əh, etəmim kit əh-ikin rəha Iesu,
nərgin u Timoti. Mama rəhan in noanol kit rəha
Isrel, məto rəhan tata in etəm Kris.
2 Netəm koatəfak əpəh Listra ne Ikoniam kəmotən
məmə Timoti in etəm təwir kit.
3 Kən Pol tolkeike məmə otit ilau min. Kən təməhg-
ipən in məto-inu təməsolkeikeən məmə noanol

15:37: Wək 12:12,25 **15:38:** Wək 13:13; Kol 4:10 **16:1:** Wək 14:6; 2 Tim 1:5 **16:2:** Fil 2:19-22

min rəha Isrel nikilat otəht rat məto-inu kotitun
məmə tata rəha Timoti in etəm Kris.
4 Kən nian iləhal kəməhaluwin e taon min,
kəmətəhalən-iarəp kəm netəmim rəha Uhgin
nəghatən rəha aposol min ne elta min itəm
kəmotələhəu əpəh Jerusalem. Kən mitəhaləgətun
ilat məmə okotəkəike katətəu-pən nəghatən min
əh.
5 Kən e nolən əh, niməfak min kəmotəskasik
e rəhalat nahatətəən, kən nian rafin netəmim
koatuwa moatepət e niməfak.

Pol təməplan napilaiirən kit rəha Uhgin

6 Kən iləhal kəməhaluwin-pən əpəh Fritia
ne Kalesia ikin, məto-inu Narmin Rəha Uhgin
təməsegəhan-inən iləhal məmə okəhaluwin-pən
Esia ikin məhalən-iarəp nəghatən u əh-ikin.
7 Nian kəməhaluwa iuəhkir e ikin Misia ne
ikin Pitinia, məhalolkeike məmə okəhaluwin Pi-
tinia. Məto Narmin rəha Iesu təsegəhan-inən
məmə okəhaluwin.
8 Kən kəməhalaliwək məhaluwin-pən Misia ikin,
kən məhalatite-pa e taon əh Troas.
9 Kən lapin in, Pol təməplan nat kit tahmen e
napilaiirən. Təməplan məmə etəm Masetonia kit
tatətul matətapəh əskasik ron məmə, "Awi, okol
nakuwa Masetonia masitu etimat."
10 Nian Pol tinəplan rəkis əm nat əh, kən enoataii-
pən rəhatimat natimnat məmə ekotuwin Mase-
tonia, məto-inu enoatitun məmə Uhgin tətaun-in
itimat məmə ekotən-iarəp namnusən təwir rəha
Iesu kəm netəm ikin əh.

Litia əpəh Filipae təmən nipahrienən e Iesu

16:4: Wək 15:23-29 **16:6:** Wək 18:23

11 Kən emotos nego kit motiet əpəh Troas motaiu
ətuatip əm o nitən Samotres. Kən kəmən lawigin
emotuwin motuar e taon Neapolis.
12 Kən emotiet ikin-u motaliwək əm motuwin
əpəh e taon əh Filipae, u tatəməhl aupən e nitən
asol Masetonia. Netəm ikin əh, netəm Rom ətuatip.
Kən emotatig məsin əh-ikin.
13 Kən e Sapat, nian rəha nəfakən, emotiet e
taon əh kən motuwin əpəh ləhau e nəhau kit itəm
emotəto məmə netəmim kotuwin ikin katəfak. Kən
emotuwin moatəpələh katəghat itimat nipitan itəm
kəmotaupən motuwa katəpələh.
14 Kən pətan Tuatira kit əh-ikin tatətəlig-in itimat,
nərgin u Litia. In pətan itəm tatol-salim-in
niməhan nəgui-naris u nian rafin niməhan əh
nəmtin tiəkis pik. Pətan əh nian rafin in tatəfak
kəm Uhgin, kən Iərəmərə təmol nikin timətmətig
məmə otən nipahrienən e nəghatən itəm Pol tatən.
15 Kən kəmol baptais lan ne rəhan min, ne
rəhan iolwək min. Kən in təmən-ipa kəm itimat
məmə, "Awi, okol nakotuwa imak ikin kotatig
məsin məto-inu itəmat ninotitun rəkis məmə io
iatən nipahrienən e Iərəmərə." Kən in təmatəkəike
kəm itimat, kən ekotuwin iman ikin.

Kəmiləs-ipən Pol ne Saelas e kalapus əpəh Filipae

16 Kən nian kit, nian emoatuwin ikin rəha
nəfakən əh, kən pətan əkəku kit təməplan itimat e
suatip. In slef rəha netəmim neen itəm kəmotos-
nəmtin. Pətan əh narmin rat kit tətatig lan itəm
tol in tatən-iarəp natimnat itəm otəpanuwa. Kən
matol win e məni tepət rəha rəhan netəm-iasol min
məto-inu netəmim kotətou ilat məmə ilat okotəto
rəhan nəghatən.

17 Kən in təmatuarisig-in itimat Pol, kən matən
əfəməh məmə, “Netəm u, netəm rəha Uhgin u in ilis,
ilis pik. Koatən-ipinə kəm itəmat suatip rəha Uhgin
məmə in otosmegəh netəmim lan.”
18 Təmatol nəhlan etimat nian tepət, mətoarus
nian kit Pol tinəto tərat o nat əh minəpou in. Kən in
təmeirair magət e narmin rat apon məmə, “E nərgi
Iesu Kristo iatən-ipinə kəm ik məmə onakiet rəkis
e pətan əkəku un.” Kən roiu agin min, narmin rat
apon təmiet e pətan əkəku əh.
19 Kən nian rəhan netəm-iasol itəm koatərəmərə
lan kinotitun məmə kinotakiə e suatip rəhalat
o nolən win e məni, kəmotəto tərat. Kən
kəmotaskəlim Pol ne Saelas motiləs ilau motuwin
əpəh e ikin rəha kaonsel rəha taon əh,
20 məmə okuətul e niganəmti netəm Rom, netəm
rəha kot. Kən ilat kəmotən məmə, “Suah mil u ilau
noanol rəha netəm Isrel. Ilau kətioal nat tərat tepət
u imətat ikin.
21 Ilau katuən məmə kitat okotəkəike kətəu-
pən suatip pisin min. Məto suatip min əh
kəsotətuatipən e lou rəhatat. Kitat netəm Rom.
Okol kitat kəsotolən nəhlan.”
22 Kən netəm ikin əh kəmotuwa motəplan ilat
minoatən rat ilau. Kən suah mil u rəha kot kuən-
ipən kəm mopael min məmə okotapeg rəhalau
natimnat motalis ilau.
23 Kən kəmotalis ilau mau tepət, kən uarisig
kotiləs-ipən ilau e kalapus. Kən motən-ipən kəm
etəm tatehm kalapus məmə otəsəmkarəpənən elau
kiaiet muagim.

16:17: Mak 1:24 **16:20:** Mak 13:9 **16:22:** 2 Kor 11:25; 1 Tes 2:2

24 Nian etəm rəha nehmən kalapus təmətо
nəghatən əh, təmiləs ilau muwin e rum kit əpəh
imə agin, kən mətu-pən nig e nelkilau tahmen e
hankap.

Etəm tatehm kalapus təmən nipahrienən e Iesu

25 Kən nian tinəlis kinkin lapin, Pol ne Sae-
las katuəfak, kən ilau katuan napuən min rəha
nənwiwiən Uhgin. Kən netəmim min e kalapus
koatətəlig-in ilau.
26 Kən roiu agin-əh min, namig asol kit təməloal
e nəptən kən mol nimə kalapus təməloal pik, kən
nafiluə min e kalapus kəmoterəh, kən sen itəm
kəməlis netəmim lan kəmotisas.
27 Kən nian etəm rəha nehmən kalapus
təmaiir, məplan məmə nafiluə min rəha kalapus
kəmoterəh, nikin təməht məmə netəm koatəməhl
e kalapus kinotagim rafin. Kən miləs-ipər rəhan
naip məmə otagimnu atip in lan.*
28 Məto Pol təmagət əfəməh məmə, "!Ei! !Əsaruən
ik! Itimat rafin əpəh ikin."
29 Kən suah əh təmaun məmə okiləs lait ka, kən
in təmaiu muwin əpəh imə, misin-pən nulin əpəh e
nelki Pol ne Saelas ikin mətasiəp.
30 Kən mit ilau məhaliet əpəh ihluə kən mətapəh
olau məmə, "! Suah mil! ? Ekahro nulan məmə
Uhgin otosmegəh io?"
31 Kən kuən-ipən kəm in məmə, "Onəkəike mən
nipahrienən e Iərəmərə Iesu, kən məmə Uhgin oto-
smegəh ik ne rəham min."

---

* **16:27:** E nian əh, okəmə mopael kit tairaməg e etəm tatol kalapus tagim, okəike kohamnu mopael əh. **16:27:** Wək 12:18-19 **16:30:** Wək 2:37

32 Kən kəmuən-ipən nəghatən rəha Iərəmərə kəm
in ne netəmim itəm kotatig ilat min.
33 Nat əpnapin lapin agin, məto suah əh təmit
ilau muwin maikuas e nimməgəm min e nipətilau
itəm kəmalis ilau ikin. Kən e nian əm əh, kəmol
baptais lan ilat rəhan min.
34 Kən in təmit Pol ne Saelas muwin əpəh iman
ikin mos-ipən nagwənən kəm ilau. Kən in ne
rəhan min rafin nikilat təmagien mərioah məto-
inu kəmotən nipahrienən e Uhgin.
35 Nian təmian, etəm rəha kot mil əh kuən-ipən
kəm mopael min məmə, "Okotuwin kerəh e suah
mil əh katian."
36 Kən suah əh etəm rəha kalapus təmən-ipən
kəm Pol məmə, "Etəm rəha kot mil kəmuən məmə
ekoterəh etəlau nakatian, kən iaiet mətian kən
muətul mətig."
37 Məto Pol təmən-ipən kəm mopael min əh
məmə, "?Ei, məto naka əh? Itimlau etəm Rom mil.†
Kən etəm rəha kot mil əh kəsuəplanən nat kit məmə
emioal tərat, məto e niganəmti netəmim kəmotalis
itimlau, kən kiləs-ipən itimlau e kalapus. ?Kən roiu
kioalkeike məmə oekiaiet anion əm? !Kəp! Ilau əm
okuəike muea ikin-u kən mialəs-iarəp itimlau."
38 Kən mopael min əh kəmotuwin kən-ipən kəm
etəm rəha kot mil əh. Kən nian kəmuəto məmə Pol
ne Saelas ilau etəm Rom mil, ilau kəmuəgin pik.
39 Kən kəmian muən-ipən kəm Pol ne Saelas
məmə, "! Ei, kəsi! Emioal tərat etəmlau." Kən

† **16:37:** Okəmə suah kit in etəm Rom, məto katətu-pən nəghatən kit lan, kən lou kit əh-ikin rəhalat məmə aupən kapman otol nalpinən kəm in, məto in otəkəike mətul e kot mən-iarəp nəwtain nəghatən katətu-pən lan. Afin e Wək 25:15-16.

uarisig kiaiet ilau motiet e nipəg noa kalapus, kən muən-ipən wir kəm ilau məmə okiaiet e taon əh.

40 Kən Pol ne Saelas, ilau kəmiaiet e kalapus mian e nimə rəha Litia. Ikin əh kəmuəplan piatat ne winitat min rəha niməfak, kən muəghat məsin kəm ilat mətialəs-ipər nikilat. Kən uarisig u, kiaiet mətian.

17

Pol ne Saelas kəmian əpəh Tesalonaeka

1 Kən Pol ne Saelas kəmualiwək mian-pən əpəh e taon mil əh Amfipolis ne Apolonia, mueia miaet-pa e taon əh Tesalonaeka. Ikin əh, nimə rəha nuəfiminən kit əh-ikin rəha netəm Isrel.
2 Kən Pol təmol tahmen əm e itəm tatol nian min, təmuwin əpəh imə e nimə əh. Kən e Sapat kisil ilat netəm əh noanol min rəha Isrel kəmoatol nəghatən tepət o Naoa Rəha Uhgin.
3 In tatən kəm ilat məmə, “Naoa Rəha Uhgin tatən wir agin-əh məmə Kristo itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa, otəpanəto nahməən e nipətin, muwa mətoarus mimis, kən Uhgin otəpanosmegəh min in e nimisən. Iesu u itəm iatən kəm itəmat, inu Kristo əh.”
4 Ilat neen kəmotən nipahrienən e nəghatən əh, kən kəmotətəu-pən Pol ne Saelas. Kən netəm Kris tepət itəm koatəfak kəm Uhgin, ne nipitan asol tepət itəm koatərəmərə e nipitan min, kəmotətəu-pən ilau.

5 Məto netəm-iasol rəha noanol min rəha Isrel, kəmotetəhak, kən motuwin moategəs-in netəm nol təfagə, əpəh e nikal suatip min ne ikin min, motuwa minoatos ilat min, kən minoatol nəratən tepət əpəh e taon əh. Kən kəmotuwin e nimə rəha suah kit

nərgin u Jeson, moteatəp nafiluə e nimə, moategəs-
in Pol ne Saelas. Kəmotolkeike məmə okotiləs-ipən
ilau e nelmi kaonsel əh-ikin əh.
6 Nian kəməsotəplanən ilau, kən kəmotaskəlim
Jeson ne piatat min neen motəmki-pən ilat məmə
okotətul aupən in netəm-iasol min rəha kaonsel.
Kən kəmotagət əfəməh moatən məmə, "Suah mil əh
Pol ne Saelas kətioal nat tərat tepət e ikin min, kən
minuea e taon rəhatat.
7 Kən suah u Jeson təmaun-in ilau kian iman
ikin, məto ilat koatətgəhl lou rəha Sisa itəm
tatərəmərə e nitən min. Ilat koatən məmə Iərəmərə
kit min əh-ikin tətatig, nərgin u Iesu."
8 Nian noanol min rəha Isrel kəmotən nəghatən
əh, motol netəmim ne netəm-iasol min əh
kinotəruru əfəməh məmə okotol naka.
9 Kən netəm-iasol min əh kəmotol Jeson ne piatat
min kəmotos-ipən məni neen, məmə in nəniəkisən
kit məmə okəsotol minən nat əh, kən motahl-ipən
ilat koatuwin.

Pol ne Saelas kəmian əpəh Perea

10 Nian tinapinəp, kən piatat min ikin əh
kəmotahl-ipən Pol ne Saelas məmə okian e taon
əh Perea. Nian kəmiaiet-pa ikin əh, kəmian e nimə
rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel.
11 Noanol min rəha Isrel ikin əh nətəligən rəhalat
təwir, maprəkis-in netəm Tesalonaeka, məto-
inu kotolkeike pik məmə okotətəlig-in nəghatən
rəhalau. Kən nian rafin, koatafin wir e Naoa
Rəha Uhgin, moategəs-in məmə nəghatən rəhalau
tətuatip o kəp.

17:7: Luk 23:2; Jon 19:12

12 Məto-inu e nolən əh, kən tepət kəmotən
nipahrienən e Iesu. Kən nipitan asol min Kris
tepət, ne netəm Kris tepət kəmotən nipahrienən e
Iesu.

13 Məto nian noanol min rəha Isrel əpəh
Tesalonaeka kəmotəto məmə Pol tatən-iarəp
min nəghatən rəha Uhgin əpəh Perea, kən ilat
kəmotuwa min əpəh ikin minoatol netəm Perea
kinotol min təməht kəm ilau.
14 Kən e nian əm əh, piatat min kəmotahl-ipən
min Pol tuwin əpəh itəhəi muwin e nego muwin
Atens, mapəs əm Saelas ne Timoti kətuatig əpəh
Perea.
15 Kən netəmim itəm kəmotit Pol moatuwin
Atens, kinoatitəlig-pa min Perea, Pol tahləpis ilat
məmə okotən-ipən kəm Saelas ne Timoti məmə
okuaut uəhai əm mian muəplan min in.

Pol əpəh Atens

16 Nian Pol təmatəsahgin Saelas ne Timoti əpəh
Atens, in təməto tərat pik məto-inu nian taliwək
mətan ikin əh, məplan ikin əh tərioah e narmi nat
min.
17 Məto-inu o nat əh, kən in tuwin əpəh e
nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel ilat netəm
Isrel ne Iaihluə min itəm koatəfak kəm Uhgin,
moatəghat pik o nat əh. Kən nian rafin in tatuwin
ikin katol maket ikin matəghat kəm netəm əpnapin
min əm.
18 Kən iəgətun min neen netəm Kris, kətaun-in

17:17: Wək 18:19

ilat Epikiurien ne Sitoik,* ilat min koatəghat. Ilat
neen koatən məmə, “?Suah əh təmiləs əm nəghatən
əpəh kit e suatip matən, kahrmə tatən naka əpəh?”
Kən netəmim neen kotəmə, “Itimat ekotəto
məmə tatəghat-in uhgin min rəha ikin pisin
pisin min.” Koatəghat nəhlan məto-inu Pol
tatəghat-in Iesu, matən məmə təmimis məto Uhgin
təmosmegəh min.
19 Kən kəmotaun-in-pən Pol məmə otuwa mətul
e niganəmti kaonsel rəha netəm koatəpələh e
nitot əh Areopakus. Kən kaonsel əh təmən-ipən
kəm in məmə, “Ekotolkeike məmə ekotitun nipəti
nəghatən wi itəm nakatən. 20 Nəghatən min əh
neen, ekotəto məmə tol pisin agin-əh, kən eko-
tolkeike məmə ekotitun nipətin.”
21 Kəmotəghat nəhlan məto-inu netəm Atens ne
netəm ik pisin min itəm kəmotuwa Atens, ko-
tolkeike məmə okotəpələh əm katətəlig-in nəghatən
wi min əh, kən motəuhlin wir nənən lan.
22 Kən Pol tətul e niganəmti netəm rəha kaonsel
əh məmə, “Netəm Atens. Io enəplan rəkis məmə
rəhatəmat nətəligən tepət tatuwin o uhgin min.
23 Nian io etaliwək ikin-u imatəmat ikin,
matəplan ikin nəkoatəfak min ikin ne narmi
nat min, kən eməplan nəghatən kit itəm itəmat
nəmotəte-pən rəkis e kəpiel kit məmə, INU IKIN
KATəFAK-PəN KəM UHGIN KIT ITəM ITIMAT EKOTəRURU.
Məto uhgin itəm itəmat nəkoatəfak kəm in, itəm

* **17:18:** Epikiurien ne Sitoik - Iəgətun min neen itəm koategəs-in nipahrienən. Ilat Epikiurien koatən məmə natimnat itəm tatol suah kit nikin tagien, inu nəukətin rəha nəmegəhən təwir. Ilat Sitoik koatən məmə təwir okəmə suah kit təsətoən nagienən ne nahməən e nikin.

nəkotəruru, Uhgɨn əh inəh itəm io iatən-ipɨnə kəm itəmat.
24 Uhgɨn əh inəh təmol nəptən u, ne natɨmnat
rafin itəm koatatɨg lan, kən in matərəmərə e neai
ne nəptən, in təsatɨgən e niməfak mɨn itəm kitat əm
netəmim kəmotol.
25 Nat kit təsɨkəən ron itəm kitat netəmim kotɨtun
nolən kos-ipən kəm in. Məto-inu in pɨsɨn əm tatos-
ipa nəmegəhən kəm kitat kitiəh kitiəh, matos-ipa
natɨmnat rafin kəm kitat.
26 Aupən, aupən agɨn-əh, in təmol əm suah kitiəh
əm. Kən netəm rafin ikɨn mɨn kəmotiet əm e suah
əh, kən in pɨsɨn əm təmələhəu ilat rafin e ikɨn mɨn,
kən in pɨsɨn əm təmən nian itəm ilat okotan lan, ne
nuantən mɨn rəhalat.
27 Uhgɨn əh təmol nəhlan məmə kitat rafin
okotəkəike kegəs-in məmə okotehm, tahmen e
etəmim itəm tateameam əpnapɨn əm məmə otehm
nat kit. Məto nɨpahrienən məmə Uhgɨn əh, sənəmə
in isəu o kitat.
28 Tahmen e itəm suah kit təmən aupən məmə,
‘Məto-inu kitat koatəkul-pən əm e Uhgɨn, kən
moatos nəmegəhən, moataliwək, moatol natɨmnat
rafin.’ Kən mahmen e suah kit rəhatəmat itəm
təməte rəkɨs napuən kit məmə, ‘Kitat mɨn kitat
nenətɨn mɨn.’
29 “Məto-inu kitat nenətɨ Uhgɨn, okol kitat
kəsotənən məmə in tahmen e natɨmnat itəm
netəmim koatol ilat e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, ne
silfa ne kəpiel. In sənəmə nat kit itəm suah kit
tɨtun nol əmən e nelmɨn o e rəhan nenatɨgən. !Kəp!

17:25: 1 King 8:27; Wək 7:48 **17:25:** Sam 50:12 **17:27:** Sam 145:18; Jer 23:23 **17:29:** Aes 40:18-20; 44:10-17; Wək 19:26

30 “E nian əh aupən itəm netəmim kotəruru
Uhgin, tahmen e itəm Uhgin təmahtosig-in
niganəmtin məmə otəsəplanən nolən rat min
əh. Məto roiu tatən kəm kitat rafin e ikin min
rafin məmə, ‘Itəmat rafin onəkotəuhlin itəmat e
rəhatəmat min nolən rat min.’
31 In təmən nəhlan, meto inu in tinəmitəpun rəkis
nian itəm in otakil nolən lan rəha netəmim, kən in
otol əm e suatip itəm tətuatip. Uhgin tinitəpun rəkis
etəmim itəm otakil nolən min rəha netəmim, kən in
tinəmol rəkis kəm netəmim məmə in otol nəhlan,
məto-inu tinol rəkis suah əh təmegəh e nimisən.”
32 Nian ilat kəmotəto nəghatən məmə Uhgin
təmol suah kit təmegəh min e nimisən, neen
kəmotalah-əmnu, məto neen katən məmə, “Itimat
ekotolkeike məmə ekotəto min rəham nəghatən.”
33 Kən Pol təmiet e nəghatən əh rəha kaonsel.
34 Kən netəmim neen kotuwin kəkul-pən lan,
moatən nipahrienən e Iesu. Netəm əh kit nərgin u
Taionisiəs, in etəm kit rəha kaonsel əh, ne pətan kit
min nərgin u Tamaris, ne netəmim neen min.

18

Pol təmuwin Korin

1 Uarisig e natimnat min əh, Pol təmiet əh Atens,
muwin e taon pisin kit min, nərgin u Korin.
2 Ikin əh, təməplan suah kit, in noanol rəha Is-
rel, nərgin u Akwila. Təmaiir əpəh Pontas, məto
təmuwin mətatig əpəh Itali e taon asol əh Rom.
Uarisig, kən etəm Rom əh, Klotias itəm tatərəmərə
e ikin min, təmol lou kit məmə noanol min rəha
Isrel okotəkəike motiet Rom. Kən Akwila ne rəhan

17:31: Sam 96:13

pətan Prisila kəmiaet mueia mətuatig əpəh Korin.
Kəməsuatigən təfəməh kən Pol tiet-pa, məplan ilau.
3 Kən mətatig iləhal min ilau, matəkul-pən elau e
wək rəhalau, məto-inu wək rəhan rəha nosən məni
tahmen əm əh wək rəhalau. Ilat netəm rəha nəhlən
nimə tapolən.
4 Kən e nian rafin e Sapat, nian rəha nəfakən, Pol
ne noanol min rəha Isrel ne netəm Kris koatol
nəghatən tepət əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha
netəm Isrel, məto-inu Pol tolkeike məmə otiuw-pa
ilat məmə okotən nipahrienən e Iesu.
5 Kən Saelas ne Timoti kəmiaiet Masetonia, kən
nian kəmiaiet-pa ikin əh, Pol təmapəs wək kən
matən-iarəp əm nian rafin namnusən təwir matən
wir kəm noanol min rəha Isrel məmə Iesu in Kristo
itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa.
6 Məto ilat kəmotetəhau, kən moatəhai. Kən Pol
təmorautin-orautin rəhan sot asol e niganəmtilat.
Kən mən məmə, “Okəmə nəkotatig e nəratən lan
nian Uhgin otakil netəmim e Namnun Nian, məto
rəhatəmat atip. Tətuoun əh-roiu, ekuwin mən-
iarəp namnusən təwir o Iaihluə min.”
7 Kən in təmiet elat muwin mətatig e nimə rəha
suah kit sənəmə noanol rəha Isrel, məto in tatəfak
kəm Uhgin, nərgin u Titias Jastas. Rəhan nimə in e
nikal nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel.
8 Kən Krispas u in tatərəmərə e nimə əh, in ne
rəhan min, ilat kəmotahatətə e Iərəmərə. Kən
netəm Korin tepət min kəmotəto nəghatən rəha
Pol, kən kəmotahatətə e Iesu, kən kol baptais elat.
9 Kən nian kit lapin, Pol təməplan nat kit tahmen
e napilaiirən. E napilaiirən əh, Iərəmərə təməghat

18:2: Rom 16:3 **18:3:** Wək 20:34 **18:5:** Wək 17:14-15 **18:6:** Wək 13:46,51; Wək 20:26

kəm in məmə, “Əsəginən ilat. Uwin mən-iarəp
rəhak nəghatən məsamegən,
10 məto-inu kilau min ik. Netəmim okol
kəsotərəkinən ik, məto-inu netəmim tepət e taon
əh ilat rəhak netəmim min.”
11 Kən Pol təmatig ikin əh nup kitiəh kən məwig
sikis, matəgətun netəmim e nəghatən rəha Uhgin.

Netəm Isrel kəmotiləs-ipən Pol e kot

12 Kən nian Kalio, in kapman rəha netəm Akaea,
kən netəm Isrel kəmotuwa kitiəh motaskəlim Pol
motiləs motuwin e kot.
13 Kən motən məmə, “Suah u tətalkut məmə
otiuw-pən netəmim məmə okotəfak kəm Uhgin e
nolən kit itəm təsətuatipən e Lou.”
14 Kən Pol təmətul məmə otəghat, məto Kalio
təmən-ipən kəm ilat məmə, “Netəm Isrel. Otətəlig-
in-tu. Okəmə nat u in nat kit təsətuatipən, o təsətəu-
pənən lou, itəmat nəkotitun rəkis məmə ekəike
məto nəghatən rəhatəmat.
15 Məto, nəghatən u in musmus əm kit rəhatəmat
e nərig min ne natimnat min rəha Lou rəhatəmat,
kən tətatig əm etəmat məmə onəkotən kələhəu wir.
Io nikik təsagienən məmə ekakil nat tol nəhlan kit.”
16 Kən in mahl-iarəp ilat e kot.
17 Kən nian kəmotuwin ihluə, əmun
kəmotaskəlim Sostenes u etəm-iasol rəha nimə
rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel. Kən kəmotoh
kəmotoh əpəh e nafiluə e nimə kot. Məto Kalio
təsolən nat kit məmə otən-iəhau ilat.

Pol təmitəlig Antiok əpəh Siria

18:10: Jos 1:9; Aes 41:10

18 Pol təmatig nian tepət əpəh Korin ilat piatat min. Kən uarisig tapəs ilat muwin ikin əh-ikin Kegkria. Aupən Pol təmol nəniəkisən kit kəm Uhgin, kən ikin-u in təməte min əm noanun matol namnun nəniəkisən lan rəhan. Kən in təmos min nego kit ikin əh mitəlig-pa Siria. Kən Akwila ne Prisila kəmuətəu-pən in.

19-21 Nian kəmotuwa e taon əh Efesas, iləhal kəməhaluar. Kən Pol təmuwin əpəh imə e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel, kən kəmotən nəghatən tepət. Ilat kəmotətapəh ron məmə otatig məsin ilat min ilat. Məto in təmə, "Ei kəsi, kəpə. Okol esatigən." Məto nian in təmiet təmən-ipən kəm ilat məmə, "Okəmə Uhgin tolkeike məmə ekuwa min, kən epanuwa min məplan itəmat." Kən in təmos nego kit miet Efesas, məto təmapəs Akwila ne Prisila kətuatig ikin əh.

22 Nian Pol təmuwa e taon əh Sisaria, kən muar. Kən maliwək muwin məmə otəplan netəm rəha niməfak əpəh Jerusalem. Kən uarisig, təmitəlig-pa min əpəh Antiok.

23 Təmatig məsin ikin əh, kən miet min maliwək muwin-pən əpəh Kalesia ne Fritia ikin matem əskasik netəm rəha Iesu.

Apolos təmuwin Efesas ne Korin

24 Kən suah kit təmuwa əpəh Efesas, in noanol kit rəha Isrel, nərgin u Apolos. In təmaiir əpəh Aleksantria, kən in etəm wir kit rəha nəghatən, kən mitun wir min nəghatən min e Naoa Rəha Uhgin.

25 Ilat kəmoatəgətun rəkis in e suatip rəha Iərəmərə. Kən nian rafin nigəm tatuəp e nikin o

---

18:18: Nam 6:18; Wək 21:24

nən-iarəpən nəghatən rəha Uhgin. Kən nəghatən rəhan e Iesu in tətuatip tətuatip. Məto in titun əm nolən baptais itəm Jon təmatol aupən.

26 Kən in təmatən-iarəp əskasik nəghatən rəha Uhgin əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel. Nian Prisila ne Akwila kəmuəto in, kəmiait məhaluwin əpəh e rəhalau nimə, kən muən-iarəp wir kəm in suatip rəha Uhgin.

27 Kən nian Apolos tolkeike məmə otuwin əpəh Akaea, kən piatat min əpəh Efesas kəmotasitu lan motəte naoa kit tuwin kəm netəm rəha Iesu əpəh Akaea, motətapəh olat məmə kotitun nosən Apolos motuwin əpəh iməlat ikin. Kən nian in təmuwin ikin əh, in təmasitu wir elat. Ilat min əh, ilat kəmotahatətə e Iesu e nəwirən rəha Uhgin.

28 Apolos təmasitu elat nəhlan məto-inu in etəm wir kit rəha nəghatən, kən in matən-iarəp wir e Naoa Rəha Uhgin məmə Iesu in Kristo itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa. Kən e niganəmti netəmim, təmatoh-iəhau nəghatən rəha netəm Isrel.

19

Pol təmuwin min Efesas

1 Nian Apolos təmətatig əh əpəh Korin, Pol təmətip suatip kit əpəh ilis ikin e nitot min miet-pa əpəh Efesas. Ikin əh təməplan netəmim neen rəha Iesu.

2 Kən təmətapəh olat məmə, “?Tahro? ?Narmin Rəha Uhgin tinuwa mərioah mətatig etəmat nian nəmotahatətə e Iesu, o kəpə?”

18:28: Wək 9:22 **19:1:** 1 Kor 3:6

Kən kəmotən-ipən kəm in məmə, “Itimat esotəto
aginən məmə nat kit min əh-ikin Narmin Rəha
Uhgin.”
3 Kən Pol təmətapəh olat məmə, “?Məto kəmol
baptais ahro nulan etəmat?”
Kən kəmotən-ipən kəm in məmə, “Kəmol baptais
etimat e nolən baptais itəm Jon təmatol.”
4 Kən Pol təmə, “Nolən baptais itəm Jon təmatol
tatol e netəmim itəm koatəuhlin ilat e rəhalat
nolən rat min. Məto Jon təmatən-iarəp məmə
netəmim okotəkəike motahatətə e etəmim itəm
otəpanuarisig in. Suah u in Iesu.”
5 Kən nian netəmim kəmotəto nəghatən əh, kən
kəmol baptais elat e nərgi Iərəmərə Iesu.
6 Kən nian Pol təmələhəu-pən nelmin e rəhalat-
kapə, Narmin Rəha Uhgin təmuwa mərioah
mətatig elat. Kən kinoatəghat e nəghatən ik pisin
min, kən moatən-iarəp nəghatən itəm Uhgin tatos-
ipən kəm ilat.
7 Kən netəm əh, ilat rafin tuelef.
8 Kən Pol təmatuwin e nimə rəha nuəfiminən
rəha netəm Isrel e məwig kisil matən-iarəp əskasik
nəghatən e namnusən təwir rəha Uhgin məsəginən.
Kən ilat min ilat, kəmotol nəghatən tepət məto-inu
in tolkeike məmə otiuw-pa ilat o nərəmərəən rəha
Uhgin.
9 Məto netəmim neen, rəhalat-kapə tiəkis pik
məmə okotən nipahrienən e rəhan nəghatən. Kən
kəmoatəghat rat e suatip rəha Iərəmərə rəhatat e
niganəmti netəmim rafin. Məto-inu o nolən min

19:2: Wək 8:16 **19:4:** Mat 3:11 **19:6:** Wək 8:17; Wək 10:44,46

əh, kən Pol təmiet elat kən mit netəm rəha Iesu kotuwa koatuarisig-in. Kən nian rafin ilat netəmim koatəghat əpəh e nima sikul asol kit itəm suah kit, nərgin u Tiranas, təmatəgətun ikin aupən.

10 Kən Pol təmatol wək əh o nup kəiu apiəpiə. Məto-inu təmatol nəhlan, kən netəmim itəm koatatig e ikin əh Esia, noanol min rəha Isrel ne netəm əpnapin əm, ilat rafin kəmotəto nəghatən rəha Iərəmərə.

Nenəti Skefa min

11 Kən Uhgin təmol Pol tatol nat pispis min itəm tol pisin agin-əh.

12 Natimnat rəha Pol tahmen e iagkəsip ne natimnat itəm təmatuwin lan, netəmim koatəmik moatuwin moatek netəm koatimis lan. Kən nimisən min kəmotəwir, kən narmin rat min kəmotiet elat.

13 Kən netəm Isrel neen koatuwin ikin pisin pisin min neen, moatəhg-iarəp narmin rat min e netəmim, kən netəm əh kəmotalkut məmə okotol nat əh e nərgi Iərəmərə Iesu. Kən kəmoatən-ipən kəm narmin rat min məmə, "E nərgi Iesu, etəm kitiəh əm itəm Pol tatən-iarəp, otiet."

14 Kən e netəm kəmoatol nat əh, sepin əh-ikin nenəti suah kit, nərgin u Skefa, u in pris asol agin rəha Isrel.

15 Məto narmin rat təmən-ipən kəm ilat məmə, "Ekitun suah u Iesu, kən mitun min Pol. ?Məto itəmat pah min un?"

16 Kən suah apon narmin rat tətatig lan, təmətul maht ilat mərəkin ilat, məhap-əhap rəhalat natimnat mapeg rəkis, kən kotaipiəpiə əm

---

19:11: Wək 14:3 **19:12:** Wək 5:15

motagim e rəhan nimə kəmotaig e nita kəməhap-əhap ilat.
17 Nian noanol min rəha Isrel ne netəm Kris kəmotəto nat əh, kəmotəgin pik. Kən netəmim komotiləs-ipər nərgi Iərəmərə Iesu tər pik.
18 Kən netəmim tepət itəm kotahatətə e Iesu, kəmotən-iarəp kəm netəmim nat tərat min itəm kəmoatol.
19 Neen itəm kəmoatəmik nərik, ilat min kəmotəmik naoa min rəhalat e nat əh moatuwa, moatan-ətip e niganəmti netəmim. Nian netəmim kəmotafin e nəmti naoa min əh, tahmen e fifti-milian fatu ilat rafin.
20 Kən nəghatən rəha Iərəmərə təmaiu iahgin e nəsanənən asol rəha Uhgin.

Nərgəhəuən asol kit əpəh Efesas

21 Kən uarisig e nat əh, Pol tinən e nikin məmə otitəlig-pən əpəh Jerusalem, məto otuwin-pən Masetonia ne Akaea ikin. Kən in tən məmə, "Nian emuwin rəkis Jerusalem, ekəike muwin min Rom."
22 Kən in təmahl-ipən Timoti ne Erastas itəm kat-uasitu lan, məmə okuaupən mian əpəh Masetonia. Məto in otatig pitən məsin əpəh ikin Esia.
23 Kən e nian əh, nərgəhəuən asol kit təmər əpəh Efesas o Suatip rəha Iərəmərə.
24 Suah kit əh-ikin itəm tatol natimnat e iaen kit katən məmə silfa, nərgin u Temetrius. Ikin-u netəmim tepət koatəfak kəm uhgin kit pətan, nərgin u Atemis. Kən Temetrius tatol narmi nimə min e silfa itəm tahmen e nimə rəha narmi nat rəha

---

19:17: Wək 5:11 **19:21:** Wək 23:11; Rom 1:13 **19:23:** 2 Kor 1:8

Atemis. Kən nian tatol-salim-in ilat, matos məni
asol ilat rəhan netəmim min.
25 Kən təmaun-in rəhan netəmim min ne netəm
pisin itəm koatol wək kitiəh əm məmə okotuwa
kitiəh. Kən tən məmə, "Io min, nəkotitun rəkis
məmə koatol win e məni asol e wək u rəhatat.
26 Məto itəmat nəmotəplan ne motəto məmə
tahro nulan suah əh Pol tatərəkin netəmim tepət
kən kinoatətəu-pən, sənəmə e Efesas əm, məto
iuəhkir ikin min rafin e nitən əh Esia. In tatən-
iarəp məmə uhgin min itəm netəmim əm koatol e
nelmilat, sənəmə uhgin min pahrien.
27 Kən roiu əh, iuəhkir əm tatərəkin suatip
rəhatat o nosən məni, kən iuəhkir əm min in tatol
məmə netəmim okotəplan rat nimə rəha Atemis, u
itəm in ilis pik. Kən namnun, okəmə naka nəghatən
rəhan otərəkin nərgin Atemis itəm ilis pik tuwa mol
nat əpnapin əm lan. Məto ikin-u Esia ne ikin min
rafin, netəmim koatəfak kəm uhgin u rəhatat."
28 Nian kəmotəto nəghatən əh, nikilat təmahmə
təmahmə, kən əmun minotagət əfəməh məmə, "!
Ure e Atemis u Efesas!"
29 Kən nat əh təmaiu mirəfin taon. Kən netəmim
tepət kəmotuwa kitiəh motuwin kaskəlim etəm
Masetonia mil əh itəm katualiwək iləhal Pol,
nərgilau u, Kaeas ne Aristakas. Kən kəmotuwin
kələh kiuw-pən ilau əpəh ikin nian rafin koatol
mitig asol ikin.
30 Kən Pol tolkeike məmə otuwin məghat kəm
netəm əh, məto netəm rəha Iesu kəsotegəhan-inən.
31 Ne netəm-iasol neen rəha kaonsel asol əpəh
Esia itəm kotolkeike Pol, kəmotahl-ipən nəghatən

19:29: Wək 20:4; 27:2; Kol 4:10; Flm 24

kəm in moatən-iəhau əskasik məmə otəsuwinen əh netəm əh-ikin.

32 Kən ikin əh, netəmim koatol wilig wilig tepət motagət əfəməh. Neen koatən nat pisin, kən neen koatən nat pisin. Məto tepət kotəruru məmə kəmotuwa o naka.

33 Kən noanol min neen rəha Isrel kəmotətgi-pən suah kit nərgin u Aleksanta məmə otuwin mətul aupən-in ilat. Kən təmos-ipər nelmin matefətutu ilat məmə otən-iarəp nehmən rəhan.

34 Məto nian netəmim kəmotitun məmə in noanol kit rəha Isrel, kəmotagət əfəməh min məmə, "!Ure e Atemis əpəh Efesas! !Ure e Atemis əpəh Efesas!" Kəmotagət əfəməh motos aua kəiu.

35 Kən etəm-iasol kit u kapman asol rəha taon Efesas, təmətul mən-iəhau ilat məmə, "!Okəsotagətən-tu!" Kən mən məmə, "!Ei, netəmim! Atemis u, in uhgin rəhatat. Kən nərgin in ilis. Kən netəm ikin min rafin kotitun məmə in wək rəhatat netəm Efesas məmə okotehm wir niməfak rəhan, kən motehm wir kəpiel asim rəhan itəm təmisi-pən e neai muwa.

36 Kən suah kit tikə itəm otən məmə iateiuə. Kən tol nəhlan, təwir məmə nətəligən rəhatəmat teiuaiu. Təsəwirən məmə nakotalməl nulan.

37 "Nəmotos suah mil un motuwa ikin-u, məto ilau kəsuakləh-inən nat kit e nimə rəha narmi nat rəhatat, kən məsuəghat ratən e nərgi pətan əh, uhgin rəhatat.

38 Okəmə Temetrius ne rəhan iolwək min koatəplan-pən nəghatən rat e suah kit, nian əh-ikin rəha kot ne netəm u kot əh-ikin. Təwir məmə okotuwin kən-iarəp nəghatən rat min əh itəm kəmotəto kəm ilat.

39 Məto okəmə nat kit min əh-ikin itəm nakotolkeike məmə onəkotol, onəkotəkəike motiləs motuwin e mitig ətuatip rəhan.
40 Timətig əm məmə okotiləs-ipən kitat e kot o nolən u-roiu məmə koatərgəhəu pik. Iuəhkir kotəmou təpiə əm ikin. ?Kən okol kəsotənən nat kit məmə kəmotuwa ikin-u e nəpələhən u-roiu o naka? Məto-inu nəpələhən u, nipətin tikə."
41 Nian təmən rəkis nəghatən əh, kən mən-iəhau nəghatən mahl-ipən ilat məmə okotagim min.

20

Pol təmuwin əpəh Masetonia ne Akaea

1 Nian nəratən əh təmol namnun, Pol təmaunin netəm rəha Iesu məmə okotuwa kitiəh. Kən matəghat kəm ilat o nem əskasikən elat. Kən uarisig in, tauiatipin ilat miet maliwək muwin əpəh Masetonia.
2 Təmuwin əh-ikin əh tepət ikin kən matos-ipən nəghatən tepət kəm netəmim rəha Iesu matem əskasik ilat, kən miet-pa Kris.
3 Matig mos məwig kisil ikin əh, kən uarisig təmə otos nego kit mitəlig-pa Siria. Məto təməto məmə noanol min rəha Isrel kinoatol noa anion kit məmə okotohamnu əpəh e nego. Kən təməuhlin rəhan nətəligən, kən mapəs nego mətaliwək əm mitəligpən Masetonia.
4 Netəmim itəm kəmoatətəu-pən e nian əh, kit u Sopata nəti Piras etəm Perea, ne Aristakas, ne Sekantas, etəm Tesalonaeka mil, ne Kaeas etəm Tepe, ne Timoti, ne netəm Esia mil u Tikikas ne Trofimas.

5 Kən e Filipae, netəm əh kəmotaupən motuwin
katəsahgin itimat əpəh Troas.
6 Nian lafet rəha Pret U Is Tikə Lan təmol namnun,
itimat emotos nego kit motiet əpəh Filipae motaiu
nian faif kən panotuwin əpəh Troas, motuwin
motəplan ilat kən mətatig motos wik apiəpiə.

Iutikas təmimis kən məmegəh min əpəh Troas

7 E Sarare lapin, emotuwa kitiəh məmə ekotəfak,
kən moatagwən, kən moatun Nagwənən Rəha
Nəmtətin Rəha Iesu. Kən Pol təməghat kəm
netəmim məto-inu titun məmə olawig tatuwin
mapəs ilat. Kən təməghat mətoarus nalugi nian
lapin.
8 Nipəgnoa nimə itəm ioatəpələh ikin, in e nimə
kəmol kilpin-ilpin tər. Kən kəmasiepən e lait tepət
əh-ikin.
9 Kən etəm aluə kit, nərgin u Iutikas, tatəpələh
e winta ikin. Nian Pol tatən-iarəp nəghatən
rəha Uhgin matən matən, kən Iutikas, napilən
tinatos, tinatiuw nəm, əmun məme e winta misi-
pər muwin morin əpəh ləhau e nəptən. Kən nipəg
noa nimə itəm təməme ikin, in tatol kisil lan. Kən
nian kəmoteiuaiu motuwin, məto tinimis rəkis.
10 Kən Pol təmuwin min əpəh ləhau muwin
misin nulin e nikali etəm əlue əh, kən miləs mago-
ipa e nelmin mil, kən mən-ipən kəm ilat məmə,
"Nikitəmat təsahmən. In tinəmegəh min."
11 Kən Pol təmər min muwin əpəh ilis kən mol
Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu ilat min ilat,
kənu motagwən kitiəh. Kən tatəghat min kəm ilat
mətoarus tian, əmun tatuwin mapəs ilat.

12 Kən ilat kəmotit etəm aluə un motuwin
latuənu. Nikilat tətagien məto-inu netəm aluə
təməmegəh min.

Kəmotiet Troas motuwin Maelitas

13 Kən Pol təmən məmə otaliwək əm muwin əpəh
e taon əh Asos, məto itimat ekotuwin e nego mo-
tuwin kiləs in əh-ikin. Kən itimat ekotos nego
kaupən kan əpəh Asos, kən in tuarisig muwa.
14 Nian təmiet-pa, ekotit motuwin e nego. Kən
itimat rafin motuwin əpəh Mitilen.
15 Emotiet motuwin ikin əh, kən lawigin eko-
tuwa katəməhl ihluə e nəptən əh Kios. Kən lawigin
min ekotuwa e nəptən əkəku Samos. Kən lawigin
min epanotuwa Maelitas kən motuwar ikin.
16 Pol təmən rəkis məmə esotətulən Efesas məto-
inu təsolkeikeən məmə ekotan pik əh e nitən
Esia. In təmalkut məmə ekotuwin uəhai Jerusalem
məmə in otuwin e lafet rəha Nagwənən Wi katən
məmə Pentekos.

Pol təmauiatipin netəm-iasol min rəha niməfak əpəh Efesas

17 Kən nian emotuwar əpəh Maelitas, Pol
təmahl-ipən nəghatən əpəh Efesas məmə elta min
rəha niməfak okotuwa-tu kəplan.
18 Nian kəmotuwa, təməghat kəm ilat məmə,
“Itəmat nəkotitun rəkis rəhak nolən itəm iatol nian
emuwa əpis ikin-u Esia mətoarus-pa roiu.
19 Io iolwək əm rəha Iərəmərə. Kən rəhak
nətəligən in ləhau əm. Kən nian rafin nahui nəmtək
tətaiu otəmat. Kən nian rafin etatig e nian əskasik

20:17: Wək 18:21 **20:18:** Wək 18:19—19:10

min, məto-inu noanol min rəha Isrel kotolkeike
məmə okotohamnu io.
20 Itəmat nəkotitun məmə o nian iatəghat kəm
itəmat ne matəgətun itəmat e niki netəmim
natimnat min itəm otasitu etəmat, məsəhluaig-
inən nat kit otəmat, iatən-ipinə rafin e nipəgnoa
nimə min kən ihluə e nigamnəmti netəmim.
21 Iatən-ipən ətuatip kəm netəm Isrel ne netəm
Kris məmə okotəkəike motəuhlin ilat e rehalat
nəmegəhən motuwa o Uhgin, kən motahatətə e
rəhatat Iərəmərə Iesu Kristo.

22 "Kən roiu əh, enatuwin Jerusalem məto-inu
Narmin Rəha Uhgin təmən kəm io məmə ekuwin.
Esitunən məmə ekahratig əh-ikin.
23 Nat kitiəh əm ekitun məmə taon min rafin
itəm iatuwin-pən ikin, Narmin Rəha Uhgin tatən-
ipa kəm io məmə nian ekuwin ikin əh ekatig e
nəratən kit kən muwin e kalapus.
24 Kən esəginən natimnat min əh. Nəmegəhən
rəhak in nat əpnapin əm. Məto iakolkeike pik
məmə ekol namnun wək itəm Iərəmərə Iesu təmos-
ipa məmə ekol o nən-iarəpən namnusən təwir e
nəwirən rəha Uhgin.

25 "Emuwin e ikin min rafin matəghat kəm
itəmat e nərəmərəən rəha Uhgin, kən roiu əh ekitun
məmə okol nəsotəplan minən io nian kit.
26 Kən iatən-ipinə kəm itəmat əh-roiu e niganəmti
Uhgin məmə, okəmə itəmat kit otuwin tərat ikin,
məto sənəmə io emol.
27 Emən-ipinə rafin natimnat kəm itəmat itəm
Uhgin tolkeike məmə onəkotitun.

20:23: Wək 9:16; 21:11 **20:24:** Wək 21:13; 2 Tim 4:7

28 “Onakoatəto wir itəmat. Kən netəmim itəm
Narmin Rəha Uhgin təmos-ipinə e nelmitəmat,
onəkotəkəike kehm wir ilat e niməfak rəha Uhgin
tahmen e etəm rəha sipsip itəm tatehm wir rəhan
sipsip min. Ilat min əh, Uhgin təmos-nəmtin ilat e
nita nətin.*
29 Enitun rəkis məmə nian ekiet rəkis etəmat,
netəmim neen itəm kotahmen e kuri iarupin min
okotuwa məmə okotus itəmat netəmim rəha Iesu.
30 Itəmat atip min əm neen okəpanotətul moteiuə
məmə okotit-irəkis netəm rəha Iesu.
31 Kən onakoatəto wir itəmat kən məsotaluinən
məmə e nup kisil eməsapəsən nən-ipinəən
nəghatən u kəm itəmat e nian min rafin. Kən
nian neen, emitasək otəmat.
32 “Kən roiu əh, iatos-ipən itəmat e nelmi Uhgin,
ne nəghatən rəhan kəm itəmat məmə in təmolkeike
pik itəmat. Nəghatən u nəsanənən lan əh-ikin
məmə otol itəmat nakotəskasik, kən mos-ipinə
nəwirən itəm Uhgin təmən rəkis məmə otos-ipən
kəm rəhan netəmim min.
33 “Io sənəmə etəmim itəm iakolkeike pik məni
rəha etəm pisin, o natimnat itəm koatuwin lan.
34 Itəmat nəkotitun rəkis məmə io atip əm, iatol
wək o nosən natimnat itəm io ne netəm koatu-
arisig-in io kotolkeike o natigən.
35 Nian nəmotehm rəhak nolən min, eməgətun
suatip min əh kəm itəmat məmə onəkotol mi-
hin motasitu e netəm u kəsotəskasikən. Kən
onəsotaluinən nəghatən rəha Iərəmərə Iesu itəm

---

* **20:28:** Suatip kit min o nəuhlinən nəghatən u “nita nətin” in tol min-nulan: “nitan atip.” **20:28:** 1 Tim 4:16; 1 Pita 5:2-4 **20:29:** Mat 7:15; Jon 10:12 **20:31:** 1 Tes 2:11 **20:34:** 1 Kor 9:11-12 **20:34:** Wək 18:3; 1 Tes 2:9

təmən məmə, ‘Təwir agin o netəm u itəm koatos-
ipən kəm netəmim maprəkis-in itəm koatəsahgin
məmə okos-ipən kəm ilat.’ ”
36 Nian Pol təmol namnun rəhan nəghatən,
təmeiuaiu misin nulin kən məfak ilat min ilat.
37 Kən kəmotasək pik motaskəlim Pol katəpah
nikapin motauiatipin.
38 Kəmoatəto tərat pik məmə təmən kəm ilat
məmə okol kəsotehm minən niganəmtin. Kən ilat
min kəmotaliwək motuwin əpəh nego ikin.

21

Pol təmuwin Jerusalem

1 Nian emotauiatipin rəkis ilat, emotuwin e nego
kən motiet, motaiu ətuatip əm o nitən əkəku əh,
Kos. Kən lawigin ekotuwa e nitən əkəku əh, Rotes.
Kən emotiet min ikin əh motuwa min e ikin kit
katən məmə Patara, kən motuwar ikin. 2 Ikin əh
emotəplan nego kit, kinatən məmə otiet muwin
əpəh Fonisia. Kən ekotətipən lan motiet min.
3 Itimat emotuwa kəplan nitən asol əh Saepras,
kən motaiu-pən e nikalin u pis ikin kən motaiu e
nitən Siria. Nego əh təmuwa e taon əh Taea məmə
otəmki-par natimnat ikin. Kən ekotuwar ikin.
4 Ikin əh emotuwin kəplan netəm rəha Iesu.
Kən motatig itimat min ilat, kos wik apiəpiə kit.
Kən Narmin Rəha Uhgin təghat kəm ilat, kən ilat
kəmotən-ipən əskasik kəm Pol məmə otəsuwinən
Jerusalem.
5 Məto nian rəhatimat natigən ikin-u tinol nam-
nun, kən ekotiet minoatuwin, kən netəm rəha
Iesu ikin əh, ne rəhalat nipitan min, ne nətilat

21:4: Wək 20:23

min kəmotətəu-pa itimat ekotuwin əpəh itəhəi e niməkləkil. Kən motisin nulitimat ikin motəfak, kən motauiatipin itimat min.

6 Kən ekotuwin e nego, ilat kotitəlig-pən iməlat ikin.

7 Kən nego təmiet Taea maiu o nitən Toleme. Kən ekotuwar ikin motuwin kəplan piatimat min, kos nian kitiəh.

8 Kən lawigin, ekotiet min motuwin kuwar əpəh e taon Sisaria kən motuwin kətatig e nimə rəha Filip u itəm tatuwin ikin min matən-iarəp nam-nusən təwir. Kən in tatol sepin lan e netəmim itəm kəməmki-pər ilat aupən o nasituen e aposol min.

9 Netin pətan kuwit kəsotətəu-pənən iərman. Nipitan əh koatən-iarəp nəghatən itəm Uhgin tatos-ipən kəm ilat.

10 Emotatig nian kisil o kuwit ikin əh, kən ien kit rəha Uhgin əpəh Jutia təmuwa, nərgin u Akapus.

11 Təmuwa məplan itimat kən miləs-irəkis kətəut rəha Pol, kən məlis əfimən atip nelmin ne nelkin lan, kən mən-iarəp məmə Narmin Rəha Uhgin təmən kəm in məmə, “Netəm-iasol neen rəha Is-rel okotəlis nəhlan suah əh rəhan u kətəut, kən motiləs-ipən e nelmi Iaihluə min.”

12 Nian emotəto nəghatən əh, itimat netəm ikin əh, emotən-iəhau əskasik Pol məmə otəsuwinən Jerusalem.

13 Məto Pol tən-ipin kəm ilat məmə, “? Tahro nakotasək? Nəkotol katətgəhl nikik o nuwinən ikin əh. Io esəgin əmən o nuwinən e kalapus o nərgi

---

21:8: Wək 6:5; 8:40 **21:10:** Wək 11:28 **21:11:** Wək 20:23; 21:33

Iərəmərə Iesu, məto iategəhan min məmə ekimis ron əpəh Jerusalem.”

14 Nian emotəplan məmə okol Pol təsəuhlinən rəhan nətəligən, kən ekotapəs əm, moatən məmə, “Pəs Iərəmərə otol əm nulan itəm in tolkeike mihin.”

15 Emotatig məsin ikin-u, kən uarisig ekotaiipən rəhatimat natimnat, moataliwək əm motuwin Jerusalem.

16 Netəmim neen rəha Iesu əpəh Sisaria kəmotətəu-pa itimat motit itimat motuwin e nimə rəha etəm Saepras kit u in etəm rəha Iesu nuwəh rəkis mətoarus-pa əh-roiu, nərgin u Nason. Kən motapil ikin.

Pol təmuwin məplan Jemes

17 Nian emotuwa Jerusalem, piatat min nikilat təmagien pik məmə okotəplan itimat.

18 Kən lawigin Pol ne itimat rafin ekotuwin məmə ekotəplan Jemes. Kən elta min rafin rəha niməfak kəmotuwa.

19 Pol təmən təwir kəm ilat kən mən-iarəp wir kəm ilat natimnat rafin agin-əh e rəhan naliwəkən itəm Uhgin təmol kəm Iaihluə min.

20 Nian kəmotəto nəghatən əh, ilat rafin nikilat təmagien, kən kotənwiwi Uhgin motən-ipən kəm Pol məmə, “Ik ninitun rəkis məmə roiu əh netəm Isrel tahmen e taosan tepət kinotitun Iesu, kən ilat rafin kotaskəlim pik Lou rəha Moses.

21 Ilat kinəmotəto rəkis nəghatən neen itəm katən məmə nakatəgətun noanol min rəha Isrel əpəh ikin rəha netəm pisin pisin min məmə okotapəs Lou

---

21:13: Wək 20:24 **21:19:** Wək 15:12 **21:20:** Wək 15:1,5

rəha Moses. Kən motəto məmə ik nakatən kəm ilat
məmə okəsəhg-ipənən nenətilat min, kən kəsətəu-
pən minən kastom rəhatat.
22 Roiu əh ilat okotəto məmə ik ninuwa ikin-u
mətatig. ?Kən okotahro nulan əh-roiu?
23 Təwir məmə onəkol nat u itəm ekotən-ipinə
kəm ik əh-roiu. Nəman kuwit ikin-u itəm kəmotol
nəniəkisən kit ilat Uhgin.
24 Olawig nəkəike mit ilat motuwin, kən mos-
nəmtin rəhalat nat megəh min rəha sakrifais,
kən itəmat min ilat motol sakrifais rəha nafələn
itəm Lou rəhatat tatən. Kən ilat kotitun nakən
rəhalat-kapə təpiə. Nian natol natimnat rafin əh,
kən netəmim okotitun məmə kateiuə lam, məto
nipahrienən, ik nataskəlim əh Lou rəha Moses.
25 Itimat emotahl-ipən rəkis naoa kit kəm Iaihluə
min itəm kotahatətə e Iesu. Naoa tatən nəhlan
məmə ilat okəsotunən nita, ne nagwənən itəm
katol sakrifais lan kəm narmi nat min, kən
məsotunən nat megəh itəm kəmaril nentou məto-
inu nitan əpəh ikin e nipətin, kən məsotolən təfagə
e pətan."
26 Kən lawigin, Pol ne netəm əh kuwit kotuwin
kol natimnat itəm Lou tatən. Kən Pol tuwin
əpəh e Nimə Rəha Uhgin məmə otən-ipən kəm pris
min məmə nian kuwəh əh-ikin tətatig əh məmə
Lou tatən, kən pris min okotol sakrifais kuwit
tinahmen-in netəm min əh.

Netəm Isrel kəmotaskəlim Pol əpəh e Nimə Rəha Uhgin

27 Nian tinuwa iuəhkir o nian sepin itəm sakri-
fais rəha nafələn otol namnun lan, netəm Isrel

21:24: Nam 6:1-20; Wək 18:18 **21:25:** Wək 15:29 **21:26:** 1 Kor 9:20

neen itəm kəmotisi-pən Esia aupən, kəmotəplan
Pol əpəh e niməfak, kən kinotos nimanin netəmim
rafin əh, kən motaskəlim Pol,
28 motagət əfəməh lan məmə, "!Ei, netəm Isrel! !
Otuwa kasitu etimat! Suah ilouin əpə itəm tatuwin
ikin min matəgətun netəmim məmə okotetəhau
kitat matən kəm ilat min məmə Lou rəha Moses
in nat əpnapin əm ne Nimə Rəha Uhgin. Kən mit
netəm Kris neen u Iaihluə min motuwa ikin-u
imətat pisin əm ikin e Nimə Rəha Uhgin, kən nolən
əh təmətgəhl Lou kən minol tinamkimik ikin-u."
29 Kəmotən nəhlan məto-inu kəmotəplan suah əh
Trofimas etəm Efesas təmətaliwək ilau Pol əpəh i
taon. Kən nikilat təht məmə okəm-naka Pol təmit
muea e ikin rəha netəm Isrel e Nimə Rəha Uhgin.
30 Kən netəmim rafin e taon kəmotagət
əfəməh o nat əh, motaiu motuwin kaskəlim Pol
motewkəkan-iarəp əpəh e Nimə Rəha Uhgin. Kən
pris min kotahtosig uəhai əm e nafiluə e Nimə
Rəha Uhgin.
31 Nian kəmotalkut məmə okotohamnu Pol, kən
etəm tatərəmərə e mopael min rəha Rom əpəh
Jerusalem, təmos nəghatən məmə katol nat asol kit
əpəh e taon.
32 Kən təmaut məmik rəhan neen mopael
min ne netəm-iasol min lan motaiu motuwin
əpəh netəmim koatəmou ikin. Nian netəmim
kəmotəplan ilat, kən kotapəs nohən Pol, kətul
kəpnapin əm.
33 Kən etəm tatərəmərə e mopael min təmuwa o
Pol maskəlim, kən magət e rəhan mopael min ko-
tuwa motəlis e sen kəiu. Kən motətapəh o netəmim

21:29: Wək 20:4

məmə, “?Etəmim pah u? ?Təmol nat tərat naka?”
34 Kən nimanin netəmim neen koatən nəghatən
pisin, neen koatən nəghatən pisin. Məto-inu
kinotəruru ətuatip nəukəti nəghatən, kən nagətən
tinepət. Etəm tərəmərə e mopael min apon
tinəruru məmə kəmahrol nulan, kən magət e rəhan
mopael min məmə otiləs Pol kan e nimə rəhalat.
35 Nian Pol tinategupər-egupər məmə otuwin
imə, kən mopael min kəmotea-pən ron kiləs-ipər,
məto-inu netəmim nikilat təmahməh pik məmə
okotoh.
36 Ilat rafin kəmoatuarisig-in moatən əfəməh
məmə, “!Otohamnu! !Otohamnu!”

Pol təmən nəwtain nəghatən

37 Nian kəmotiləs motuwin məmə okotegu-pən
imə, kən tən-ipən kəm etəm tərəmərə e mopael min
məmə, “Iakolkeike məmə ekən nat kit kəm ik.”
Kən etəm tərəmərə e mopael min təmə, “?
Nakahro mitun nəghatən Kris?
38 ?Okəmə naka ik etəm Ijip ilouin itəm nəmatol
nəratən kəm rəhatimat kapman aupən, kən məmik
netəmim fo-taosan ilat Netəm Rəha Neim Apin
itəm kotohamnu netəmim, kən motuwin kətatig
əpəh ikin taruən-aruən ikin?”
39 Məto Pol təmə, “Kəp. Io noanol kit rəha Is-
rel. Emaiir əpəh Silisia e taon keike Tasas, kən
io iatos nərəmərəən rəha ikin əh e taon əh. Awi,
kol nakegəhan-in io pəs ekəghat-tu kəm netəm min
əh.”
40 Kən tegəhan in. Kən Pol tətul-pər əpəh
kategupər-egupər ikin miləs-ipər nelmin mefətutu

21:36: Luk 23:18 **21:38:** Wək 5:36-37

ilat lan məmə okəsotagətən. Nian kəməsotagətən, kən təghat kəm ilat e nəghatən Isrel məmə,

22

1 "Tata min ne piak min. Otətəlig-in-tu io. Pəs ekən rəhak kəm itəmat."
2 Nian kəmotəto məmə təməghat kəm ilat e nəghatən ətuatip rəhalat, kən nəghatən təmika agin-əh, moatətəlig-in.
Kən tən məmə,
3 "Io noanol kit rəha Isrel. Emaiir əpəh Silisia e taon əh Tasas, məto emepət u Jerusalem. Kamaliel təməgətun io. Təməgətun wir io e Lou rəha tipitat min məmə ekətəu-pən ətuatip. Kən e nian əh, ematəsanən o nolən natimnat itəm Uhgin tolkeike tahmen etəmat u-roiu.
4 Aupən ematoh netəmim itəm kotətəu-pən Suatip Rəha Iesu. Kən mətaskəlim ilat, nəman ne nipitan, matəmki-pən ilat e kalapus.
5 Nəghatən min u pris asol agin ne netəm-iasol min rəha kaonsel rəhatat kotitun nənən məmə nipahrienən. E nian əh, emos naoa rəhalat muwin əpəh o netəm Isrel əpəh Tamaskes. Kən ematuwin ikin əh məmə ekaskəlim netəm min əh rəha Iesu məmik ilat muwa məmki-pən ilat e kalapus əpəh Jerusalem mol nalpinən kəm ilat.

Pol təmən-iarəp məmə təmahro mətəu-pən Iesu (Wək 9:1-19; 26:12-18)

6 "E nian mitgar tinalalin əm, kən enuwa iuəhkir o Tamaskes, kən nəhag-əhagən kit tatuəp təruən təruən, təmisi-pən e neai, masiəgəpin-pinə io ikin.

22:3: Wək 5:34 **22:4:** Wək 8:3

7 Kən ekisi-pər morin e nəptən. Məto nəwia suah
kit tatən-ipa kəm io məmə, '!Sol! !Sol! ?Tahro natol
tərat kəm io nulan?'
8 Kən ekəmə, '?Məto Iərəmərə, ik pah?' Kən təmə,
'Io Iesu, etəm Nasaret u itəm ik natol tərat lan.'
9 Netəm itəm kəmoatuarisig-in io e suatip,
kəmotəplan nəhag-əhagən əh, məto kəməsotətoən
nəwia suah əh itəm təməghat kəm io.
10 Kən ekətapəh ron məmə, '?Iərəmərə, ekahro
nulan əh-roiu?' Kən Iərəmərə tən-ipa kəm io məmə,
'Ətul maliwək muwin əpəh Tamaskes. Ikin əh, suah
kit əh-ikin itəm otən-ipinə kəm ik natimnat itəm
Uhgin tinəmən rəkis məmə ik onəkol.'
11 Məto-inu nəhag-əhagən əh təsanən pik, kən
mol niganəmtək təpis, kən netəmim itəm koatu-
arisig-in io kotos əm nelmək motit io ekotuwin
Tamaskes.
12 "Kən ikin əh, suah kit əh-ikin, nərgin u
Ananaeas, in suah kit itəm tətaskəlim wir Lou
rəhatat, kən netəm Isrel əh-ikin əh kotisiai-in pik.
13 Kən təmuwa məplan io mətul-pa iuəhkir ron
io məmə, 'Piak Sol, roiu əh niganəmtim otəwir
min.' Kən e nian əm əh, niganəmtək təmaiir min
enatəplan in.
14 Kən tən-ipa kəm io məmə, 'Uhgin rəha tipitat
min aupən, in təmitəpun rəkis ik məmə ik onəkitun
natimnat itəm in tolkeike. Kən ik məplan Etəm
Ətuatip əh rəhan, kən məto ətuatip rəhan nəghatən
e nohlin.
15 Onəkəike mən-iarəp kəm netəmim rafin
natimnat itəm ik nəmətо kən məplan.
16 ?Kən roiu əh, nakatəsahgin naka? Ətul muwin
məfak-pən kəm Iesu, kən kol baptais lam, kən in

otafəl rəham nolən rat min.' "

Uhgin təmahl-ipən Pol kəm netəm u sənəmə netəm Isrel

17 Kən təmatən məmə, "Uarisig e nat u, kən
ekuwin Jerusalem. Ikin əh, emuwin e Nimə Rəha
Uhgin matəfak, kən məplan napilaiirən kit itəm
Uhgin təmos-ipa.
18 E napilaiirən əh, eməplan Iərəmərə tatən-
ipa kəm io məmə, 'Ətul uəhai əh-roiu agin miet
Jerusalem. Məto-inu netəm ikin-u okol kəsotətəlig-
inən rəhak nəghatən itəm ik natən.'
19 Məto ekəmə, 'Iərəmərə, netəm əh kotitun wir
məmə aupən ematuwin əpəh e nimə rəha nəfakən
rəhalat mətaskəlim netəm u kotahatətə lam muwa
mətalis ilat matəmki-pən ilat e kalapus.
20 Kən nian netəmim kəmotahtimnu Stipen, kən
nitan təmaiu məto-inu təmatən-iarəp ik. Məto io
min, ematətul itimat min ilat. Kən nikik tətagien
məto-inu kotaht Stipen e kəpiel, kən matehm
rəhalat natimnat.'
21 Məto Iərəmərə təmən-ipa kəm io məmə, 'Uwin.
Məto-inu io etahl-ipən ik ikin əh kəm Iaihluə min.' "
22 Kən kəmoatətəlig-in wir kətoarus tən nam-
nun. Məto nian kəmotəto nəghatən əh, motagət
əfəməh məmə, "!Otiləs-iarəp suah un, kohamnu! !
Təsəwirən məmə otatig!"
23 Kəmoatəkəike motagət əfəməh motərakin
əpnapin əm rəhalat natimnat, moatəmik nimoulul
katərakin əpnapin əm.
24 Kən etəm Rom itəm tərəmərə mopael min tən
məmə okiləs kan əpəh e nimə rəha mopael min.

22:18: Wək 9:29-30 **22:19:** Wək 8:3; 26:9-11 **22:20:** Wək 8:1
22:21: Wək 9:15

Kən təmə okalis məto-inu tolkeike məmə Pol otən
kəm in məmə netəmim kotagət pik lan nəhlan o
naka.
25 Məto nian kəmoatietain wir Pol məmə oko-
talis, kən tən-ipən kəm netəm-iasol min əh kit rəha
mopael min itəm tatətul iuəhkir ron məmə, "!Ei! Io
etəm Rom u. ?Tətuatip məmə onəkotalis io nian
esuwinən əh e kot?"
26 Nian etəm-iasol rəha mopael min təmətо
nəghatən əh, təmuwin məplan etəm tərəmərə elat
mən-ipən kəm in məmə, "!Ei! !Okəmə naka ik
nəkəruru suah əh in etəm Rom!"
27 Kən etəm tərəmərə e mopael min əh tətapəh
o Pol məmə, "!Ei! Ən wir-tu məmə ik etəm Rom
pahrien o kəp."
Kən Pol tən məmə, "Əwəh. Iatən pahrien."
28 Kən etəm tərəmərə e mopael min təmə,
"Emətou məni pik o negəhan-inən io məmə ekuwa
io etəm Rom."
Məto Pol təmə, "Rəhak tata in etəm Rom. Kən tol
nəhlan, io etəm Rom."
29 Kən əmun mopael min itəm kəmoatətul matip
məmə okotalis Pol kəmotaut kani məntaalat ka
isəu. Kən nian etəm-iasol əh təmitun məmə Pol in
etəm Rom, kən təməgin məto-inu tinəlis rəkis e sen.

Pol təmətul aupən e kaonsel

30 Kən lawigin, kən etəm tərəmərə e mopael min
əh tolkeike məmə otitun ətuatip məmə tahro netəm
Isrel koatol nəhlan e Pol. Kən mən kikis rəkis sen
lan, kən maun-in pris asol min ne netəm-iasol rəha
kaonsel rəha netəm Isrel məmə okotəpələh kəghat,
kən muwin miləs Pol muwa tətul aupən in ilat.

22:25: Wək 16:37 **22:29:** Wək 16:38

23

1 Kən Pol təmətag-pən ətuatip əm o netəm rəha
kaonsel, kən mən məmə, “Piak min. E rəhak
nəmegəhən aupən mətoarus-pa u-roiu, esətoən
məmə nikik otəgin məmə emol nat tərat kit e
niganəmti Uhgin.”
2 Kən pris asol agin əh Ananaeas tən-ipən kəm
netəm koatətul iuəhkir ron məmə kit otem-pən
nohlin.
3 Məto Pol təmən-ipən kəm in məmə, “!Uhgin otol
mihin min lam! Ik nakahmen e nimə itəm kəmol
pen lan təruən pik əm ihluə, məto tamkimik əpəh
imə. ?Tahro natəpələh ikin-u mətakil io e Lou
rəhatat, məto ik nəmən məmə kit otem io? Ik
ninətgəhl rəkis Lou əh.”

4 Netəm koatəpələh iuəhkir o Pol kotəmə, “?Tahro
natəghat rat e pris asol agin rəha Uhgin?”

5 Kən Pol təmə, “Piak min. Io esitun agin-əhən
məmə in pris asol agin rəha Uhgin. Məto io
ekitun məmə Naoa Rəha Uhgin tatən nəhlan məmə,
‘Əsəghat ratən e netəm itəm kotepət lam.’ ”

6 Kən təməplan məmə nəwtain kaonsel məsin ilat
Satusi min, kən nəwtain məsin ilat Farisi min. Kən
in təməghat əfəməh məmə, “Piak min. Io Farisi kit.
Rəhak tata ne tipik min, ilat Farisi min. Məto netəm
u kotolkeike əm məmə okotiuw-iarəp io e kot məto-
inu eməlləhəu-pən rəhak nətəligən e nahatətəən u
rəhatat məmə etəm təmimis otəpanəmegəh min.”

7 Nian təmən rəkis əm nəghatən əh, kən Farisi ne
Satusi min kəmotərgəhəu asol əpəh imə e kaonsel,
kən minotəhap ilat min, minotol nənən kəiu.

23:2: Jon 18:22-23 **23:3:** Mat 23:27 **23:6:** Wək 26:5

8 Məto-inu Satusi min koatən məmə nian etəmim otimis, okol təsəmegəh minən. Kən moatən məmə nagelo tikə, kən narmin tikə. Məto Farisi min koatən məmə, nat miləhal əh, in nipahrienən.

9 Məto-inu o nat əh, kən ilat kəmotagət pik ron. Kən nəghatən rəhalat təmər muwin ilis.

Kən iəgətun min neen rəha Lou u Farisi min, kəmotən əskasik məmə, "Itimat esotəplanpənən nəghatən rat kit ne e suah u. Okəmnaka nipahrienən məmə narmin kit o nagelo kit təməghat kəm in."

10 Kən nərgəhəuən təməskasik pik. Kən etəm tərəmərə e mopael min əh, təgin məmə okəmə okotiləs Pol əh-roiu, okotearəsin-earəsin. Kən tahlipən rəhan mopael min məmə okotuwin kiləsirəkis Pol kiləs kan min əpəh iməlat ikin.

11 Kən lapin əmun, Iərəmərə tuwa o Pol mən-ipən kəm in məmə, "Nat əh, nat əpnapin əm. Əsəginən. Ik nəmən-iarəp rəkis io ikin-u Jerusalem. Kən onəkol mihin min əpəh Rom."

Netəm Isrel neen kəmotən anion məmə okotohamnu Pol

12 Kən lawigin, netəm Isrel neen kəmotəpələh e nəghatən kit, kən motən anion məmə okotohamnu Pol. Kən motol nəniəkisən kit məmə okəsotagwənən ne motənim nəhau kətoarus okotohamnu Pol. Kən okəmə okotətgəhl nəniəkisən əh, pəs Uhgin otoh ilat kotimis.

13 Ilat taprəkis-in foti itəm kəmoatol anion noa əh.

23:8: Mat 22:23 **23:11:** Wək 27:24; 28:16,23

14 Kən kəmotuwin o pris asol min, ne netəm-
iasol min rəha niməfak rəha netəm Isrel, motən-
ipən kəm ilat məmə, “Emotol nəniəkisən kit məmə
esotunən nat kit mətoarus ekotohamnu Pol.
15 Kən itəmat ne netəm rəha kaonsel
onəkotəkəike kahl-ipən nəghatən kəm etəm
tərəmərə e mopael min rəha Rom motətapəh ron
məmə, otəkəike miləs min Pol muwa u ikin-u,
kən moteiuə lan məmə onəkotəplan o natimnat
min əh rəhan. Kən itimat ekotəhluaig e suatip
kətalkəlik məmə okotiləs kətah u, kən ekotaskəlim
kohamnu.”
16 Məto rəhn ioanian Pol kit iərman, nəti winin,
təmətо nəghatən əh, kən muwin əpəh imə mopael
min ikin mən-iarəp kəm Pol.
17 Kən Pol taun-in etəm-iasol kit rəha mopael
min tuwa, kən tən-ipən kəm in məmə, “Awi, okol
nakit etəm aluə u muwin tehm etəm tərəmərə e
mopael min. In tatos nəghatən kit məmə otən kəm
in.”
18 Kən mopael əh tit mian o etəm tərəmərə elat.
Kən mən-ipən kəm in məmə, “Suah u Pol itəm
tətatig e kalapus, təmaun-in io məmə oekit etəm
aluə u muwa kəm ik. In tatos nəghatən kit məmə
otən kəm ik.”
19 Kən etəm tərəmərə e mopael min əh, tos nelmi
suah apon mian əpəh ikin kit ilau pisin əm, kən
mətapəh ron məmə, “?Naka əh nakəmə nakehm io
ron?”
20 Kən suah un təmə, “Netəm-iasol min əpəh Isrel
kəmotegəhan rəkis məmə olawig kotuwa kətapəh
ron ik məmə onakit Pol mian əpəh e kaonsel
rəhalat. Okoteiuə-in ik məmə kaonsel tolkeike

23:15: Wək 25:3

məmə otəplan wir min-tu nəghatən min rəha suah əh.
21 Məto awi, əsegəhan-inən ilat kotiuw-pən ik. Məto-inu rəhalat netəmim taprəkisi foti okotuwa katəhluaig e suatip katəsahgin. Ilat kəmotol nəniəkisən kit məmə okəsotagwənən məsotənimən nəhau mətoarus okotohamnu pitən Pol. Kən minoatətul matip əm əh-roiu məmə okotol nat əh, moatəsahgin əm rəham nəghatən."
22 Kən etəm tərəmərə e mopael min apon təmə, "Əsən minən kəm suah kit məmə nəmən-ipa nəghatən u kəm io." Kən mahl-ipən tatuwin.

Kəmahl-ipən Pol kəm Filiks u kapman rəha Rom

23 Kən etəm tərəmərə e mopael min taun-in rəhan etəm-iasol kəiu mən-ipən kəm ilau məmə, "Okian muən kəm mopael min ilat rafin fo-hanrit-sepinte məmə okotətul matip o nuwinən Sisaria. Kən tu-hanrit okotaliwək əm, kən sepinte okotasuə e hos, kən tu-hanrit itəm okotəmik niro okotətul matip. Okotiet e nain klok əh-roiu lapin.
24 Kən motəkəike kiləs hos neen məmə Pol otəpələh elat, kən motiləs motuwin kəm kapman əh Filiks, kən moatehm wir məmə okəsolən nat kit lan e suatip."
25 Kən etəm-iasol rəha mopael min təmətə naoa kit mos-ipən kəm itəm mil un məmə okotiləs kan kəm kapman asol əh Filiks. Naoa un tatən məmə,

26 "Filiks. Ik etəm ilis pik pahrien. Io Klotias Lisias iatəte naoa kəm ik itəm ik natərəmərə e kapman, kən iatən təwir kəm ik.
27 Suah u, noanol min rəha Isrel kinotaskəlim rəkis, kən iuəhkir kotohamnu. Məto io eməto

məmə in etəm Rom, kən ekuwin itimat rəhak
mopael min kiləs-irəkis olat.
28 Emolkeike məmə ekegəs-in-tu məmə nat
naka təmol təsətuatipən itəm koatəplan-pən lan,
mol kotiləs motuwin e kaonsel rəhalat.
29 Kən eməplan məmə in təsolən nat tərat kit
ne itəm otimis ron, o məmə otuwin o kalapus ron.
Nəghatən min itəm koatətu-pən lan in nat kit e
rəhalat atip əm lou.
30 Məto uarisig suah kit təmuwa mən-ipa kəm
io məmə netəm Isrel koatol anion noa kit məmə
okotohamnu, kən nikik təht məmə təwir məmə
ekahl-ipinə kəm ik. Enən-ipən rəkis kəm netəm
əh itəm koatol timəht kəm in məmə okotimnə kən-
ipinə kəm ik nat tərat min itəm koatəplan-pən lan.
Inəh namnu rəhak nəghatən."
31 Kən mopael min kəmotol əm məmə inu ne
etəm tərəmərə elat təmən mihin. Kəmotiləs Pol
motuwin e taon əh Antipatris lapin. 32 Kən
lawigin, mopael min itəm kəmotaiu e hos min, ilat
əm kotiləs Pol motuwin. Kən mopael neen min
kəmotitəlig-pa iməlat ikin.
33 Mopael min əh kəmotiləs motuwin əpəh Sis-
aria, kən motiləs-ipən naoa kəm etəm-iasol əh Fi-
liks, kən motələhəu-pən Pol e nelmin.
34 Nian kapman u təmafin naoa, kən mətapəh o
Pol məmə, "?Ik etəm hiə?" Kən nian təmətо məmə
Pol in etəm Silisia,
35 in təmən məmə, "Nian netəmim okotuwa
kən-iarəp natimnat itəm koatəplan-pən əh lam,
io ekən kot otəpələh o nətəligən u rəham, kən io
ekakil." Kən mən-ipən kəm rəhan mopael min

23:27: Wək 21:30-33; 22:25-27 **23:28:** Wək 22:30 **23:30:** Wək 23:16-23; 24:1-9

məmə okotiləs-ipən Pol e nimə rəha kapman rəha Rom itəm Kig Herot Asol təmiləkin aupən, motaskəlim əh-ikin.

24

Pol təmətul aupən e Filiks e kot

1 Nian faif tinuwin rəkis, kən pris asol agin, nərgin u Ananaeas, təmuwin Sisaria ilat netəm-iasol min neen rəha Isrel ne ienatig e lou,* nərgin u Tetalas. Nian kəmotiet-pa, kən motuwin kətul e niganəmti Filiks kən motən-iarəp nəghatən min itəm nikilat təht məmə Pol təmol təsətuatipən.
2 Kən kəmotaun-in Pol məmə otuwa imə e nəghatən, kən Tetalas tatən-ipən nəghatən min rəhalat kəm Filiks məmə, "Etəm-iasol. Ekotisiai-in pik ik məto-inu ik ilis pahrien. Kən nolən rəham o nəmikən itimat in tatətuatip wir. Imatimat ikin təməməlinu nuwəh rəkis mətoarus-pa u-roiu. Kən ik nəməg-ətuatip-in rəkis nolən u ikin-u məmə otol nəmegəhən ne natigən rəhatimat təwir.
3 Kən nian rafin kitat koatəto təwir o natimnat min əh, kən ekotənwiwi pik ik ron.
4 Esotolkeikeən məmə ekaskəlim pik ik, məto ekətapəh ron ik məmə onakasəkitun itimat mətəlig-in wir-tu nəghatən əkuəkir u rəhatimat.
5 "Itimat emotəplan rəkis məmə suah əh in etəm tərat kit. In nəukəti nəratən tepət e ikin min e nitən min. In tatol itimat netəm Isrel ekoatərgəhəu pik, kən etəm-iasol rəha netəm koatuarisig-in suah ilouin etəm Nasaret.

---

* **24:1:** Ienatig e lou in suah kit itəm titun wir lou mataghat e kot.
24:5: Wək 17:6

6 Kən in mətalkut məmə otol Nimə Rəha Uhgin
tamkimik e niganəmti Uhgin, kən ekotaskəlim.†
8 Kən okəmə nakətapəh ron, nəkitun nətoən
nəghatən min u tiet e nohlin itəm iatən-ipinə kəm
ik."
9 Kən netəm Isrel kəmotegəhan e nəghatən rəha
loea əh moatən məmə, "Nəghatən min rafin əh, in
nipahrienən."

Pol təmuhalpin nəghatən

10 Kən Filiks torin-pən rəhn-kapə kəm Pol məmə
otəghat. Kən Pol təghat məmə, "Etəm-iasol Filiks.
Io ekitun wir məmə ik nəmatakil e kot netəm u ikin-
u imatimat ikin e nup tepət rəkis. Kən tol nəhlan
nikik tagien məmə ekən-iarəp nəwtain nəghatən
rəhak kəm ik.
11 Io emuwin Jerusalem minos əm nian tuelef əm
məmə ekuwin məfak. Kən ik nəkitun natətapəh-
inən nat u məmə in nipahrienən o neiuəən.
12 Netəm u koatətu-pa nəghatən u lak,
kəsotəplanən ne məmə ekuərgəhəu itimlau suah
kit əpəh e Nimə Rəha Uhgin. Kən məsotəplanən
məmə iatol netəmim koatərgəhəu əpəh e nimə
rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel, o ikin min əpəh
e taon. !Kəp!

---

† **24:6:** E kopi oas min neen rəha Niutesteman itəm kəməte e nəghatən Kris aupən, nəghatən pisin kit min əh-ikin itəm tatilpin nəghatən u matən məmə, "Kən emotən məmə ekotətu-pən nəghatən kit lan e kot e nolən rəha Lou rəhatimat. 7 Məto Lisias itəm tərəmərə e mopael min, təmiləs nəlugi nənən rəhatimat, kən ilat rəhan netəmim kəmoteuw rəkis min suah u otimat. 8 Kən mələhəu nənən kit məmə netəmim itəm koatəplan-pən nəratən kit e suah u, otəkəike muwa mən-ipinə kəm ik." **24:6:** Wək 21:28-30

13 Kən okol təsəgətun ətuatipən kəm ik məmə
nəghatən itəm koatən lak u-roiu in nipahrienən,
məto-inu in neiueiuəən.
14 “Məto ekitun nən-ipinən kəm ik məmə
nipahrienən məmə nian iatətəu-pən Suatip Rəha
Iesu itəm netəm Isrel kotəmə in nəfakən neiuəən,
io iatəfak kəm Uhgin rəha tipitimat min, kən io
iatən nipahrienən e nəghatən min itəm kəməte e
Lou rəha Moses ne nəghatən rəha ien min rəha
Uhgin aupən.
15 Io iatələhəu-pən əm rəhak nətəligən kəm
Uhgin məmə in otol kəm netəm kəmotimis məmə
okotəmegəh min, netəm u kotətuatip ne netəm
kəsotətuatipən. Inu nətəligən kitiəh əm itəm nikilat
tatəht.
16 Məto-inu tol nəhlan, kən etalkut pik məmə ekol
nat naka itəm io ekitun məmə tətuatip e niganəmti
Uhgin ne netəmim.
17 “Uarisig e nup neen itəm emiet u ikin-u
Jerusalem, kən emitəlig-pa min məmə ekos məni
muwin kəm netəm imak ikin, kən mol sakrifais
min əpəh e Nimə Rəha Uhgin.
18 Kən nian ematol əh nat əh, kən enətuatip rəkis
e niganəmti Uhgin, kəmotəplan io əpəh e Nimə
Rəha Uhgin. Kən sənəmə itimat netəmim tepət, kən
məsotərgəhəu minən.
19 Məto netəm Isrel neen itəm kəmotisi-pən Esia,
kəmoatətul əh-ikin e nian əh. Kən okəmə koatos
nəghatən kit tərat lak, təwir əm məmə ilat okotuwa
kətul e niganəmtim kən-iarəp.
20 Məto okəmə kəpə, təwir məmə netəm Isrel min
u itəm koatətul ikin-u, okotən-ipinə ətuatip kəm ik

24:15: Jon 5:28-29 **24:18:** Wək 21:17-28

nat naka itəm emol təsahmenən e nian emətul e niganəmti kaonsel rəhalat.
21 Kəmotetəhau io o nəghatən kitiəh əm məmə
nian emətul aupən-in elat, magət əfəməh elat
məmə, 'Itəmat nakotakil io u-roiu məto-inu io iatən
nipahrienən məmə netəm kəmotimis okotəmegəh
min.' "
22 Suah əh Filiks in titun wir Suatip Rəha Iesu.
Kən təmahtosig-in nəghatən əh məmə, "Nian Lisias
u etəm tərəmərə e mopael min otiet-pa ikin-u, kən
epanos-ipinə nəghatən e nəpələhən u-roiu."
23 Kən Filiks təmən-ipən kəm etəm tepət e mopael
min məmə okoatehm wir Pol kən təmegəhan-in
rəhan min məmə kotitun nosən natimnat itəm in
tolkeike motuwa kəm in.

Pol təməghat kəm Filiks ne rəhan pətan

24 Kən uarisig e nian neen, Filiks təmit rəhan
pətan Trusila muwa u noanol kit rəha Isrel. Kən
Filiks tən-ipən kəm ilat məmə okotit Pol motuwa-tu
tətul aupən in. Kən nian Pol təmuwa, kən matəghat
kəm ilau matən-ipən nolən min rəha nahatətəən e
Kristo Iesu.
25 Kən Pol təmatən-iarəp rəhan nipəgnəmtin min
kəm ilau məmə otiuw rəhalau nətəligən. Kən nian
in təməghat e nolən rəha nəmegəhən itəm tətuatip,
ne nolən itəm suah kit tatərəmərə e rəhan nətəligən
ne nolən min, ne nian Uhgin otakil netəmim
lan, kən Filiks təməgin təməgin kən mən məmə,
"Tinahmen. Iet əh. Okəmə ekos nian kit min, kən
panaun-in min ik."
26 Kən nian tepət tatən-ipən məmə Pol otuwa
matuəghat, məto-inu in tolkeike məmə otəto Pol,

24:21: Wək 23:6 **24:22:** Wək 23:26

məto nat kit min, nikin təht məmə okəmə naka Pol otos-ipən məni neen kəm in pəs in tahl-iarəp.
27 Kən nian tinos nup kəiu, Filiks təmeiuaiu e kapman, kən suah kit nərgin u Posias Festas təmos nəmeen. Məto Filiks təmapəs Pol tətatig əm e kalapus məmə otol niki netəm Isrel tətagien.

25

Pol təmətapəh məmə otəplan Sisa

1 Nian Festas təmol kapman minos əm nian kisil, kən miet Sisaria muwin əpəh Jerusalem.
2 Ikin əh, pris asol min ne netəm-iasol min rəha Isrel kəmotən-ipən kəm Festas nakilən rəhalat e natimnat neen itəm nikilat təht məmə Pol təmol təsətuatipən.
3 Kəmotətapəh məmə Festas otol nəwialat, kən motolkeike məmə otahl-ipən Pol titəlig-pən əpəh Jerusalem, məto-inu ilat kəmotol anion noa kit məmə okotohamnu Pol e suatip.
4 Məto Festas təmə, "Pol otətatig əm e kalapus əpəh Sisaria. Kən otəsuwəhən, ekitəlig-pən əh-ikin.
5 Kən rəhatəmat neen netəm-iasol okotəkəike motətəu-pa io ekotuwin Sisaria, kən okəmə Pol təmol nat kit təsahmenən, kən okotətu-pa kəm io."
6 Kən Festas təmatig mos nian eit o ten ilat min ilat, kən mitəlig muwin əpəh Sisaria. Kən kəmən lawigin, tahl-ipən nəghatən məmə okit Pol ka, tətul e kot, kən muwin məpələh e jea itəm etəm tətakil nəghatən tatəpələh ikin.
7 Nian Pol təmuwa imə, netəm Isrel itəm kəmotisi-pən Jerusalem kəmotətul kitəlau in

25:2: Wək 24:1 **25:3:** Wək 23:15

moatən-iarəp nəghatən əskasik neen e Pol, məto
suatip tikə itəm otəgətun rəhalat nəghatən məmə
koatən pahrien.
8 Kən Pol təmuhalpin nəghatən rəhalat məmə,
"Esolən nat kit tərat e Lou rəha netəm Isrel, ne
Nimə Rəha Uhgin, ne Sisa u tərəmərə e ikin min."
9 Məto Festas tolkeike məmə otol niki netəm Isrel
tagien kən mətapəh o Pol məmə, "? Nikim tagien
məmə onəkuwin Jerusalem? ? Pəs ekimnə ikin
makil rəham nəghatən e nənən min u?"
10 Kən Pol təmə, "Io iatətul e kot rəha Rom, itəm
rəhan etəm-iasol in Sisa. Kən tətuatip məmə on-
akakil nəghatən ikin rəhak. Kən ik nəkitun rəkis
məmə esolən nat kit tərat e netəm Isrel.
11 Okəmə emətgəhl lou o emol nat kit tərat məmə
ekimis ron, kən okol esətapəhən kəm ik məmə,
nakiləs-irəkis io o nat əh. Məto okəmə nənən min əh
koatən lak kəsotətuatipən, kən suah kit tikə məmə
otos-ipən io e nelmilat. Məto ekolkeike əm məmə
Sisa in otakil nənən min u itəm koatən lak."
12 Kən Festas təməghat e nənən əh məsin ilat
rəhan min netəmim itəm kotakil nəghatən.
Kən uarisig tən-ipən kəm Pol məmə, "Ik nəmən
məmə nakolkeike məmə onəkuwin məplan Sisa
o nəghatən u rəham. Kən təwir əm. Ik onəkuwin
məplan Sisa."

Pol təmətul aupən e Kig Akripa 2

13 Nian neen min təmuwa muwin, kən Kig
Akripa ne winin nərgin u Pernis, ilau kəmuea
Sisaria məmə okuəplan Festas muən təwir kəm in.
14 Kən nian kəmuatig ikin əh nian neen, kən
Festas tən-ipən kəm kig natimnat neen itəm katən

25:7: Wək 24:5-6

e Pol. In təmən məmə, “Suah kit u ikin-u e kalapus,
itəm Filiks təmiləs-ipən.
15 Nian emuwin Jerusalem, kən pris asol min ne
netəm-iasol rəha Isrel kəmotən-iarəp nipəgnəmtin
neen lan məmə tatol təsətuatipən motətapəh məmə
ekən-iarəp məmə in təmol tərat kən otos nalpinən
ron.
16 Məto emən-ipən kəm ilat məmə, ‘Itimat netəm
Rom sənəmə nolən u rəhatimat məmə okotegəhan-
in əm etəmim tuwin e nelmi netəmim itəm koatən
məmə təmol nat kit təsətuatipən. Məto təkəike
mətul aupən-in ilat muhalpin rəhalat nəghatən
itəm katətu-pən lan.’
17 Kən nian netəm Isrel min əh kəmotuwa,
eməsiuw-pən minən, məto kəmən lawigin əm, kən
ekotuwin kəpələh e nimə kot kən motaun-in min
Pol məmə otuwa mətul aupən.
18 Nian rəhan tikimir min kəmotətul motəghat,
məto kəsotənən məmə təmol nat naka tərat itəm
nikik təmatəht məmə okotən mihin.
19 Ilat kəmoatən-iarəp əm nərgəhəuən kit rəhalat
e nəfakən rəhalat, kən moatən nənən e etəm
təmimis kit, nərgin u Iesu, itəm Pol tatən məmə
suah əh tatəmegəh.
20 E natimnat min əh, io esitun wirən nənən lan
məsin, kən mol ekətapəh o Pol məmə, ‘? Tahro,
nikim tagien məmə nakuwin Jerusalem? ? Pəs
ekimnə ikin makil nənən min itəm katən lam?’
21 Məto Pol təməsegəhanən, kən mətapəh məmə
ekahl-ipən in Rom kəm Sisa, pəs in otakil nənən
min əh itəm katən lan. Kən emən-ipən məmə rəhak
netəmim okoatehm wir mətoarus ekehm suatip
kit, kən panahl-ipən tuwin məplan Sisa.”

25:14: Wək 24:27

22 Kən Kig Akripa təmən kəm Festas məmə, “Io
min iakolkeike məmə ekəto nəghatən rəha suah
əh.” Kən Festas təmə, “Təwir əm. Olawig nakəto
rəhan nəghatən.”

23 Kəmən lawigin, kən Kig Akripa ne Pernis
kəmuea e nimə kot, kən netəm-iasol itəm
koatərəmərə e mopael min, ne netəm-iasol pik
min e taon əh Sisaria kəmotuwa, kən kəmotol
nolən asol min rəha nisiaiiən. Kən Festas tahl-ipən
rəhan mopael min məmə okotuwin motiləs Pol
motuwa.
24 Kən Festas təmə, “Kig Akripa ne itəmat rafin
itəm nakoatəpələh u ikin-u roiu. Suah u itəm
tatətul aupən-in itəmat, netəm Isrel u ikin-u ne
Jerusalem koatəghat kəm io ron nian rafin. Nian
rafin kotagət əskasik lak məmə təsəwirən məmə
ekegəhan-in suah əh tətatig, məto təkəike mimis.
25 Məto io esəplanən nat tərat kit lan ne, itəm ekol
nalpinən kəm in e nimisən. Məto nian in təmətapəh
məmə otuwin məplan Sisa əpəh Rom, kən nikik təht
məmə ekegəhan-in.
26 Məto esosən nəghatən ətuatip kit ne e nat u
məmə ekəte naoa lan mahl-ipən kəm Sisa. Kən
tol nəhlan, ekiləs muwa məmə otətul aupən
e niganəmtim, Kig Akripa, ne itəmat rafin.
Iakolkeike məmə ik onakehm min-tu kən mitun
natimnat min əh, kən nian kilau okuəplan
natimnat rafin min əh, pəs ekitun nəteən naoa
lan kit mahl-ipən kəm Sisa.
27 Ekitun məmə təsətuatipən məmə ekahl-ipən
etəm tatol kalapus kit kəm Sisa, kən məsən-ipən
ətuatipən kəm in məmə nat naka təmol tərat.”

26

Pol təməghat e niganəmti Kig Akripa

1 Kən Kig Akripa tən-ipən kəm Pol məmə, “Ik
nəkitun nənən nəwtain nəghatən əh itəm katən
lam.” Kən Pol təmiləs-ipər nelmin mefətutu ilat
lan, kən muhalpin rəhalat nəghatən mən məmə,
2 “Kig Akripa. Nikik tagien pik agin roiu məmə
ekətul e niganəmtim, kən mən-iarəp rafin nənən
min itəm netəm Isrel koatətu-pa lak.
3 Nikik tagien məto-inu ik nəkitun wir nolən min
e kastom rəha netəm Isrel e natimnat min itəm
ilat koatəghat pik ron. Kən awi, okol nakətəlig-in
mətig-tu rəhak nəghatən.
4 “Netəm Isrel rafin kotitun natimnat rafin e
rəhak nəmegəhən məmə tahro nulan e rəhak
natigən, nian ematəkəku e nətuounən imak ikin
e rəhak nəptən, mətoarus-pa uarisig emuwin
Jerusalem.
5 Netəm əh kotitun io nuwəh rəkis, kən okəmə
nikilat tagien, kotitun nənən məmə io Farisi kit
nian ematəkəku rəkis mətoarus-pa u-roiu. Kən
netəm əh Farisi min, ilat koatətəu-pən wir agin
Lou rəha nəfakən rəha netəm Isrel, maprəkis-in
netəmim rafin.
6 Kən roiu u, iatətul ikin-u məmə ik onakakil
rəhak nəghatən min məto-inu io iatələhəu-pən
rəhak nətəligən e nəniəkisən itəm Uhgin təmol
aupən ilat tipitimat min.
7 Nəniəkisən u kitiəh əm itəm netəm tuelef
noanol min rəhatimat itəm kəmoatəfak kəm Uhgin
lapin ne e nərauiəgən məmə okotos. ?Kig Akripa,
iatələhəu-pən nətəligən rəhak nəhlan, məto tahro

26:5: Fil 3:5-6

netəm Isrel min u koatən-ipən nəghatən min əh lak?
8 ?Tahro tiəkis pik otəmat o nənən nipahrienən
məmə Uhgin titun nolən etəm təmimis təmegəh
min?
9 “Aupən, io min eməplan məmə tətuatip məmə
ekol natimnat tepət pəs mərəkin suah Iesu, etəm
Nasaret.
10 Nat əh inəh ematol əpəh Jerusalem. Pris asol
min kəmotegəhan-in io kən ekəmki-pən netəmim
tepət rəha Iesu e kalapus. Kən nian kəmakil ilat e
kot, kən kohamnu ilat, kən io emegəhan məmə in
nat təwir agin kit.
11 Nian tepət iatuwin e nimə rəha nuəfiminən
rəha netəm Isrel matol nalpinən kəm ilat matol
məmə ilat okotən rat Iesu. Nikik təmətahmə pik
ematetəhau ilat, kən matitəp ilat nian rafin. Kən
kotagim kan e taon isəu min ikin pisin pisin min,
məto ematitəp əh ilat.”

Pol təmən-iarəp rəhan nuwamən o Iesu (Wək 9:1-19; 22:6-16)

12 Kən Pol təməkəike matən məmə, “Nian kit
ematuwin əpəh Tamaskes məmə ekol nat əh. Pris
asol min koategəhan-in io, kən motən əskasik kəm
io məmə ekəike mol.
13 Kig Akripa, e nilugi nian, ematuwin e suatip,
kən məplan nəhag-əhagən kit təmisi-pən e neai
muwa masiəgəpin io ne netəm koatuarisig-in io.
Nagəhagən əh, tatuəp taprəkis-in mitgar.
14 Kən emotiet e nəptən motəto nəwian kit təmisi-
pər e neai matəghat kəm io e nəghatən Isrel məmə,
‘!Sol! !Sol! ?Tahro nakatol tərat pik kəm io nulan?

26:7: Wək 23:6; 28:20 **26:9:** Wək 8:3

Nolən əh in tatərəkin atip əm ik. Ik nakatoh rəhak nalpəkauən, kən nakahmen e kau itəm kəmaru e nig kəməgət tasilə lan, məto in tatol wael, kən nig təməha mətaru, kən matol nahməən asol atip əm kəm in.'
15 Kən ekətapəh ron məmə, '?Məto Iərəmərə, ik pah un?'
Kən Iərəmərə tən-ipa kəm io məmə, 'Io Iesu itəm nakatol tərat lan.
16 Məto ətul. Emitəpun rəkis ik məmə ik rəhak etəmim. Kən onakən-iarəp kəm netəmim rafin natimnat itəm nəməplan u-roiu, ne natimnat itəm epanol, ik nəkəplan.
17 Oekiləs-irəkis ik e nelmi netəm Isrel ne nelmi Iaihluə min itəm io ekahl-ipən ik məmə onəkuwin mən-iarəp io kəm ilat.
18 Onəkəike merəh e niganəmtilat məmə okotəuhlin ilat motiet e napinəpən motuwa e nəhag-əhagən. Kən motiet e nəsanənən rəha iərmis motuwa o Uhgin. Kən Uhgin otafəl rəhalat nolən rat min, məto-inu kəmotən nipahrienən e nəghatən itəm iatən. Kən ilat okotuwa iməlat ikin ilat netəm u Uhgin tinəmitəpun rəkis ilat.' "

Pol təmən rəhan wək

19 Kən Pol təməkəike matən məmə, "Kig, io iatol natimnat itəm Uhgin təmən kəm io e nat kit tah-men e napilaiirən.
20 Io iatən-iarəp rəhan nəghatən emətuoun əpəh Tamaskes, kən uarisig u ekuwin matən-iarəp əpəh Jerusalem, ne ikin min e nitən Jutia, ne ima netəm ikin min rafin u Iaihluə min. Kən matən-iarəp kəm ilat məmə okotəkəike kəuhlin ilat e rəhalat nolən

26:18: Aes 42:16; Efes 2:2; Kol 1:13

rat min motahatətə e Uhgin, kən motol natimnat itəm tatəgətun məmə kəmotəuhlin pahrien ilat.
21 Məto-inu o nat əh, kən netəm Isrel kotiləs io əpəh e Nimə Rəha Uhgin motolkeike məmə okoto-hamnu io.
22 Məto Uhgin tətasitu lak nian rafin mol iatətul ikin-u-roiu matən kəm netəm u ləhau, ne netəm koatos nərəmərəən, nat naka itəm eməplan, kən matən əm natimnat itəm Moses ne ien min rəha Uhgin kəmoatən məmə otəpanol mihin.
23 Kəmotən məmə Kristo əh itəm Uhgin təmən məmə otahl-ipa, in otəto nahməən e nipətin kən panimis. Kən meto inu in otətuoun məmegəh min e nimisən, kən otəgətun nəhag-əhagən kəm netəm Isrel ne Iaihluə min, məmə nəhag-əhagən u in suatip itəm Uhgin otosmegəh ilat."

Pol təmalkut məmə Kig Akripa otitun Iesu

24 Nian Pol təmatəghat əh, Festas təmagət əfəməh lan məmə, "! Pol ik ninətalməl! ! Rəham nitunən tinəfəməh pik agin, kən roiu əh rəhm-kapə natitəlau!"
25 Məto Pol tən-ipən kəm in məmə, "Etəm-iasol rəhak Festas, io esalmələn. Nəghatən min u iatən, kotətuatip əm, kən ilat nipahrienən.
26 Io ekitun nəghat ətuatipən kəm kig, kən okol esaulisən məto-inu ekitun məmə in titun rəkis natimnat min u. Ekitun məmə in təmos rafin nəghatən min əh, kən sənəmə in nat kit itəm kəmol anion-pən huə kit təkəku ikin.
27 ? Kig Akripa, tahro? ? Nakotən nipahrienən e nəghatən itəm ien min rəha Uhgin kəmotəte? Ekitun məmə ik nakatən nipahrienən elat."

26:23: Luk 24:44-47; 1 Kor 15:20

28 Meto kig tən-ipən kəm Pol məmə, “?Nikim təht
məmə e nian əkuəkir əm huə roiu, nəkitun niuw-
pamən io məmə io ekuwa Kristin kit?”
29 Məto Pol təmə, “Nat əpnapin əm məmə in nian
əkuəkir o in nian əfəməh, iatəfak-pən kəm Uhgin
məmə sənəmə ik pisin əm, məto netəmim rafin itəm
kəmotəto rəhak nəghatən roiu, Uhgin otosmegəh
ilat, kən məmə otahmen lak, məto sen əm u itəm
kəməlis io lan, esolkeikeən məmə okəlis itəmat
lan.”
30 Kən Kig təmətul ilat kapman u Festas, ne Per-
nis, ne netəmim rafin itəm koatəpələh,
31 kən motiet, moatən-ipən kəm ilat min məmə,
“Suah əh təsolən nat kit tərat məmə in otimis ron o
muwin e kalapus ron.”
32 Kən Kig Akripa tən-ipən kəm Festas məmə,
“Nəkitun nahl-iarəpən suah əh, məto in əmun in
tolkeike məmə Sisa otakil rəhan nəghatən.”

27

Mopael min kəmotit Pol motuwin Rom

1 Nian kəmotegəhan məmə oekotuwin Itali,
kəmotələhəu-pən Pol ne netəm koatol kalapus
neen min e nelmi etəm-iasol kit rəha mopael min,
nərgin u Julias. In tatərəmərə e mopael wan-
hanrit. In e mopael u katən məmə, “Mopael Rəha
Sisa.”
2 Kən nego kit təmiet əpəh Atramitiam matuwa,
kən minatig məmə otitəlig-pən min əpəh Esia, kən
ekotuwin lan. Kən etəm Masetonia kit təmətəu-pa
itimat, nərgin u Aristakas, in etəm Tesalonaeka.

27:2: Wək 19:29

3 Kən lawigin ekotiet-pa Saeton. Kən Julias təmatol
təwir kəm Pol, kən megəhan in məmə otuwar
muwin məplan rəhan neen netəmim itəm titun
ilat. Kən ilat kəmoatehm wir Pol.
4 Kən ekotiet min ikin əh, kən nimətag tatiləs
itimat, kən motitəlau e nikali nitən əh Saepras itəm
nitəhəi təmənlinu ikin.
5 Kən emotaiu ihluə e Silisia ne Pamfilia, kən
motiet-pa Lisia e taon Maera.
6 Ikin əh, etəm tərəmərə mopael min təmuwin
məplan nego kit itəm təmiet Aleksantria matuwin
Itali. Kən təmki-pən itimat lan.
7 Kən emotiet min, məto e nian tepət nego
əh tətaiu mətig əm. Emotalkut məsin məmə
ekotətoarus taon Nitas, kən emotuwa iuəhkir,
məto tiəkis, məto-inu ioatiləs pikən nimətag, kən
okol esotaiuən motuwin təhmin. Kən ekotaiu e
nikalin pis ikin məmə ekotuwin Krit. Emotitəlau
e poen asol əh nərgin u Salmone. Kən motitəlau e
nəwtain nəptən əh,
8 emotaiu ipar ipar əm, məto tiəkis əh. Kən
ekotuwa motiet-pa e ikin kit katən məmə, Pasis
Wir, iuəhkir o taon əh Lasea.
9 Məto-inu emotərəkin əm nian wir tepət təmuwa
muwin, kən nian wir o nuwinən e nego tinol nam-
nun, kən otəsuwəhən əh-roiu, nian rəha niamitə,
kən itəhəi tərat. Nian asol rəha netəm Isrel u
katən məmə, Nian Rəha Nafələn Təfagə, tinuwa
rəkis minuwin e məwig Oktopa. Kən Pol təməghat
məmə okoatəto wir ilat, matən məmə,
10 “Piak min. Iatəplan məmə okotatig e nəratən
tepət e naliwəkən u rəhatat. Timətig əm məmə
itəhəi otərəkin kako min u, ne nego u, kən okəmə
naka kitat min okotimis.”

11 Məto etəm-iasol rəha mopael min tatətəlig-in pik etəm tatiləs nego ne etəm-iasol rəha nego. Kən məsətəlig-in pikən nəghatən rəha Pol.
12 Kən pasis əh təsəwir pikən məmə nego otətul ikin e nian rəha nətəpən məto-inu nian əh, in nian nitəhəi tatəsəsau pik lan. Kən ilat tepət kotən məmə təwir məmə okotiet. Nikilat təməht məmə okotuwin əpəh e pasis əh Finiks motəhluaig ikin. Pasis əh in pasis kit əpəh Krit itəm təmol nohlin kəiu, kit tatuag-pən e nəwtain pəhap ikin, kən kit tatuag-pən nəwtain pis ikin. Kən nego titun nəməhlən ikin e nian rəha nəsəsauən.

Nimətag asol təmoh ilat

13 Kən nimətag wir kit tinatisi-pis matelel nat, kən netəm e nego, nikilat təht məmə nimətag əh inəh kotolkeike məmə okotaiu lan. Kən motəmə pəs okotiet. Kən motiuw-pər iagke, motiuw niuwən, kən motiet. Emotaiu ipar ipar əm e nitən əh Krit.
14 Məto təsuwəhən, nimətag asol kit tinatuwa min, nərgin u, Luətuəmlae, tatisi-pən e nəptən apon,
15 minatiləs itimat, minatoh nego. Kən nego tinəruru naiuən miləs pikən nimətag, kən ekotapəs naiuən moatətəlig-in əm nimətag tatiləs itimat.
16 Emotuwin-pa Koata ikin e nikalin pis ikin. Ikin əh emotəhluaig ikin məsin, kən motalkut məmə ekotiuw-pər pot rəha nego un. Kən netəm koatol wək e nego, nahgilat təmikə o niləs-ipərən pot.
17 Kən motəmki-pən təulə neen e nəwtain nego ləhau ikin, kən kietain tiəkis məmə otaskəlim nego. Ilat kəmotəgin məto-inu ihluə e Lipia, sənəmə lokamnim pik, kən nikilat təht məmə nego otiləs

pikən nimənkləkil ikin əh. Kən kəmotiuw-iəhau niuwən rəhalat, kən motapəs əm nimətag tiləs nego matuwin.
18 Kəmən lawigin kən nimətag tatol əm nulan, kən kəmotəmki-arəp kako neen e nego.
19 Kəmən lawigin min, kəmotəmki-arəp natimnat min katol wək lan e nego tahmen e təulə ne neen min.
20 Kən nian tepət eməsotəplanən mitgar ne məhau min lapin. Kən nimətag təmatol əm nulan nikitimat təht məmə okol esotəmegəh minən.
21 Nian eməsotagwənən o nian tepət məsin, kən Pol tətul aupən-in itimat mən məmə, "Nəman. Okol nəmotətəlig-in io, ko kəməsotietən Krit, kən okol kəsotatigən e nəratən u kən məsotərəkinən natimnat tepət.
22 Məto roiu ekən-ipinə kəm itəmat məmə əsotəginən. Okol kitat kit ikin-u təsimisən, məto nego əm otərat.
23 Nagelo kit rəha Uhgin rəhak itəm iatəfak kəm in təmən-ipa nəghatən u kəm io ehnaipən məmə,
24 'Pol. Əsəginən. Onəkəike muwin mətul e niganəmti Sisa əpəh Rom. Məto-inu Uhgin təwir, kən nikin tagien məmə otosmegəh netəm u ilat min ik itəm noatasuəh e nego.'
25 Kən Piak min, əsotəginən. Io etahatətə e Uhgin məmə natimnat min rafin otol əm məmə inu ne nagelo təmən-ipa mihin kəm io.
26 Məto nimətag otiləs-ipar kitat əpəh e nəptən əkəku kit."

Nitəhəi təmiləs-ipar nego

27:24: Wək 23:11 **27:26:** Wək 28:1

27 Tinos nian ilat rafin fotin, kən lapin lan
nimətag tiləs nego muwin əpəh e nitəhəi asol
Metiterenian. Kən e nalugi nian lapin, netəm koa-
tol wək e nego, nikilat təht məmə enoatuwa iuəhkir
o nəptən kit. 28 Kən kəmotətu-pən nat figəm kit
əpəh e nipəgnəmti təulə kəhlman-əhlman teiuaiu
məmə okotehm-tu məmə lokamnim o lokipar. Kən
kəmotəplan məmə tahmen e negopagən tate-sepin
ilat rafin. Kən motaiu məsin min u kotəhlman-
əhlman min, məto tinahmen e negopagən ilat rafin
tuente-eit əm.
29 Kən netəm koatol wək e nego kəmotəgin məmə
nego otiləs pikən kəpiel, kən motəmki-arəp iagke
kuwit əpəh uarisig moatəfak məmə otian uəhai əm.
30 Kən netəm koatol wək e nego kəmotalkut
məmə okotuwar kagim, kən motiləs-iəhau pot rəha
nego moteiuə məmə okotuwin əpəh e nohlin nego
kəmki-arəp min iagke neen.
31 Məto Pol təmən-ipən kəm etəm tərəmərə e
mopael min ne mopael min məmə, "Okəmə netəm
əh kəsotəpələhən u ikin-u e nego, okol Uhgin
təsosmegəhən itəmat."
32 Kən mopael min kəmotətatip təulə, kən pot
tiet-pən itəhəi.

33 Tinuwa iuəhkir əm o nianən, kən Pol təmuəh
nikilat məmə okotəkəike kagwən. Təmən məmə,
"E nian ilat rafin fotin nəmoatəpələh əm moategəs
məsotunən nat kit.
34 Kən roiu iatən-ipinə məmə onəkotəkəike
kun nat kit məmə onəkotəsanən. Kitat rafin
okotəmegəh. Suah kit otəsatigən e nəratən."
35 Kən Pol təməmik piret, kən mətul aupən-in elat
məfak-pən ron kəm Uhgin, kən məmkas mun.

36 Kən nikilat təməwir minoatos nagwənən minoatun.
37 Itimat rafin tu-hanrit-sepinte-sikis e nego.
38 Nian ilat rafin kəmotagwən rəkis, kən motəmik pak flaoa min kəmki-arəp e nego məmə nego otoigoig.

Nego təmiləs nimənkləkil

39 Kən nian təmian, netəm koatol wək e nego kəmotəplan məmə enotuwa iuəhkir o nəptən əkəku kit, məto kotəruru məmə nəptən naka. Kən motəplan pasis kit u nimənkləkil kit əh-ikin. Kən nikilat təht məmə okotiləs-ipar nego əh-ikin.
40 Kən kəmotətatip təulə e iagke min kapəs ilat kotamnim itəhəi. Kən motikis rəkis təulə min itəm kəmənlis ətain nuweə asol min lan ikin katiləs nego ikin. Kən motiuw-pər niuwən əpəh aupən məmə nimətag otiləs nego muwar.
41 Məto ikin əh lokipar məsin, kən nohli nego təmaru nimənkləkil, nego təmərurу nəloalən. Kən nitəhəi tinatəhap-əhap naunisin nego.
42 Kən mopael min kinoatən məmə okotohamnu netəm koatol kalapus u nego tatəmik ilat məta neen kotagim.
43 Məto Julias u tərəmərə elat tolkeike məmə oto-smegəh Pol kən mən-iəhau məmə okəsotolən nat əh koatən. Kən mən-ipən kəm netəm u kotitun neaiən məmə okotətipən paupən əpəh itəhəi, moteai par.
44 Kən mən-ipən kəm ilat rafin əh-ikin məmə okotəmik nimismisi timpa ne nəwtain nego min itəm nitəhəi tətəhap-əhap moteai lan. Emotol nəhlan kən motuwar rafin, suah kit təsimisən.

28

Pol əpəh e nəptən əh Malta

1 Nian emotuwar, kən itimat rafin ekotəsanən əm,
kən panotəto uarisig məmə nəptən əh, nərgin u
Malta.
2 Netəm ikin əh kəmotəwir pik otimat. Kən e nian
əh nuhuən təmatəfik, nətəpən tepət. Kən kotahl
nigəm asol kit məmə otəhg itimat.
3 Kən Pol təmea-pən o nig neen itəm kəmargətain
məmə otəmki-pən e nigəm. Əmun sineik kit itəm tus
itəm katimis, təgin nahgi nigəm miet məkul-pən e
nelmi Pol matus.
4 Netəm ikin əh kəmotəplan sineik tatəkul-pən
e nelmi Pol, kən moatən kəm ilat min məmə,
"Okəm-naka suah u in iol təfagə kit iohamnu itəm.
Təməsimisən əpəh itəhəi, məto uhgin u nərgin u
Nalpinən otəsegəhan-inən məmə otəmegəh."
5 Məto Pol təmorautin-pən sineik əpəh e nigəm
məsolən ne məmə sineik təmus otəto nahmməən.
6 Netəmim nikilat təht məmə nipəti Pol ota-
sis o otəsuwəhən əh-roiu, tisi-pər morin mimis.
Kəmoatəpələh kətalkəlik ron roe, məto təsolən nat
kit ne. Kən nikilat təməuhlin kən məht məmə
okəm-naka suah u in uhgin kit.
7 Ikin əh sənəmə isəu o nəptən rəha suah kit,
nərgin u Puplias, itəm tatərəmərə e netəm ikin əh.
Təməmik itimat ekotuwin iman ikin, kən matol
təwir kəm itimat. Kən ekotatig iman ikin kos nian
kisil.
8 Kən əmun tata rəha suah apon Puplias,
tinatimis matətəp-ətəp, kən mətaiu e nita. Kən
Pol tuwin ron əpəh iman ikin imə, mələhəu-pən

28:2: 2 Kor 11:27 **28:5:** Mak 16:18 **28:6:** Wək 14:11

nelmin lan, məfak lan, əmun nimisən rəhan təwir min.
9 Nian netəmim kəmotəto nat əh, kən ilat rafin e nitən un itəm koatimis kəmotuwa min o Pol. Kən Pol təfak elat kotəwir.
10 Netəm ikin əh, kəmotos-ipa natimnat tepət kəm itimat. Nian enoatol əpen-əpenə məmə ekotiet, kəmotəmki-pən rafin rəhatimat natimnat ne nagwənən əpəh e nego itəm otətasitu etimat e suatip.

Pol təmuwin Rom

11 Emotatig ikin əh motos məwig kisil, kən emotuwin e nego kit təmisi-pən Aleksantria matəhluaig e nəptən əh e nian rəha nətəpən. E nohli nego əh, kəməf aupən narmi uhgin mil əh mil-mil mil, nərgilau u Kasto ne Polakis.
12 Emotuwa əh Saerakus, kən motətul ikin kos nian kisil.
13 Kən motiet ikin əh motuwa e taon kit min, nərgin u Retiam. Kən lawigin, nimətag iasi-pis tinatelel nat, kən ekotiet motaiu o nian kəiu, motiləs nat əpəh Puteoli.
14 Ikin əh emotəplan piatat min neen əh-ikin itəm koatəfak. Kən kotətapəh məmə ekotatig itimat min ilat o wik kitiəh. Kən uarisig emotaliwək əm motuwin əpəh Rom. Kən inu suatip rəhatimat itəm emotaliwək lan motiet-pa Rom.
15 Kən nian piatat min itəm koatəfak əpəh Rom kəmotəto məmə emotuwin, kən kəmotuwa məmə okotəplan itimat əpəh e suatip. Kəmotuwa katəpələh əpəh Apias təmol nimə makit ikin rəhan. Ikin əh, hotel kisil əh-ikin. Kən nian Pol təməplan ilat, təmənwiwi Uhgin, kən nikin təmagien mər ilis.

16 Nian emotiet-pa, kən kapman təmegəhan-in
məmə Pol otətatig pisin əm e nimə kit, pəs mopael
kit tatehm.

Pol təmən-iarəp nəghatən rəha Uhgin əpəh Rom

17 Tinos nian kisil, kən Pol tahl-ipən nəghatən
kəm netəm-iasol min rəha Isrel məmə okotuwa o
nəghatən kit. Nian kəmotuwa, kən təmən-iarəp
kəm ilat məmə, "Piak min. Io eməsolən nat tərat
kit e netəm imətat ikin, ne kastom rəhatat itəm
tipitat min kəmotəgətun kitat lan aupən. Məto
netəm Jerusalem kəmotaskəlim io kiləs-ipən io
kəm netəm Rom.
18 Kən netəm Rom kəmotətapəh-in nəghatən
tepət ron io. Məto kəsotəplanən nəghatən kit ne
məmə oekimis ron. Kən kotolkeike məmə okotahl-
iarəp io.
19 Məto netəm Isrel ikin əh kəsotolkeikeən. Kən
io atip əm ekətapəh məmə ekuwa ikin-u Rom
mətul e kot e niganəmti suah u Sisa, məto esənən
nəghatən kit tərat e natimak min.
20 "Məto-inu tol nəhlan, kən ekolkeike məmə
ekahl-ipən nəghatən otəmat məmə ekəplan itəmat
məghat lan məsin kəm itəmat. Kəməlis io e sen u
məto-inu o Iosmegəh əm u, itəm kitat netəm Isrel
koatən məmə otəpanuwa."
21 Kən kəmotən-ipən kəm Pol məmə, "Esotosən
naoa lan kit ne itəm təmisi-pən Jutia. Kən kitat
min neen kəsotisi-pənən ikin əh motos nəghatən ka
məmə katən nəghatən tərat neen lam.
22 Məto ekotolkeike məmə ekotəto-tu məmə
rəham nətəligən təhrol nulan. Məto-inu ekotitun

28:18: Wək 26:31 **28:19:** Wək 25:11 **28:20:** Wək 26:6-7

məmə kinatən rat nolən rəha nəfakən u rəhatəmat
əpəh ikin min rafin.”
23 Kən ilat kəmotos nian kit o nəghatən. Kən e
nian əh, ilat tepət min netəm Isrel kəmotuwa əh
Pol tətatig ikin. Kən in təməghat kəm ilat e nian
apiəpiə əh, matən wir kəm ilat nərəmərəən Rəha
Uhgin. Kən matən min Lou rəha Moses ne ien min
rəha Uhgin, məmə otiuw ilat kotuwa o Iesu.
24 Neen kəmotəto rəhan nəghatən, motən
nipahrienən lan. Məto neen kəsotənən
nipahrienən lan.
25 Kən minoatərgəhəu minoatol məmə okotagim
min. Məto uarisig kotiet, Pol tən-ipən nəghatən
kit min kəm ilat məmə, “Nəghatən itəm Narmin
Rəha Uhgin təmos-ipən kəm ien rəha Uhgin u Aesea
məmə otən-iarəp kəm tipitat min aupən, in tətuatip
əm. Uhgin təmən kəm ien məmə,
26 ‘Uwin mən-iarəp kəm netəm əh məmə io Uhgin
iatən məmə,
“Onəkotəto motəto motəto,
məto okol nəsotitunən nian kit ne.
Kən onəkotəplan motəplan motəplan,
məto okol nəsotitunən nian kit ne.”
27 In tol min-nulan məto-inu nikilat tiniəkis rəkis.
Kəmotahtosig-in matəlgilat ne niganəmtilat.
Məto okəmə kəsotolən nəhlan,
okəm-naka kotitun nəplanən e niganəmtilat ne
motəto e matəlgilat,
o kotitun nitunən e nikilat,
kən motəuhlin ilat motahatətə lak,
kən məmə ekol ilat kotəwir min.’ ”
28 Kən Pol təmə, “Onəkotəkəike kitun wir məmə
Uhgin təmol suatip u rəhan o nosmegəhən

28:22: Wək 24:14 **28:27:** Aes 6:9,10

netəmim. Tinuwin rəkis o Iaihluə min. Kən netəm min əh okotətəlig-in nəghatən əh kən motən nipahrienən lan.”*

30 Kən e nup kəiu apiəpiə, Pol təmatətou əm nimə əh mətatig lan. Kən nikin tətagien o netəmim rafin itəm koatuwa moatehm.

31 In təməkəike matən-iarəp nərəmərəən Rəha Uhgin, kən matəgətun əskasik ilat e namnusən təwir rəha Iərəmərə Iesu Kristo. Kən suah kit tikə məmə otən-iəhau o nən-iarəpən nəghatən əh.

---

* **28:28:** E kopi oas min neen rəha Niutesteman itəm kəmətə e nəghatən Kris aupən, nəghatən pisin kit min əh-ikin itəm tatilpin nəghatən u matən məmə, “29 Nian Pol təmol namnun rəhan nəghatən, kən kəmotiet nətəligən rəhalat təman kitiəh kitiəh kən moatərgəhəu.”

North Tanna New Testament

The New Testament in the North Tanna Language of Vanuatu

Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b